

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

CONTROLUL DE CALITATE

ȘI

CALITATEA PRODUSELOR

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU I-A FOST ÎNMÎNATĂ MEDALIA DE AUR „NORBERT WIENER“ a Organizației Mondiale pentru Sisteme Generale și Cibernetică [W. O. G. S. C.]

Tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, i-a fost conferită recent prima medalie de aur memorială „Norbert Wiener” a Organizației Mondiale pentru Sisteme Generale și Cibernetică (W.O.G.S.C.). Conferirea înaltei distincții constituie o expresie a înaltei prețurii pe care oamenii de știință de pretutindeni o manifestă față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de sprijinul acordat, prin politica promovată cu consecvență de partidul și statul nostru, dezvoltării științei, pentru transformarea acesteia într-un factor de progres, pus în slujba păcii, a bunăstării umanității, a creării unei lumi mai bune și mai drepte.

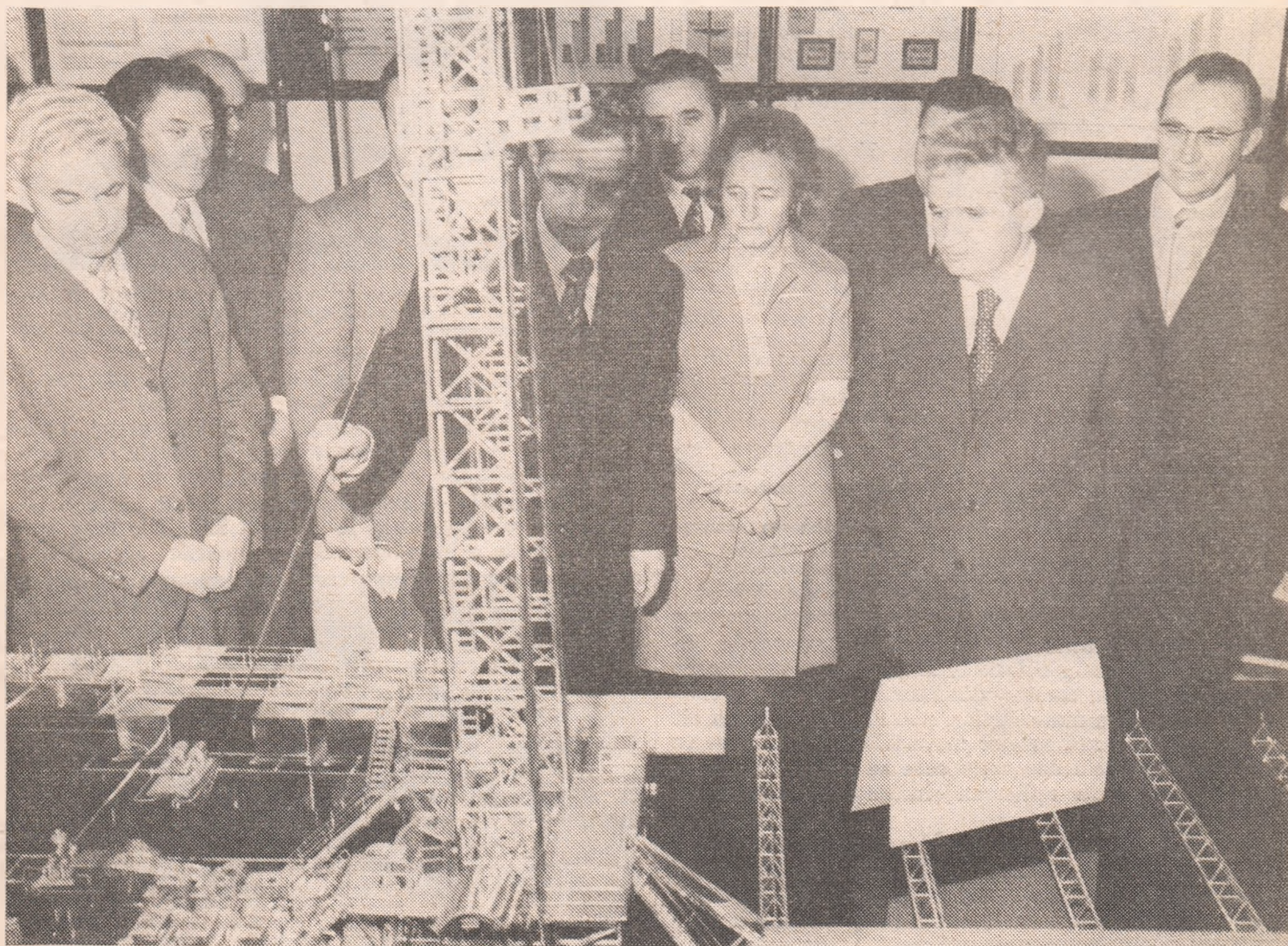
Cu acest prilej, din întreaga țară, pe adresa tovarășului Nicolae Ceaușescu au sosit sute de me-

saje de felicitare, în care sint exprimate sentimentele de profundă satisfacție, de înaltă mândrie patriotică, resimțite de toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, sentimente cărora le-au dat glas și cercetătorii din domeniul economic prin telegrama adresată secretarului general al partidului.

Adresind cele mai fierbinți felicitări tovarășului Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii din patria noastră își exprimă totala adevărată față de politica internă și externă a partidului și statului nostru, al cărui promotor strălucit este secretarul general al partidului, de a cărui viață și activitate sint legate indisolubil toate istoricele realizări și împliniri obținute în construcția socialistă, în dezvoltarea multilaterală a țării, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la expoziția consacrată reducerii consumurilor de materii prim și energie și valorificării resurselor secundare

Pentru o calitate nouă, superioară, a activității productive

CONSECVENȚĂ ȘI DINAMISM ÎN REDUCEREA CONSUMURILOR MATERIALE

ÎN CADRUL preocupărilor pentru traducerea consecvență în viață a sarcinilor stabilite la Plenara C.C. al P.C.R. din 1 noiembrie a.c. privind reducerea mai substanțială a consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibili — obiectiv de a cărui îndeplinire depinde, în mod hotărâtor, progresul economiei naționale, sporirea avuției țării — zilele trecute a fost deschisă (la Complexul expozițional din Piața Scînteii) Expoziția de prezentare a soluțiilor care asigură valorificarea superioară și mai eficientă a acestor resurse față de prevederile planului pe anul 1979.

Nouă și prestigioasă manifestare a atenției pe care conducerea partidului, secretarul său general o acordă gospodăririi și utilizării raționale a potențialului material și energetic al țării, expoziția a reprezentat un pri-

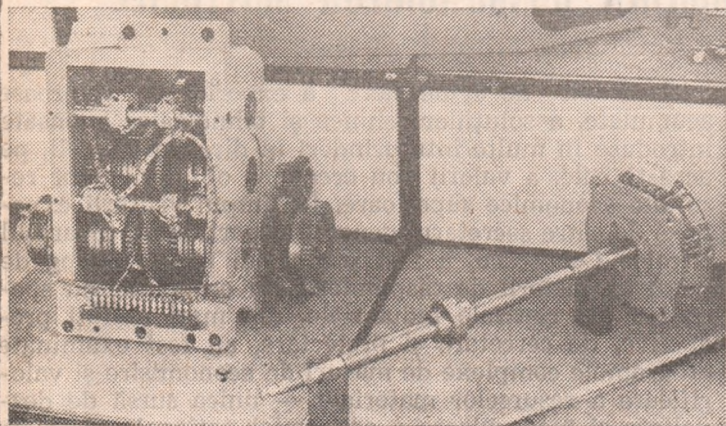
lej favorabil de evidențiere a experienței valoroase acumulate, a soluțiilor tehnice și tehnologice avansate introduse în multe întreprinderi în direcția sporirii, pe această cale, a valorii nou create, a obținerii unor rezultate economice superioare. În timpul vizitării expoziției de către secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a fost purtat un rodnic dialog de lucru cu factorii de răspundere din economie, cu specialiști din centrale industriale, din mari unități productive, de cercetare și proiectare, au fost examinate programele complexe de măsuri de economisire și valorificare a resurselor materiale — unica sursă de dezvoltare și modernizare a economiei naționale, de ridicare a nivelului de trai — stabilite pentru toate sectoarele economiei. A fost analizat modul în care se acțio-

Reducerea unor consumuri de materii prime, materiale, energie electrică și combustibil față de prevederile planului pe anul 1979, în unele sectoare de activitate

În întreprinderile din :	Economii posibile	Unitate de măsură	Materiale economisite	Unele soluții de economisire preconizate
● industria metalurgică	838.000 9.500.000	mii lei mii lei	— minereu, — cocs — energie electrică — gaz metan	— noi tehnologii, perfecționarea agregatelor și proceselor de ardere, sporirea gradului de folosire a căldurii pe flux
● industria construcțiilor de mașini	65 100 12,5	mii t mii t mii t	— metal	— înnoirea și modernizarea produselor — înnoire tehnologiei — extinderea înlocuitorilor de metal
● transporturi și telecomunicații	715 1.326	mii t mii MWh	— motorină — energie electrică	— sporirea tonajului trenurilor, raionarea transporturilor, regimuri optime de conducere a mijloacelor de tracțiune
● industria chimică	93,5 4.500	mii tcc mii tcc	— gaz metan	— recuperarea gazelor de la faclă — recuperarea resurselor energetice secundare
● agricultură și industria alimentară	400.000 1.000.000	mii lei mii lei		— valorificarea superioară a produselor și a subproduselor — reducerea consumurilor specifice — recondiționarea pieselor de schimb

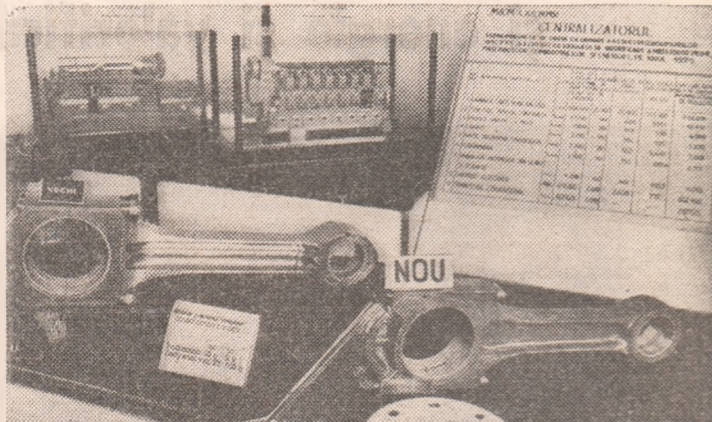
nează pentru diminuarea consumurilor materiale, de combustibili și energie față de nivelurile prevăzute în anul viitor, pentru creșterea indicelui de folosire a materiilor prime și a materialelor, pentru gospodărirea cât mai judicioasă a mijloacelor materiale, au fost puse în evidență rezultatele deosebite care se pot obține în acest domeniu prin aplicarea indicațiilor conducerii partidului.

În industria construcțiilor de mașini, de pildă, prin proiectarea și reproiectarea produselor, prin reducerea adaosurilor de prelucrare, valorificarea maximă a laminatelor, utilizarea de înlocuitori se poate ajunge la economisirea a câteva sute de mii de tone de metal; de asemenea, în întreprinderile din economia forestieră și a materialelor de construcții se poate ajunge, prin folosirea totală a materialelor secundare, utilizarea de înlocuitori din materiale plastice etc. la

● Mașina de alezat și frezat: în varianta veche (cu cutie de avans) greutatea netă era de 950 kg; în varianta nouă (cu acționare continuă) greutatea este de 45 kg.

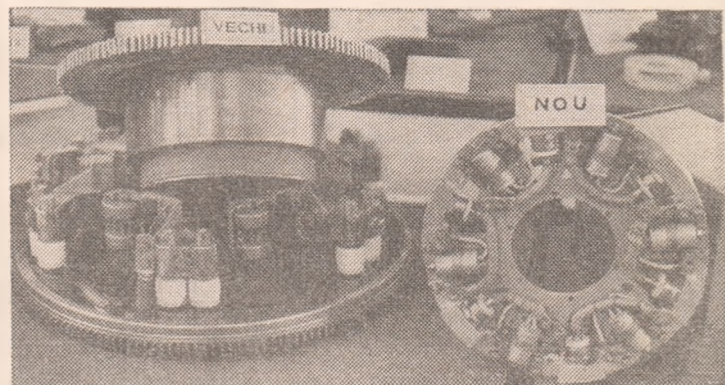
prezervarea a zeci de mii de metri cubi de material lemnos. În industria chimică, pentru 1979 au fost elaborate soluții de valorificare a unor resurse energetice secundare echivalente cu 4,5 milioane tone de combus-

● Produsul bielă — piesă de bază a motorului Diesel 12 LDA — în cele două variante constructive. În forma veche cîntărea 123 kg. Prin îmbunătățiri constructive și tehnologice greutatea ei scade la 65 kg.

tibil convențional, economisindu-se astfel însemnate resurse energetice primare etc.

A fost pusă în evidență cu acest prilej existența unor rezerve însemnate în acțiunea de economisire și valorificare a resurselor materiale și energetice, a unor decalaje — importante în anumite sectoare — între sarcinile pe care și le-au fixat diferitele ministere și posibilitățile lor reale. Recomandările secretarului

● Sistem de redresare curent alternativ — curent continuu. Același produs în două ipostaze: veche — de 328 kg și nouă — 17 kg.

general al partidului au vizat principalele căi de acțiune pentru ca toate colectivele de oameni ai muncii din industrie, agricultură, construcții, cercetare, proiectare și dezvoltare tehnologică să-și aducă o contribuție mai mare la obținerea unor rezultate economice superioare, a unui volum mai însemnat de producție netă. Esențial este ca, în continuare, acționînd pe baza acestor importante indicații colectivele de oameni ai muncii din producție și cercetare să analizeze posibilitățile de valorificare superioară și economisire, să treacă la aplicarea în practică a celor mai adecvate și eficiente soluții.

O deosebită însemnătate o reprezintă în acest sens necesitatea generalizării operative a celor mai eficiente soluții, a acțiunilor care au condus la realizarea unor economii materiale importante sau la creșteri substanțiale ale gradului de valorificare a materiilor prime, combustibilului și energiei, continuarea cu și mai multă fermitate a acestei acțiuni de mare importanță pentru economia națională.

**A. CODRU
A. DODU**

CERCETAREA ÎN SPRIJINUL PRACTICII SOCIALE

Ion ILIESCU

membriu supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.,
prim-secretar al Comitetului județean Iași al P.C.R.

AMPLASAREA rațională a forțelor de producție în profil teritorial, dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor și localităților constituie un obiectiv fundamental al politicii economice a Partidului Comunist Român. Ea reprezintă o necesitate a dezvoltării unitare a economiei naționale, progresul economiei socialiste fiind condiționat nu numai de asigurarea echilibrului între diferite ramuri și domenii ale vieții economice și sociale, ci și de o rațională proporționare a dezvoltării în profil teritorial — eliminarea discrepanțelor între diferite zone, între mediul urban și cel rural.

Aceste probleme au căpătat o amplă elaborare pe plan teoretic și concretizare pe plan practic, în cadrul programelor de dezvoltare economico-socială, după Congresul al IX-lea al partidului, îndeosebi la Conferința Națională a P.C.R. din 1967, care a hotărât reorganizarea administrativ-teritorială a țării, și la cea din 1972, care a adoptat directivele privind sistematizarea teritoriului, precum și la Congresele al X-lea și al XI-lea, care au stabilit atât orientări de principiu, cât și obiective concrete pentru fiecare etapă.

Problema este de altfel de mare actualitate în întreaga lume, constituind obiect de preocupări și studii teoretice și având ample implicații pe planul politicii economice, atât în țări cu economie dezvoltată, dar mai ales în țări cu nivele mai coborâte de dezvoltare economică. A apărut o întreagă literatură și au loc ample confruntări de opinii în legătură cu problemele dezvoltării regionale, se întreprind studii de optimizare a dezvoltării economice în profil teritorial pentru anumite zone, regiuni economice. Însăși abordarea acestor probleme prezintă multiple aspecte dificile, fiind condiționată de foarte mulți factori — mai mult sau mai puțin controlabili — și bineînțeles predeterminată de condițiile economico-sociale specifice fiecărei țări.

Este, de aceea, meritoriu faptul că în stadiul actual al dezvoltării economiei noastre, Partidul Comunist Român a elaborat o concepție de ansamblu, un cadru unitar, de perspectivă, de abordare și soluționare a acestor probleme.

Directivele privind sistematizarea teritoriului adoptate de Conferința Națională din 1972 subliniază că aceasta „trebuie să contribuie la **repartizarea rațională, echilibrată** a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării, pe baza **îmbinării organice a criteriilor de eficiență economică cu cele de ordin social**, să asigure înflorirea economică, social-culturală a tuturor județelor și localităților patriei“. Iar ca linii directoare ale acțiunii de sistematizare se menționează :

— determinarea **profilului predominant al fiecărei zone** a țării în funcție de caracteristicile și resursele locale de materiale și de forță de muncă ;

— pe această bază, **planificarea noilor investiții industriale ; zonarea și profilarea producției agricole ; gospodărirea fondului funciar ; regularizarea cursurilor de apă prin amenajarea integrală a bazinelor hidrografice ; acțiuni de protejare a mediului ambiant ; raționalizarea căilor de comunicații și realizarea dotărilor**

necesare pentru asigurarea resurselor de apă și energie ; — îmbunătățirea structurii rețelei de localități prin transformarea în următorii 15—20 ani a 300—350 comune în centre economice și sociale urbane.

Concretizarea acestor orientări presupune analiza și elaborarea în detaliu a numeroase probleme, studierea concretă a structurilor economico-sociale în profil teritorial nu numai pe ansamblul economiei naționale, ci și în cadrul fiecărui județ în parte, asigurarea optimizării acestor structuri și a programelor de dezvoltare economico-socială a fiecărui județ, încadrate organic în optumul economico-social al întregii economii naționale.

RĂSPUNZÎND acestui deziderat, la Iași, din inițiativa și sub îndrumarea directă a Comitetului județean de partid, în colaborare cu Academia de științe sociale și politice, s-a organizat, de la începutul anului 1977, o cercetare, care are drept obiect elaborarea de propuneri cu privire la **optimizarea dezvoltării economico-sociale a județului pentru cincinalul 1981—1985 și a perioadei de perspectivă pînă în 1990***. La realizarea cercetării, care are un caracter complex, multidisciplinar, au fost atrase peste 140 cadre didactice universitare și cercetători de diferite profile — economiști, geografi, geologi, sociologi, matematicieni — precum și activiști de partid și de stat, cadre din organele județene de sinteză economică și din comisia județeană de planificare.

Studiul a început printr-o analiză pe localități, microzone și la nivel județean a stadiului actual al dezvoltării economico-sociale, a structurilor existente și a unităților prevăzute pînă la finele cincinalului în curs. Au fost luate în studiu resursele naturale existente în județ și posibilitățile de valorificare, dinamica creșterii demografice și a forței de muncă. Concomitent, au fost abordate problemele optimizării dezvoltării în profil teritorial, elaborării criteriilor de fundamentare socială, economică și matematică a modelului optim județean, în condițiile specifice ale județului Iași. Studiile efectuate în cursul anului 1977 au fost prezentate în cadrul unei sesiuni de comunicări.

Concomitent, s-a trecut la elaborarea propunerilor pentru proiectul planului cincinal 1981—1985, în cadrul fiecărei localități și pe ansamblul județului, lucrări la care au luat parte, în cursul primei jumătăți a anului 1978 — alături de cadrele de specialitate din comisia de planificare județeană și din comisiile locale — și cadre de cercetare din colectivele studiului de optimizare. Studiile continuă în cadrul a 3 colective de sinteză la nivel județean și a 15 colective teritoriale, pe microzone.

În desfășurarea cercetării s-a pornit de la **specificul** județului Iași, atât în ceea ce privește situația moștenită din trecut, cât și în ce privește situația actuală și mutațiile în curs, resursele materiale și de forță de muncă.

* N.R. Suplimentul la acest număr al „Revistei economice“ este consacrat publicării unui grupaj de articole care abordează probleme legate de elaborarea „Modelului optim de dezvoltare economico-socială a județului Iași“.

și, pe această bază, determinarea posibilităților și cerințelor pentru soluționarea optimă a problemelor dezvoltării în perspectivă a județului.

Este știut că orașul Iași a fost în trecut unul din marile centre ale țării, înainte de toate prin rolul pe care l-a jucat în promovarea științei, învățămîntului și culturii naționale. Din punctul de vedere al dezvoltării economice, în primul rînd industriale, atît orașul, cît și județul, ca de altfel cea mai mare parte a Moldovei, alături de alte zone întregi ale țării (Oltenia, Dobrogea) au înregistrat însă serioase rămîneri în urmă.

În anii construcției socialiste, situația județului s-a schimbat radical din acest punct de vedere. Îndeosebi în ultimii 15 ani, producția industrială a județului Iași a cunoscut ritmuri deosebit de înalte de creștere, superioare mediei naționale. Municipiul Iași are astăzi una dintre cele mai moderne și rațional organizate platforme industriale, pe care sînt amplasate importante unități ale industriei metalurgice, chimice, constructoare de mașini, de materiale de construcții și de mobilă, textile și alimentare, prezentînd trăsăturile unui puternic centru industrial al țării.

Dezvoltarea industrială a municipiului Iași a avut o seamă de influențe pozitive asupra orașului, ca și a județului. A crescut gradul de ocupare a forței de muncă, s-au dezvoltat serviciile urbane (comerciale, de transport, de gospodărie comunală, sanitare), s-a dezvoltat construcția de locuințe, rețeaua de unități școlare și universitare, a instituțiilor de cercetare și de cultură. Toate acestea au determinat și o puternică creștere a populației Iașului, de la circa 100 000 locuitori în anii '50, la peste 300 000 locuitori în prezent.

Dezvoltarea industrială — spre deosebire de alte județe — a fost însă concentrată, cu deosebire, în municipiul Iași, motivat și de faptul că nu numai zona în ansamblu, ci chiar și orașul Iași — care constituia un rezervor concentrat de forță de muncă — avea un slab potențial economic. Așa se face că, în 1975, aproape 95% din valoarea producției industriale a județului se realiza în orașul de reședință. S-a obținut astfel un model de structură teritorială monocefală, cu un centru dezvoltat, supraaglomerat, și o zonă adiacentă, cu o slabă rețea urbană și cu o economie predominant agrară. Pentru că județul Iași, unul din județele mari ale țării, cu o mare densitate a populației, cu indici de creștere demografică dintre cei mai înalți (peste 17‰) dispune de una din cele mai slabe rețele de localități urbane, doar 3 orașe (în afara orașului reședință a județului). — Pașcani, cu circa 25 000 locuitori, Hîrlău și Tg. Frumos cu cîte 7 000, și 85 de comune. Aceasta a făcut ca industrializarea Iașului, pe lângă multiple efecte pozitive, să concure, totodată, la accentuarea discrepanțelor dintre centrul urban și restul teritoriului.

Este adevărat că și satele județului au cunoscut **prefaceri importante**, ca urmare a dezvoltării și modernizării producției agricole, a eforturilor făcute de stat pentru dezvoltarea vieții social-economice și culturale a întregii țări. Toate satele beneficiază de ameliorarea și modernizarea rețelei de drumuri, de extinderea electricității, a rețelei de desfacere a cooperăției de consum, a învățămîntului, rețelei sanitare etc. Producția agricolă a județului este afectată însă de caracteristicile solului, foarte accidentat, cu un avansat proces de eroziune, ca și de prezența unor surse sărace de apă și a unui regim de precipitații nefavorabil. Aceasta face ca producțiile agricole, ca și nivelul economic în ansamblu al satelor ieșene, ca și al celor din județele limitrofe — Botoșani și Vaslui — să fie încă dintre cele mai coborîte pe plan național.

Drept urmare, posibilitățile limitate ale localităților rurale de a utiliza potențialul de forță de muncă și slaba rețea de localități urbane din județ au determinat un proces de migrație a forței de muncă, în special a celei tinere, de la sat spre oraș, atît în cadrul județului — îndeosebi spre municipiul Iași, cît și în afară — spre centrele industriale din județele mai dezvoltate. Procesul este obiectiv, el fiind o consecință a faptului că și astăzi, în ciuda dezvoltării din ultimii 15 ani, județul prezintă indici sintetici ai dezvoltării economico-sociale sub media pe țară, printre care cei privind numărul personalului muncitor la mia de locuitori și mai ales cel din industrie.

ÎN CADRUL orientărilor de ansamblu stabilite de conducerea partidului la nivel național, de dezvoltare cu prioritate a județelor rămase în urmă, amplasare rațională în teritoriu a noilor obiective de investiții industriale, de creștere a rețelei de localități urbane și centre muncitorești, în special în zone mai slab acoperite, **și județul Iași cunoaște, începînd cu actualul cincinal, o accentuare a procesului de îmbunătățire a repartizării forțelor de producție pe teritoriul său și de echilibrare a dezvoltării economico-sociale.**

În acest sens, pe lângă consolidarea orașelor existente, care vor cunoaște o dezvoltare mai accelerată, alte 5 localități (Podul Iloaiei, Vlădeni, Belcești, Răducăneni și Țibănești), în care sînt prevăzute unele investiții industriale, ca și alte lucrări edilitare și social-culturale vor intra, în cursul acestui cincinal, în rețeaua urbană a județului. Acest proces va trebui să se amplifice în perioada următoare, pentru a asigura o mai bună valorificare a potențialului uman și a resurselor naturale locale, o mai mare stabilitate a populației și o ridicare economico-socială a tuturor localităților județului. Desigur, structura industriei județene va fi determinată și în viitor de caracteristicile zonei: **lipsa unor resurse de materii prime și mai ales de energie, ca și sărăcia surselor de apă, care impun dezvoltarea sectoarelor productive cu consumuri minime de energie, apă și materii prime. În același timp, existența unei importante rezerve de forță de muncă face necesară dezvoltarea unor activități care să pună în valoare acest potențial.**

Concomitent cu dezvoltarea industrială a localităților județului, prind viață programele de dezvoltare și modernizare a agriculturii, de zonare a acesteia pe teritoriu, de promovare a specializării și concentrării, prin amplasarea în teritoriu a sectoarelor intensive de producție vegetală și animală, ca și programele de îmbunătățiri funciare, de combatere a eroziunii solului și punere în valoare a terenurilor în pantă, ca și a celor de luncă, de gospodărire a apelor prin promovarea lucrărilor în bazinele Bahluiului și Jijiei și apărarea de inundații a luncii Prutului, de amenajare a pajiștilor, de împădurire a terenurilor degradate etc. De asemenea, se concretizează acțiunile pentru celelalte domenii ale vieții economico-sociale, îndeosebi pentru dezvoltarea serviciilor, atît în mediul urban, cît și în mediul rural.

Toate aceste probleme formează obiect de studiu și analiză pentru stabilirea căilor optime de promovare a dezvoltării județului în perspectiva apropiată și mai îndepărtată. La întreg acest proces de planificare și prognoză sînt chemați să participe, alături de factorii de decizie și unitățile interesate, cercetătorii antrenați în elaborarea **modelului optim de dezvoltare economico-socială a județului Iași.**

În prezent, așa cum menționam, colectivele de cercetare lucrează, împreună cu organele județene de spe-

(Continuare în pag. 8)

CONTROLUL DE CALITATE ȘI CALITATEA PRODUSELOR

IN CONDIȚIILE trecerii la o calitate nouă, superioară, a întregii activități economice, esențiale sînt, în fiecare întreprindere, găsirea și aplicarea acelor măsuri care să determine mobilizarea mult mai amplă a potențialului tehnic și uman pentru ca munca productivă să se materializeze numai în produse cu performanțe superioare, cu o înaltă competitivitate. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se impun cele mai energice acțiuni pentru respectarea strictă a disciplinei tehnologice și interzicerea oricăror derogări de ordin tehnic de la sarcinile de calitate, pentru perfecționarea controlului pe tot fluxul de producție.

Infăptuirea sarcinilor de o deosebită importanță pentru asigurarea calității produselor și întărirea controlului face imperios necesară, în toate unitățile economice, intensificarea preocupărilor pentru realizarea integrală a programelor de dotare cu standuri de probe și completarea aparatului de măsură și control existente, efectuarea atentă, consecventă a reglării, reviziilor și a reparării mașinilor, accelerarea procesului de înnoire a produselor, ridicarea calificării cadrelor, întărirea asistenței tehnice pe schimb ș.a.

Analiza pe care o prezentăm în acest număr își propune să sugereze — pe baza studierii cerințelor existente în etapa actuală față de calitate — unele direcții de acțiune menite să conducă la creșterea eficienței controlului și prin aceasta la ridicarea performanțelor produselor a competitivității acestora, la creșterea gradului de satisfacere a cerințelor.

1. Corelarea mai complexă a obiectivelor calității și controlului cu necesitățile beneficiarilor.

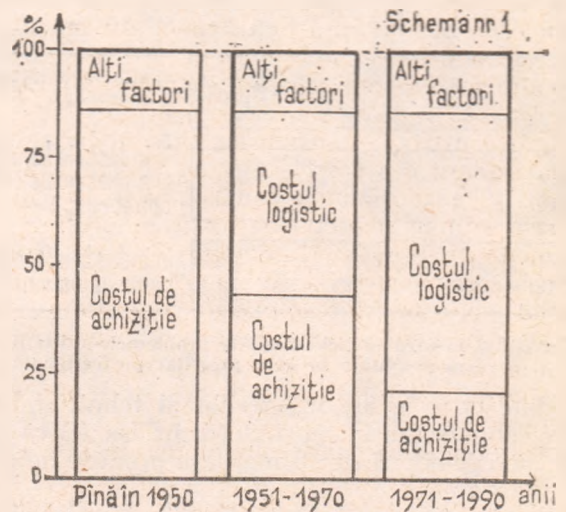
Pentru a răspunde mai bine cererii partenerilor industriali sau populației, performanțele produselor, costurile fabricației și ale controlului care permit obținerea nivelului de calitate fabricat, trebuie riguros dimensionate după nevoi. Pentru obținerea informațiilor necesare se cere acordată o mai mare atenție urmării și controlului comportării produselor la beneficiar, a costurilor logistice (a cheltuielilor pe care le generează în exploatare).

Acțiunea este de maximă importanță, deoarece în decizia de achiziție și deci în satisfacerea nevoii respective, beneficiarul a devenit tot mai sensibil la costul logistic în dauna celui inițial de cumpărare (schema nr. 1). O reducere substanțială a costului controlului produsului în exploatare și o informare operativă s-ar putea obține dacă s-ar folosi pe scară mai largă ca pînă în prezent instrumentarul relativ simplu și eficace format din matricile: „Rata defectelor”, „Ore de reparații” și „Costul pieselor de schimb” (documentație amănunțită în „R. E.” nr. 8“ 1976, pag. 6).

Pentru realizarea unei calități mai ridicate la beneficiar la toate acestea se adaugă necesitatea extinderii și perfecționării activității de „service” al producătorului, sporirea eforturilor pentru asigurarea condițiilor corespunzătoare de transport, manipulare, depozitare și conservare a produselor.

2. Muncitorii înșiși, împreună cu maeștrii să asigure exercitarea controlului de calitate.

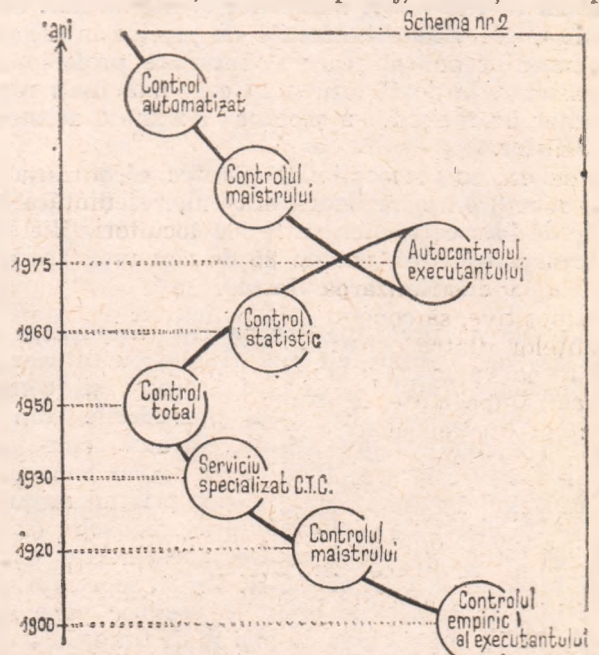
Dat fiind că, de fapt, ei realizează calitatea, apare necesar ca tot ei să asigure și controlul.

Argumente pentru intensificarea controlului produselor în exploatare: structura factorilor care determină decizia de achiziție a beneficiarului

Muncitorii trebuie să exercite un autocontrol riguros asupra produselor pe care le realizează, să nu admită nici o defecțiune de calitate pe fluxul de fabricație; la rîndul lor maeștrii și inginerii să asigure trecerea la fabricația de serie a tuturor produselor numai după efectuarea probelor funcționale și de fiabilitate etc.

De altfel, extinderea largă și creșterea eficienței autocontrolului efectuat de executant, creșterea rolului maeștrului în procesul de asigurare a calității reprezintă o necesitate care se înscrie pe linia evoluției pe care o cunosc metodele și formele de control a calității produsului în întreprinderile moderne (schema nr. 2). Poate fi remarcată, cu acest prilej, evoluția în spirală

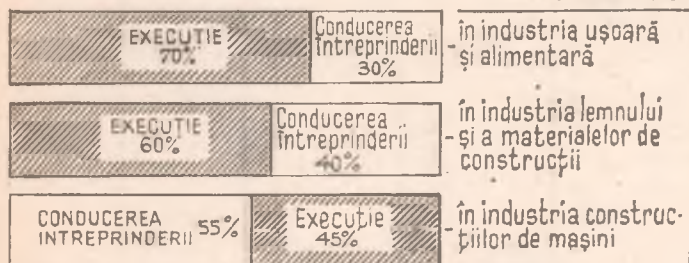

Evoluția metodelor de control al calității produselor

a formelor de control marcată de reîntoarcerea la prioritatea controlului efectuat de executanți, desigur cu un instrumentar organizatoric și statistico-matematic mult evoluat.

Tendința semnalată este nu numai necesară dar și posibilă, deoarece, așa cum arată studiul activității de producție în diferite sectoare, personalul muncitor de execuție are controlabilitate asupra unui mare număr de probleme privind asigurarea calității (schema nr. 3). Eforturile muncitorilor și ale maiștrilor se cer

Schema nr 3.

Nivelul la care sînt controlabile problemele calității și a cărui activitate se cere prioritar perfecționată

completate cu cele ale inginerilor și tehnicienilor, ale întregii conduceri a întreprinderii, în așa fel ca de pe portierele întreprinderii să nu mai iasă produse de calitate necorespunzătoare.

3. Întărirea controlului de calitate pe întregul flux al producției, pe fiecare fază a activității de realizare a produselor. Este necesară imprimarea unui caracter plenar activității de control care să se exercite în toate unitățile economice, atît asupra produselor — începînd cu aprovizionarea și continuînd pe faze de fabricație și în final — cit și asupra preciziei și reglajului mijloacelor de producție, a aparatului de măsură și control etc. Și aceasta deoarece în desfășurarea procesului de realizare a produselor mai există încă manifestări de indisciplină, lipsă de exigență.

Pentru sporirea eficienței în procesul de asigurare a calității pe fiecare fază a procesului de producție, este necesar să fie luate măsuri pentru ridicarea nivelului calificării muncitorilor, maiștrilor și inginerilor. Se cer aplicate cu fermitate hotărîrile cu privire la organizarea cursurilor de calificare și reciclare profesională a muncitorilor, la desfășurarea la cel mai înalt nivel a cursurilor de maiștri, a școlilor destinate acestora, a reciclării lor.

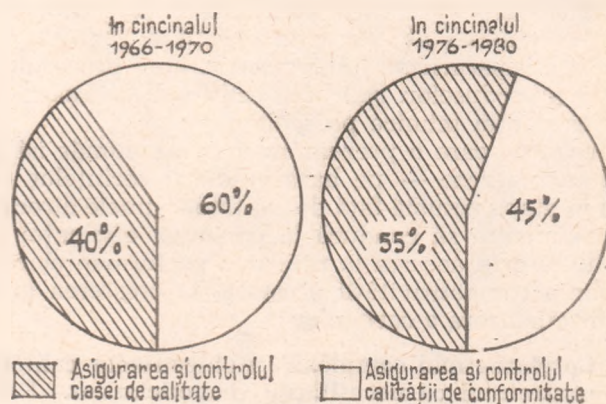
Totodată, se cere acționat pentru efectuarea mai atentă a reviziei și reparării mașinilor și utilajelor din secțiile de fabricație, pentru reglarea și întreținerea lor mai corespunzătoare, pentru asigurarea unei aprovizionări ritmice a locurilor de muncă.

4. Creșterea preocupărilor pentru asigurarea unor clase de calitate cit mai înalte a tuturor produselor. Alături de asigurarea și controlul calității de conformitate cu prevederile din documentația tehnică de execuție, în anii cincinalului revoluției științifice și tehnice a sporit considerabil față de trecut ponderea activităților privind asigurarea și controlul clasei de performanță a produselor (schema nr. 4). Și totuși, așa după cum se aprecia la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 28 septembrie a.c., există încă în fabricație anumite produse puse în fabricație de 10 ani și chiar de mai mult timp. Iată de ce, pentru a spori gradul de competitivitate al produselor, se impune în continuare o accelerare a procesului de asigurare a unor clase de calitate tot mai ridicate, concomitent cu controlul riguros al concordanței parametrilor din documentație cu cei efectiv realizați în producție.

5. Sporirea productivității activităților de control concomitent cu reducerea costului lor.

Aceste obiective s-ar putea realiza la un nivel mult sporit față de prezent dacă, în toate întreprinderile, ar fi elaborate din timp — conform prevederilor legale — programele tehnologice de control, care trebuie realizate în cadrul documentației tehnice de execuție de către unitatea de cercetare și inginerie tehnologică de profil împreună cu unitatea producătoare. Deoarece stabilesc modul și durata de efectuare a operațiilor de control, aparatura și celelalte mijloace necesare, calificarea personalului, modalitățile de efectuare a unui control activ, preventiv, ele constituie un instrument de bază pentru fundamentarea organizării activității de control, iar absența lor determină mari greutăți în normarea muncii de control al calității produselor, în dimensionarea compartimentelor C.T.C. într-o corelație adecvată cu cerințele asigurării unui control riguros. Recuperarea întîrzierilor existente în unele întreprinderi în elaborarea programelor se cere urgentă, cu atît mai mult cu cit prin intermediul lor se creează posibilitatea promovării metodelor moderne de control pe baze statistice, care per-

Schema nr 4

Evoluții în structura activităților de asigurare și control al calității produselor

mit productivității ridicate și costuri reduse în desfășurarea inspecției de calitate.

Materializarea integrală în practică, cu mai multă operativitate, a prevederilor din programele de control întocmite reprezintă o necesitate, deoarece în acest fel se asigură dotarea cu aparate de măsură și control și cu standuri de probă la nivelul cerințelor, se poate asigura o dimensionare corespunzătoare a compartimentelor de C.T.C. Un sprijin sporit apare necesar — alături de efortul propriu al unității beneficiare — și în unitățile constructoare de mașini pentru acordarea de priorități realizării și punerii în funcțiune a standurilor de probă și încercări de fiabilitate, a tuturor aparatelor de măsură și control, a sculelor, dispozitivelor și verificatoarelor necesare.

După cum se știe, asigurarea unui nivel calitativ ridicat al întregii producții este o condiție hotărîtoare a dezvoltării în ritm înalt a economiei naționale, a ridicării bunăstării și gradului de civilizație. Ca urmare, aspectele menționate, toate acțiunile menite să contribuie la ridicarea calității, trebuie să preocupe permanent toate conducerile întreprinderilor, pe toți oamenii muncii.

Bogdan PADURE

În marile unități industriale

VALORIFICAREA RESURSELOR ENERGETICE SECUNDARE

ÎN ACȚIUNEA de gospodărire a energiei electrice și combustibilului o importanță deosebită prezintă, mai ales în marile unități metalurgice, valorificarea resurselor energetice secundare. Asemenea resurse contribuie fie la acoperirea nevoilor de consum ale unităților în cauză, fie la producerea de energie pentru Sistemul energetic național.

Datorită specificului producției, în cadrul **Combinatului siderurgic Galați** se produce anual o cantitate de energie secundară echivalentă cu sute de mii de tone combustibil convențional. Pentru valorificarea acestuia s-a trecut la inventarierea resurselor existente, încă în urmă cu câțiva ani. În acest scop au fost întreprinse studii, s-au conceput utilaje speciale de recuperare cu ajutorul cărora au fost puse în valoare însemnate resurse.

Acțiunile întreprinse în 1978 marchează o folosire mai intensivă a unor resurse energetice secundare. Dat fiind faptul că la furnale se consumă cea mai mare parte din energia repartizată combinatului (70%), și că tot la aceste agregate se produc și mari cantități de energie secundară (gaz de furnal), au fost luate măsuri de valorificare a acestora, ceea ce a permis **reducerea procentului de gaze arse la faclă de la 10,82% în 1976, la 2,64% în acest an**. Pe aceeași linie se situează și **gazul de coacs care, în prezent, se valorifică în proporție de 98% față de 94% în 1976**. O deosebită realizare o constituie și punerea recentă în funcțiune, pentru prima dată în țara noastră, a **primei instalații de stingere uscată a cocsului**, care permite recuperarea la bateriile 5 și 6 a 55 000 t cc/an resurse energetice secundare. Preocupări meritabile există și pentru valorificarea altor resurse — căldura unor produse calde, căldura și gazele de la diferitele procese tehnologice etc. În ansamblu, gradul de recuperare a resurselor energetice secundare pe combinat se ridică în acest an la 62% față de 59% în 1977.

De ce, totuși, decalaje între posibilități și valorificare ?

DEȘI ÎN ANII DIN URMĂ au existat multiple preocupări pentru inventarierea și atragerea în circuitul economic a resurselor energetice secundare, menținerea unor neajunsuri face ca între posibilități și valorificare să existe încă mari discrepanțe. În 1978, din valoarea totală de 2 875 mii tcc resurse inventariate, s-au întocmit studii de fructificare numai pentru 68%, din care doar pentru 94% au fost asigurate instalațiile necesare. De menționat că pentru un volum de 927,7 mii tcc (32% din volumul inventariat) nu s-au elaborat studii, pentru importante cantități neexistând soluții de recuperare (căldura zgurilor de furnal și turnătorie, a aglomeratului feros, căldura tablerelor laminare etc.).

Dar chiar în aceste condiții, trebuie arătat că o **însemnată cantitate de energie secundară se iese datorită unor deficiențe în funcționarea unor instalații, în asigurarea etanșeității la conducte și aparataje**. Astfel, unele instalații de recuperare a căldurii gazelor de ardere de la cuptoarele adânci de la laminorul Slebing, cuptoarele de normalizare de la laminorul de tablă groasă, cuptoarele cu propulsie de la laminorul de benzi la cald, nefuncționând la parametrii nominali (ele se află sub nivelul prevăzut în proiecte cu aproape 50%), consumă suplimentar energie electrică și combustibil echivalent cu peste 19 000 tcc pe an. O situație similară există și în alte sectoare de activitate ale combinatului. Dealtfel, trebuie spus că din cele 56 de cazane recuperatoare prevăzute a se monta în acest an, au fost realizate 27, din care numai 16 sînt puse în funcție.

Există și alte situații care conduc la pierderi însemnate de energie secundară. La cuptoarele de forjă și tratament termic, de pildă, nefiind instalate recuperatoare de căldură care să o transforme în energie, se consumă suplimentar 1000 tcc/an. Totodată, aerul de combustie utilizat la

cubilourile de fontă este încălzit cu gaze naturale, în timp ce gazele de ardere se evacuează la coș cu temperaturi de 900—950° C : de aici un consum suplimentar de 3 500 tcc/an.

Paradoxal este faptul că în timp ce balanța de abur de 8—13 ats. în timpul friguros este deficitară la nivelul combinatului, **unele cazane montate la laminorul de benzi la cald și Slebing nu sînt utilizate la întreaga capacitate posibilă de producere**, iar altele nu s-au montat sau nu au fost puse încă în funcțiune la termenele prevăzute. Din această pricină în trim. I. 1978 cazanele recuperatoare de la cuptoare au produs o cantitate de abur echivalentă cu numai 20% din potențialul energetic al gazelor de ardere ce se evacuează la coș. Neavînd asigurată cantitatea de abur necesară s-a apelat la cumpărarea unei importante cantități.

Alte situații exercită la rîndul lor o frînă în calea valorificării aburului. Așa este cazul cu unele cazane recuperatoare de căldură, a căror activitate este oprită în anumite perioade de timp (mai ales vara), întrucît aburul recuperat nu-și găsește în totalitate folosirea (pe timp friguros el este utilizat în măsură ridicată atît în procesele de producție ale combinatului, cît și la încălzitul blocurilor de locuințe din Galați). Această stare de lucruri face ca peste 160 000 Gcal (echivalentul a 23 000 tcc) să se piardă prin eșapare în aer. Rezolvarea pozitivă a problemei solicită un studiu minuțios, bine fundamentat, din care să reiasă dacă respectiva cantitate de abur ar putea fi transformată în energie electrică, dacă instalațiile necesare pentru acestea nu sînt prea costisitoare.

Dar problemele ce se cer soluționate prin studii și cercetări sînt mult mai numeroase. Bunăoară, **se cer găsite soluții de asigurare și valorificare a unor mari cantități de resurse energetice secundare care, în prezent, se pierd cum sînt : căldura gazelor arse, a produselor calde, a zgurilor de furnal și oțelării, a apelor etc.** Un ajutor prețios în găsirea unor

soluții eficiente de valorificare a resurselor respective sînt datorii să-l dea specialiștii din institutele de cercetări ale industriei metalurgice.

Tot în sprijinul atragerii mai rapide în circuitul economic a resurselor energetice secundare este necesar ca unitățile specializate din industria construcțiilor de mașini să realizeze instalații și utilaje specifice cum sînt: recuperatoare, preîncălzitoare de aer, arzătoare perfecționate de diferite dimensiuni etc.

O problemă nu mai puțin importantă este și cea a **modului de organizare și funcționare a serviciilor mecano-energetice din fiecare unitate**. Din analiza efectuată atît la combinatul gălățean cît și în alte unități siderurgice, a rezultat că de problemele care vizează modul de utilizare a energiei se ocupă un număr foarte redus de specialiști din acest serviciu (1-3), restul personalului avînd sarcini pe linie de întreținere a instalațiilor, de reparare a acestora etc. Ținînd seama de importanța ce o are urmărirea centralizată pe unități a reducerii consumului cît și a valorificării resurselor energetice secundare, considerăm că este necesară, în special la marile unități, asigurarea cu cadrele de specialitate necesare a serviciilor mecano-energetice, precizare concretă a atribuțiilor, necesitatea participării active la toate acțiunile ce se impun pentru evitarea risipei și valorificarea tuturor resurselor secundare ce se dovedesc eficiente.

Cum sînt folosite bilanțurile energetice ?

ANALIZA întreprinsă la Combinatul siderurgic Galați a scos pînă la iveală un fapt care, din păcate, este comun multora din marile noastre unități industriale — o insuficiență preocupare în programarea, organizarea și urmărirea întocmirii bilanțurilor energetice la nivel de utilaje, secții, servicii și pe unitate.

În cazul concret al unității analizate, dintr-un număr de 330 bilanțuri energetice pe utilaje, agregate, instalații, secții productive prevăzute a se întocmi în 1978, s-au realizat pînă la 1 octombrie doar 107. De asemenea, dintr-un număr de 46 bilanțuri energetice care urmau să fie actualizate, această operațiune s-a efectuat doar la 30.

În bună parte bilanțurile întocmite nu corespund scopului propus, nu constituie o bază de determinare și fundamentare științifică a consumurilor specifice energetice. Într-o asemenea situație se află, de pildă, bilanțurile de combustibil de la bateriile de cocsificare de la cuptoarele adînci de la laminatoarele Slebing. Acestea nu posedă măsurători științifice pe diferite regimuri de funcționare a instalațiilor, nu cuprind în suficientă măsură toate posibilitățile de raționalizare a consumurilor.

Întocmirea la un nivel corespunzător a bilanțurilor energetice presupune ca în toate unitățile productive să existe cadre de specialitate, aparatură de măsură și control adecvată. Din păcate mulți dintre cei ce întocmesc astfel de documente, nefiind nici specialiști

în energetică și nedispunînd nici de instrumentele necesare trec în bilanțurile energetice, în numeroase cazuri, obiective minime, cu mult sub posibilități. Înlăturarea unor asemenea deficiențe, ridică problema antrenării într-o măsură mai largă a specialiștilor de la institutele de cercetări, proiectări și inginerie tehnologică, a cadrelor specializate din învățămîntul politehnic, a celor din cadrul ministerelor pentru a participa activ, alături de forțele întreprinderilor, la determinarea științifică a măsurătorilor, la stabilirea obiectivelor reale de reducere a consumurilor energetice, de valorificare maximă a resurselor energetice secundare.

AVÎND ÎN VEDERE faptul că pentru 1979, pe ansamblul economiei, ramurilor de producție, pe centrale și întreprinderi nivelul consumurilor energetice va trebui să scadă simțitor, în condițiile în care producția va cunoaște o creștere sensibilă, este necesar ca în toate unitățile, în mod deosebit în cele mari consumatoare de resurse energetice primare să se întreprindă studii pe baza cărora să se întocmească măsuri cu eficiență ridicată, care să asigure toate condițiile de realizare optimă a prevederilor. Reducerea consumurilor pe unitatea de produs concomitent cu valorificarea resurselor energetice secundare reprezintă o cale importantă de micșorare a cheltuielilor materiale, a costurilor de producție și, deci, de realizare a producției nete — sursă de creștere a beneficiilor și a veniturilor fiecărui om al muncii.

V. BOESCU
Gh. DRĂGHICI

CERCETAREA ÎN SPRIJINUL PRACTICII SOCIALE

(Urmare din pag. 4)

cialitate, la definitivarea propunerilor de plan pentru perioada 1981—1985. În continuare, atît pe microzone și localități, cît și la nivelul județului vor continua studiile pentru aprofundarea cercetărilor cu privire la caracteristicile locale, resursele naturale și potențialul demografic, definirea profilului fiecărei localități și microzone. Paralel, vor continua studiile de sinteză la nivel județean, pe domenii — industrie, agricultură, investiții, sector terțiar etc., pentru a putea defini în continuare perspectivele și profilul structurii economico-sociale a județului, căile de optimizare a dezvoltării sale. Privim această acțiune nu ca o activitate statică, de moment, care să se încheie cu un „model” de referință, ci ca o acțiune dinamică, de lungă perspectivă, care presupune o permanentă urmărire a proceselor investigate — proces de mare complexitate și în continuă schimbare — o adîncire a analizelor, atît pe ansam-

blul județului, cît și în fiecare localitate și microzonă, în strînsă legătură cu noile date și fenomene care apar în dezvoltarea economico-socială a județului.

Totodată, o asemenea acțiune complexă, cu antrenarea unui cerc larg de specialiști de diferite profile și cu implicarea tuturor factorilor interesați în investigarea unor fenomene economico-sociale concrete și în proiectarea dezvoltării zonale, este o veritabilă școală, utilă atît cercetării economico-sociale prin abordarea unui domeniu important al dezvoltării noastre de ansamblu și cadrelor care participă la această activitate, cît și organelor de decizie locală, care capătă o imagine mai completă asupra problemelor și fenomenelor din viața economico-socială a județului și localităților, ca și posibilitatea unei judecăți și a unor opțiuni mai fundamentate și orientării mai judicioase a eforturilor și căilor de acțiune. Această activitate și modalitate de lucru pot și trebuie să devină un instrument indispensabil în activitatea organelor locale de decizie și conducere social-politică.

Pentru sporirea eficienței economice în cooperativele agricole

REDUCEREA CHELTUIELILOR DE TRANSPORT

ODATĂ CU CREȘTEREA gradului de complexitate a activității cooperativelor agricole de producție, cu consolidarea lor economică și organizatorică, devine tot mai necesară sporirea eficienței economice, astfel ca în fiecare unitate să asigure un ritm intens de dezvoltare și venituri mai mari cooperativelor.

Problema este complexă, cu multiple implicații, asupra ei acționând o serie de factori, dintre care doi sînt esențiali: creșterea randamentelor și reducerea cheltuielilor de producție. În cadrul acestuia din urmă, considerăm că o atenție mai mare decît pînă în prezent trebuie acordată diminuării cheltuielilor de transport. Aceasta, ca urmare a faptului că, odată cu creșterea volumului producției, al îngrășămintelor și altor materiale utilizate în procesul de producție, s-a intensificat activitatea de transport și, implicit, s-au mărit volumul și ponderea cheltuielilor legate de această activitate.

Principalele cheltuieli de transport, care influențează semnificativ eficiența economică din cooperative, se referă la: transportul în cîmp al materiilor și materialelor (îngrășăminte chimice și naturale, sămînță etc.); transportul recoltei și al produselor secundare, din cîmp la centrele de producție, de desfacere sau la sediul C.A.P.; transportul cooperativelor în cîmp și înapoi.

● UN PRIM ASPECT important al reducerii cheltuielilor de transport îl constituie **optimizarea distanțelor pe care se efectuează transportul**. Literatura de specialitate recomandă mai multe metode de stabilire a unor distanțe de transport minime. Dintre acestea, cea mai apropiată de realitățile din cooperative ni se pare metoda care pornește de la planul de folosință a terenului și de la rețeaua existentă de drumuri principale. După ce se identifică toate parcelele elementare ce pot fi deservite de aceste drumuri, se caută centrul de greutate al fiecărei parcele, distanța medie fiind formată din suma a două distanțe: cea de la centrul fiecărei parcele principale pînă la drumurile perpendiculare, și cea de la drumurile principale pînă la magazii, centre populate, centre de desfacere. Această distanță reală, determinată după metoda menționată este întotdeauna mai mare decît cea matematică, deoarece ea ține seama de un coeficient de curbură a drumurilor, estimat ca fiind egal cu 1,3—1,5. Ca urmare, **distanța reală se poate**

calcula după următoarea formulă simplă: $Dr = K'K''\sqrt{S}$ în care: K' este un coeficient care ține seama de configurația terenului, K'' este un coeficient de curbură a drumurilor, iar S reprezintă suprafața cooperativei. Dar suprafața este dată în hectare, iar pentru a afla distanța formula de mai sus devine:

$$Dr = \frac{1}{10} K'K'' S \text{ (km)}$$

● PENTRU CALCULAREA volumului cheltuielilor cu transportul efectuat între sedii, centre de producție și suprafețe de teren se utilizează metode diferite, în funcție de felul transportului.

Astfel, pentru transportul diferitelor materii și materiale cheltuielile, respectiv costul unei tone-km se determină cu ajutorul formulei:

$$C = \frac{C_c}{\alpha\beta qv} + \frac{CV}{\alpha\beta q} + \frac{Ic_c}{\beta qD} \text{ lei/t-km}$$

în care: C reprezintă costul transportului pe o t-km; C_c — cheltuieli constante pe o oră de funcționare a autocamionului sau tractorului cu remorcă; CV — cheltuielile variabile pe o oră de funcționare; q — capacitatea mașinii, în tone; V — viteza de deplasare a mașinii; D — distanța de transport, în km; t — timpul necesar autocamionului pentru o cursă; α — coeficientul de folosire a parcursului autocamionului; β — coeficientul de folosire a capacității mașinii.

Pentru transportul cooperativelor în cîmp și înapoi, formula de calcul nu diferă în esență de cea anterioară, numai că în acest caz capacitatea mașinii (q) se exprimă prin numărul de oameni, după care se transformă în tone. Ca să obținem rezultate veridice, este nevoie să ținem seama că distanța de transport se modifică o dată cu schimbarea mărimii parcelelor de teren repartizate fermelor de producție, motiv pentru care trebuie să luăm în calcul distanța reală. Cheltuielile cu transportul cooperativelor în cîmp, ce revin la hectar, se pot calcula ușor cu ajutorul formulei:

$$Ctc = \frac{N' Pc}{S}$$

unde N' — numărul total al celor transportați; Pc — costul unui om-km; S — suprafața de teren a fermei. Dar pentru obținerea unor date cît mai apropiate de realitate, trebuie să determinăm mai întîi numărul total al muncitorilor transportați la cîmp (N'): $N' = n.n\bar{n}$ PNDr (oameni-km) unde n reprezintă numărul curselor unui om, în 24 de ore, la cîmp și înapoi; n' — numărul mediu anual al cooperativelor care lucrează zilnic la cîmp; P — ponderea cooperativelor care activează în producția vegetală; N — numărul cooperativelor apte de muncă ce lucrează în cooperativă; Dr — distanța reală, în km.

ÎN STUDIUL efectuat în cîteva cooperative agricole din vestul județului Timiș (Iecea Mare, Sinnicolau-Mare) s-a încercat să se determine cheltuielile de transport în mod cît mai real, în funcție de unii factori concreți (distanța din sat sau de la magazii pînă la parcelele de lucru, starea drumurilor, mijloacelor de transport, numărul cooperativelor care lucrează în cîmp). S-au întîmpinat și unele dificultăți, legate mai cu seamă de lipsa calculării riguroase a costurilor, de lipsa datelor privind distanțele, cheltuielile constante și variabile pe o oră de funcționare a autocamionelor și remorcilor. Deși cu un anumit grad de aproximație, considerăm totuși că sînt foarte prețioase datele obținute pe exemplul C.A.P. Iecea Mare, care pot fi luate în considerație pentru toate unitățile cu condiții asemănătoare. Astfel, pe exemplul fermei vegetale nr. 1 din această cooperativă s-au obținut următoarele rezultate, aplicînd formulele propuse:

$$Dr = 0,9 \times 1,4 \times \sqrt{\frac{1}{1225}} = \frac{1}{10} \times 0,9 \times 1,4 \times 35 = 4,4 \text{ km}$$

Costul transportului de materiale și produse s-a calculat astfel:

$$C = \frac{14}{0,8 \cdot 0,8 \cdot 50} + \frac{26}{0,8 \cdot 0,8 \cdot 4} + \frac{0,39 \times 14}{0,8 \cdot 4 \cdot 4} = 1,21 \text{ lei pe t/km}$$

Pentru transportul cooperativelor se ține seama că o mașină transportă la un drum circa 20 de oameni, deci capacitatea mașinii devine egală cu 2 tone:

$$C = \frac{14}{0,8 \cdot 0,8 \cdot 2 \cdot 50} + \frac{26}{0,8 \cdot 0,8 \cdot 4} + \frac{0,9 \cdot 14}{0,8 \cdot 2 \cdot 4} = 2,42 \text{ lei/t/om-km}$$

Cheltuielile cu transportul cooperativelor în cîmp, ce revin pe un hectar, s-au calculat astfel:

$$Ctc = \frac{335.224 \times 0,12}{1.225} = 32,86 \text{ lei/ha}$$

În condițiile în care numărul total de cooperatori transportați la cîmp într-un an s-a calculat în felul următor:

$$N' = 2.182 \times 0,15 \times 1432 \times 4,4 = 335.224$$

Mărimea cheltuielilor efectuate cu transportul oamenilor și materialelor apare ca fiind rațională în C.A.P. Iecea Mare, dacă comparăm mai cu seamă situația actuală de organizare a muncii pe ferme, cu situația existentă pînă în 1970, cînd existau 5 brigăzi de cîmp — ceea ce determina cheltuieli de transport mai mari. Iată deci că noua formă de organizare a muncii pe ferme de producție cu gestiune economică parțială a adus, printre alte avantaje, și reducerea cheltuielilor de transport pe unitatea de produs. Calculată conform metodologiei de mai sus, economia la cheltuielile cu transportul cooperativelor la nivelul unui an, ca urmare a îmbunătățirii organizării producției și a muncii, este de 13 456 lei, iar economia la cheltuielile cu transportul materialelor și produselor este de 94 612 lei pentru o fermă de 1 200 hectare.

Le fermele ce depășesc 1 200 ha s-a constatat, din calculele efectuate, că încep să crească cheltuielile de transport, ca urmare a măririi distanței medii pînă la o parcelă și a coeficientului de curbă a drumurilor (fiind mai multe drumuri). În felul acesta, **stabilirea unor suprafețe optime** pentru fermele de producție apare ca o cale dintre cele mai importante în reducerea cheltuielilor de transport. De asemenea, este necesar să se acorde o mai mare atenție raționalizării mijloacelor de transport de care dispun unitățile cooperatiste, în sensul de a se repartiza autocamioanele, remorcile, atelajele în funcție de nevoile reale ale subdiviziunilor de producție și de a se înlătura situația de nefolosire integrală a capacităților de transport.

Măsurile propuse, printre care un rol de seamă îl are însăși îmbunătățirea metodologiei de calcul și evidență a cheltuielilor de transport, pot contribui la reducerea generală a cheltuielilor de producție în cooperativele agricole și, deci, la ridicarea pe o treaptă superioară a eficienței economice.

dr. D. TUDORACHE
dr. Gh. FRĂȚILA

UTILIZAREA SUPERIOARĂ A POTENȚIALULUI DIN INDUSTRIE — FACTOR DE ACCELERARE A CREȘTERII PRODUCTIVITĂȚII

ÎN CONDIȚIILE accentuării laturilor calitative în dezvoltarea economiei, ale trecerii la o nouă calitate, sporirea productivității muncii se înscrie ca o exigență majoră. Este semnificativ că în acest cincinal, respectiv în anul 1978, circa 80% și, respectiv, 85% din sporul de producție industrială se obține pe seama creșterii productivității muncii, nivele care trebuie, desigur, considerate minime. Sînt numeroase căile de sporire a productivității muncii. Pe un plan general ele vizează utilizarea superioară a întregului potențial tehnic și de forță de muncă. Să urmărim, pe exemplul industriei, ce factori concură la atingerea acestui obiectiv.

Rezerve însemnate în ce privește utilizarea mașinilor și instalațiilor

SPORIREA productivității muncii este determinată de o serie de factori, cum sînt creșterea gradului de mecanizare și automatizare a producției, dezvoltarea bazei energetice, ridicarea calificării forței de muncă. Ce relații există între evoluția acestor factori și randamentul muncii?

Mai întii, cîteva aprecieri asupra creșterii productivității muncii în corelație cu sporirea dotării cu fonduri fixe. Așa cum se știe, în mod deosebit, după 1965, economia națională a beneficiat de importante programe de investiții, destinate prioritar industriei, ramurilor care promovează progresul tehnico-științific în întreaga economie, materializate în cea mai mare parte în fonduri fixe moderne. În paralel a crescut considerabil numărul personalului muncitor. În tabelul nr. 1 redăm evoluția acestor indicatori pentru industrie.

Tabelul nr. 1
Relația între creșterea fondurilor fixe, a personalului muncitor și a productivității muncii (în industrie) (1950=100)

Indicatorul	1960	1965	1970	1976	1977
Dinamica fondurilor fixe	225	357	664	1 400	1 500
Dinamica personalului muncitor	154	206	254	358	372
Dinamica productivității muncii	237	343	488	722	785

Sursa: Anuarul statistic al R.S.R., 1978, p. 96, 107 și 194.

Rezultă că ritmul de creștere al productivității muncii a fost în permanență devansat de cel al sporirii fondurilor fixe. Neîndoielnic că în acest sens a acționat creșterea tot mai accentuată a numărului personalului muncitor în industrie, mai ales în ultimii 10—12 ani. Dar o cauză principală care a determinat o asemenea evoluție o constituie **utilizarea încă nesatisfăcătoare a mașinilor, utilajelor, instalațiilor**. În întreprinderi constructoare de mașini, de exemplu, indicele de utilizare a unor mașini ca strunguri paralele, mașini speciale de strunjit automate, mașini de găurit și frezat universale se află încă sub posibilități și aceasta datorită unei programări necorespunzătoare a pieselor pe mașini, nerespectării programului de re-

parații, folosirii unor regimuri de lucru de slabă productivitate etc., rezerve însemnate evidențiindu-se și în utilizarea instalațiilor tehnologice complexe etc.

În anul 1977 față de 1950 valoarea fondurilor fixe a fost de 15 ori mai mare în industrie, iar numărul personalului muncitor de 3,7 ori. În raport cu aceste creșteri se evidențiază cerința intensificării permanente a eforturilor pentru utilizarea mai bună a fondurilor fixe, pentru creșterea mai rapidă pe această cale a productivității muncii, pentru realizarea, pînă în anul 1980, așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a unei valori în industrie de cel puțin 1 200 lei producție la 1 000 lei fonduri fixe, iar pînă în anul 1985 — conform orientărilor elaborate, de 1 400—1 500 lei.

Înzestrarea electroenergetică a muncii — mai bine fructificată

UN ROL DEOSEBIT în sporirea randamentului cu care este utilizată munca vie îl are **asigurarea necesarului de energie și indeosebi de energie electrică pentru procesele de producție**. Este cunoscut că baza energetică a economiei s-a dezvoltat în paralel cu creșterea acesteia. În anul 1977 producția de energie electrică și termică era de 42 ori mai mare ca în anul 1950, iar cea de combustibil de 7,7 ori. Semnificativ din punctul de vedere al sporirii potențialului productiv al muncii este indicatorul privind consumul de energie electrică pe lucrător. Datele din tabelul nr. 2 evidențiază atît sporirea producției de

Tabelul nr. 2
Repere ale înzestrării muncii cu energie electrică

Indicatorul	1960	1965	1970	1976	1977
Producția de energie electrică pe locuitor (kWh)	416	905	1 732	2 717	2 764
Consumul de energie electrică pe muncitor din industrie (kWh)	4 969	8 210	12 621	15 266	15 566
Consumul de energie electrică pe un lucrător din industrie (kWh)	4 227	7 061	11 091	13 927	14 261

Sursa: Anuarul statistic al R.S.R., 1978, pag. 180

energie electrică pe locuitor, ca indicator al industrializării, cît și consumul de energie electrică pe un lucrător în industrie — ca indicator al înzestrării muncii cu energie electrică.

Așa cum rezultă din aceste date, cu tot efortul întreprins pentru potențarea muncii cu energie, rezultatele — măsurate prin dinamica generală a productivității muncii — se află în urma acestor eforturi. Dacă în perioada 1961—1977 nivelul de înzestrare cu energie electrică pe lucrător în industrie a crescut de circa 3,4 ori, nivelul productivității muncii a crescut de circa 3,3 ori, fiind deci mai mic cu 0,1. Pe ansamblu diferența pare mică, dar ea indică serioase posibilități de creștere a productivității în industria constructoare de mașini, chimică, metalurgică etc.

În cadrul perioadei de timp analizate, o îmbunătățire a situației semnalate se constată în ultimul deceniu, în condițiile accentuării laturilor calitative în dezvoltare, ale măsurilor și acțiunilor inițiate de conducerea partidului pentru sporirea eficienței, pentru creșterea productivității muncii și valorificarea

superioară și economică a resurselor și energiei. În acești din urmă ani curba dinamicii productivității muncii în industrie devansează pe cea a consumului de energie cât și pe cea a înzestrării cu fonduri fixe. Referindu-ne, de exemplu, la cincinalul 1971—1975, se constată că în 1974, în industrie, considerând anul 1965 = 100, la o dinamică a productivității muncii de 181, dinamica consumului de energie pe lucrător este de 177, iar cea a înzestrării cu fonduri fixe a industriei de 180; în 1975 dinamicile amintite se ridică la nivelul de 194 pentru productivitatea muncii și 187 pentru consumul de energie electrică pe lucrător. Sint corelații care se accentuează, în sensul lor pozitiv în acest cincinal și în viitor.

Neîndoindu-ne că, față de creșterea indicilor energetici ai producției, ținând seama de tendințele mondiale, de resursele și posibilitățile proprii, se impune economisirea în continuare a energiei, urmărindu-se cu perseverență eliminarea pierderilor, a risipei, dotarea economiei cu tehnologii și utilaje cu consumuri reduse de energie. Economia noastră dispune în acest sens de un plan de perspectivă, elaborat într-o concepție unitară, astfel încât în următorii 10—15 ani să obținem în acest sector de activitate indicatori comparabili cu cei din țările avansate. Potrivit acestui program, pentru perioada 1976—1990, la o creștere de 2,3—2,4 ori a producției de energie electrică, va corespunde o sporire a venitului național de 2,5—3 ori, cifre elocvente privind creșterea eficienței folosirii energiei.

Dinamica înzestrării electroenergetice a muncii reflectă preocuparea partidului și statului nostru de a asigura creșterea productivității muncii pe baza tehnicii celei mai înaintate. Cercetînd utilarea tehnică a muncii nu se poate face însă abstracție de tendințele manifestate în evoluția factorului fonduri fixe. În consecință, considerăm justificat calculul **gradului de înzestrare electroenergetică a fondurilor fixe**, indicator care poate fi denumit **electrointensivitatea fondurilor fixe** și care se determină prin raportarea consumului de energie electrică la volumul fondurilor fixe în funcțiune (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Evoluția electrointensivității fondurilor fixe în industrie

Indicatorul	1970	1975	1976	1977
Consumul de energie electrică în industrie (mil. kWh)	19 596	32 702	35 656	38 050
Înzestrarea electroenergetică a muncii (kWh/muncitor)	12 621	14 509	15 266	15 566
Gradul de înzestrare electroenergetică a fondurilor fixe (kWh 1 000 lei fonduri fixe, 1970 = 100)	100,0	89,9	87,8	84,5

Sursa : Calculat după Anuarul statistic al R.S.R., 1978, p. 106 și 179.

Sint evidente tendințele divergente manifestate în dinamica înzestrării electroenergetice a celor doi factori de producție — forța de muncă și fondurile fixe — sub influența celui de-al treilea factor — progresul tehnic. Scăderea consumului de energie electrică pe fonduri fixe exprimă preocuparea de îmbunătățire continuă a performanțelor mașinilor și utilajelor, în condițiile reducerii continue a consumului lor energetic — preocupare în deplin consens cu exigențele sporirii productivității. Prin prisma exigențelor dezvoltării noastre în acest cincinal și în perspectivă ea se impune considerabil accentuată.

Gradul de echipare și creșterea productivității

UN ROL ÎNSEMNAT în creșterea productivității muncii îl are dotarea largă a unităților, a locurilor de muncă cu apa-

rate de măsură și control, cu scule moderne. Este un fapt constatat că în condițiile aplicării în producție a controlului automat și electronic se asigură o sporire a vitezei de prelucrare de circa 20—30%, eliminarea aproape totală a rebuturilor, reducerea consumului de energie, în ansamblu deci creșterea calității producției, sporirea productivității muncii. Pentru o bielă de motor cu combustie internă, de exemplu, timpul de măsurare cu mijloacele clasice este de 10—15 minute, în vreme ce prin utilizarea unui sistem complex acesta se reduce la 5—6 secunde, diferența de secunde putînd fi utilizată productiv.

În anul 1978 producția prevăzută și prelimitată din programul de mijloace de măsură pe principii moderne (control pneumatic, control electronic și control activ) este de 30—32 de ori mai mare față de 1970, iar în anul 1980 va fi cu 60%, mai mare decât producția planificată pe anul 1979. Planul pe anii 1981—1985 prevede atingerea în acest sens a unui nivel de circa 120 milioane lei. În concordanță cu creșterea ponderii mașinilor-unelte în industria constructoare de mașini se dezvoltă și se diversifică producția de scule așchietoare. Producția totală de scule va reprezenta la nivelul anului 1980 circa 30% din volumul producției de mașini-unelte și 1,18% din producția totală a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. Cum aceste scule sint destinate parcului de mașini-unelte cu care este dotată economia, se impune, desigur, acordarea unei atenții sporite la dotarea unităților în acest sens, urmărindu-se, pe baza utilizării unor scule specializate și specifice de mare productivitate, reducerea consumului de scule și utilizarea superioară a acestora. Creșterea productivității muncii se asigură și prin folosirea mai eficientă a automatizării, pe bază de program și comandă numerică a celor mai variate operații; în acest sens mașinile-unelte sint dotate cu centre de prelucrare și agregate și linii de transfer. Tocmai în această direcție s-au introdus în dotarea unităților centre de prelucrare, capete multiprocedurale ale unor utilaje, linii de transfer care permit creșterea productivității la orice fel de fabricație.

Între factorii esențiali de creștere a productivității muncii un loc de prim ordin îl ocupă **sporirea calificării personalului** cu atît mai mult cu cît se înscrie ca o rezervă inepuizabilă, creșterea cantitativă a forței de muncă fiind un proces, mai devreme sau mai tîrziu, limitat. În acest cadru, în structura forței de muncă, concomitent cu sporirea numerică a acesteia, se constată **mutații importante de ordin calitativ**. De pildă, creșterea ponderii personalului cu o pregătire complexă. Numai în acest cincinal vor fi pregătiți 1,55—1,70 milioane muncitori calificați și circa 250—300 mii tehnicieni, maiștri și alte cadre de specialitate. Ca urmare, în 1980, din totalul personalului muncitor productiv, 35,5% vor fi absolvenți ai școlilor profesionale, față de 15,8% în anul 1968, iar 16,1% vor fi absolvenți de liceu. În strînsă legătură cu modernizarea economiei, cu promovarea largă a progresului tehnic în producție, cu cerințele de sporire a productivității se urmărește adaptarea modului de pregătire a forței de muncă, asigurîndu-se pregătirea specialiștilor pe un profil larg, extinderea policalificării, posibilitatea mobilității profesionale potrivit exigențelor dezvoltării moderne și dinamice a economiei. Iată de ce în anul 1979 unitățile industriale vor trebui să acorde mai multă atenție aplicării în practică a măsurilor privind creșterea pregătirii profesionale a cadrelor de muncitori, ingineri și tehnicieni.

DESIGUR, strategia utilizării superioare a potențialului industriei ridică numeroase probleme. Cert este că de felul cum vom utiliza mașinile și utilajele, de modul cum vom asimila în fabricație rezultatele inventivității și creativității, de modul cum va crește calificarea muncitorilor și tehnicienilor depinde **întregul succes al acțiunii** de sporire a producției, ridicarea productivității muncii la nivelurile prevăzute și chiar peste acestea. În aceste direcții este necesar ca în toate unitățile industriale să fie pregătite condițiile pentru înfăptuirea cu succes a planului pe 1979 încă din prima zi a anului.

dr. Barbu Gheorghe PETRESCU

director general adjunct
al Institutului central de cercetări economice

ÎN DEZBATERE:

PROIECTUL DE LEGE PRIVIND FORMAREA, PLANIFICAREA, DESTINAȚIA ȘI VĂRSAREA BENEFICIILOR

Efectuarea vărsămintelor către buget direct de către fiecare întreprindere

PROIECTUL DE LEGE supus dezbaterii publice are un caracter profund realist și mobilizator. Prevederea ca stabilirea volumului de beneficii pe ministere și celelalte organe centrale și locale de stat să se aprobe odată cu bugetul de stat reflectă caracterul de echitate al legii în repartizarea sarcinilor de plan pe ramuri ale economiei naționale. În legătură cu aceasta, ar fi necesar să se **preziceze** anumiți parametri general valabili pentru toate unitățile economice sau pe grupuri de întreprinderi, în funcție de specificul lor, **pe baza cărora să se dimensioneze atît beneficiile cit și reducerea în mod deosebit a celor materiale.**

Principiul călăuzitor în repartizarea beneficiilor îl reprezintă aportul adus de fiecare unitate economică în formarea și realizarea acestora. Proiectul de lege stabilește că repartizarea beneficiilor trebuie să se facă în mod diferențiat, în funcție de căile și domeniile de obținere a acestuia. Proporțiile avute în vedere la stabilirea destinațiilor beneficiilor considerăm că corespund necesităților reale ale unităților economice, punîndu-se un accent deosebit pe satisfacerea unor necesități ale producătorilor de bunuri materiale. Totodată, se constată creșterea părții de beneficiu aferentă satisfacerii nevoilor colective și individuale ale personalului muncitor din unitățile economice. În acest sens, proiectul de lege prevede o majorare a fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii în funcție de producția realizată la export, în vederea stimulării personalului muncitor care participă la obținerea acestei producții.

Referitor la efectuarea vărsămintelor din beneficiile unităților economice de stat, apreciem că

prevederea ca vărsămintele din beneficiile planificate (pentru restituirea fondurilor primite pentru investiții la fondul de dezvoltare economică a întreprinderii, la fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social) să se facă prin organul ierarhic superior nu este de natură să asigure stimularea și răspunderea în realizarea acestei sarcini de către titularii fondurilor respective. **Stabilirea unei relații directe între întreprindere și buget pentru categoriile de vărsăminte de la capitolul III, art. 13 (1) ar fi de natură, după părerea**

noastră, să asigure o mai bună mobilizare a unităților economice în realizarea vărsămintelor planificate, mai ales că, potrivit prevederilor legii, răspunderea pentru efectuarea la termen a vărsămintelor și pentru respectarea riguroasă a disciplinei financiare și de plan revine întreprinderilor.

Totodată, propunem ca pentru cazurile cînd, din motive independente de întreprindere, nivelul realizării beneficiilor nu este acoperitor destinațiilor planificate, să se prevadă posibilitățile de finanțare a acestora; ne referim în mod deosebit la constituirea fondurilor mijloacelor circulante și a fondurilor de dezvoltare a întreprinderii.

Iancu T. MARIN

contabil șef la „Timpuri noi”
București

Cote diferențiate din beneficii, în funcție de aportul adus de fiecare colectiv de muncă

AVÎND ÎN VEDERE rolul stimulator al beneficiului în cointeresarea fiecărui om al muncii, opinăm ca **consiliul oamenilor muncii să aibă competența de a acorda, din cota de beneficiu destinată oamenilor muncii, cote diferențiate în raport de aportul adus de diferitele colective de muncă, ținîndu-se seama de sarcinile de plan.** Apreciem justificată o asemenea diferențiere, de pildă, în cazul unor secții în care oamenii muncii își desfășoară activitatea în condiții de muncă foarte grele și de o mare importanță în realizarea produsului finit, în cazul realizării unor sarcini deosebite pentru export, în cazul realizării unor produse, subansamble care se importă etc.

Tot legat de participarea fiecărui om al muncii la obținerea unor beneficii cit mai mari și ca reflectare a creșterii autocontrolului muncitoresc în activitatea de zi cu zi la locul de muncă, opinăm

pentru achitarea drepturilor stabilite ca beneficii cel mai tîrziu pînă la finele primului trimestru al anului următor.

La stabilirea beneficiului ce urmează a fi repartizat oamenilor muncii considerăm că nu trebuie să se ia în considerare „realizările din alte activități”, care în unele sectoare de activitate depășesc uneori pe cele din activitatea de bază. Ne referim aici la sectoarele de prestări de servicii, executări de lucrări, în care se obțin realizări destul de mari din încasarea penalizărilor contractuale de la beneficiari.

În final, am propune stabilirea de cote diferențiate pentru activitatea din industrie, pentru activitățile de executări de lucrări și pentru cele de prestări de servicii, avînd în vedere tocmai aportul diferit al acestor activități la obținerea valorii nou create.

Nicolae SERGHIE

contabil șef la „Electromagnetica”

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

FUNDAMENTAREA PRODUCȚIEI NETE ÎN CONSTRUCȚII-MONTAJ

INTRODUCEREA valorii producției nete ca indicator de bază în activitatea de construcții-montaj, precum și perfecționarea întregului sistem de indicatori economici sînt de natură să orienteze eforturile colectivelor din unitățile respective spre realizări superioare.

Fundamentarea judicioasă a cifrelor de plan

ÎN ACEST CONTEXT, stabilirea corectă și fundamentată a cifrelor de plan permite determinarea pe baze reale a rezultatelor obținute de unitățile economice, fapt care are o importanță deosebită în mobilizarea rezervelor din economia națională. În prezent, principalele obstacole în fundamentarea prin plan a valorii producției nete sînt: lipsa documentațiilor tehnico-economice — pentru unele poziții incluse în planul de producție al unităților de construcții-montaj — la data efectuării lucrărilor de planificare și fundamentare a indicatorului la care ne referim; structura neadecvată a devizelor pentru lucrările de construcții-montaj, în sensul că atît prețurile de articole de deviz, cît și pe articole de cheltuieli directe, ca și cheltuielile indirecte nu sînt structurate în funcție de ponderea muncii vii și a muncii materializate înglobate; planul costurilor de producție (CP 3) pentru construcții-montaj nu este structurat în muncă vie și cheltuieli materiale.

Pornind de la această situație, considerăm că fundamentarea planului de producție netă impune, cu necesitate, perfecționarea devizelor pe categorii de lucrări și obiecte care să aibă la bază prețuri unitare pe articole de deviz restructurate în funcție de ponderea muncii vii și a muncii materializate. De asemenea, **planul valorii producției nete** trebuie să fie

fundamentat pe **subactivități specifice de construcții-montaj** (activitate de bază de construcții-montaj, organizare șantier), **producție secundar-industrială, prestații** (utilaje-transport), **depozite, cantină, gospodărie comunală** etc. și apoi, prin însumare, pe total activitate economică a întreprinderii sau trustului de construcții-montaj.

Pentru necesități de fundamentare a planului producției nete la nivelul subunităților cu activitate specifică (industrială, prestații etc.) este posibilă extragerea elementelor de calcul din documentația tehnico-economică. Aceasta cu atît mai mult în condițiile prelucrării mecanizate a proiectelor de execuție.

Avînd în vedere neasigurarea sută la sută a planului economic al unităților de construcții-montaj cu documentația de execuție pentru primul an de aplicare, credem că este necesar ca, în parte, **planul valorii producției nete să se fundamenteze pe bază de indici de cheltuieli la un milion lei lucrări de construcții-montaj**. În acest sens, folosirea indicilor trebuie să fie corelată cu structura previzibilă a lucrărilor de investiții pentru care documentația de execuție nu a fost asigurată.

În perspectivă, apreciem că este necesară **fundamentarea valorii producției nete prin însăși documentația tehnico-economică**, prin adaptarea corespunzătoare a devizului pe categorii de lucrări și a devizelor financiare, în sensul separării pe articole de deviz în cazul cheltuielilor directe și pe elemente ale cheltuielilor de muncă vie, la cheltuielile materiale.

Mutații în organizarea sistemului informațional financiar-contabil

GENERALIZAREA indicatorului valoarea producției nete va

produce mutații și în organizarea sistemului informațional financiar-contabil din unitățile de construcții-montaj. Sintem însă de părere că aceste mutații nu trebuie să afecteze decît în limitele strict necesare actualul sistem de colectare, prelucrare și raportare a informațiilor sau în orice caz să conducă la simplificarea și nu la amplificarea acestuia.

În acest context, considerăm, în primul rînd, că punctul de plecare în culegerea și prelucrarea informațiilor, pentru calculul valorii producției nete, trebuie să-l constituie **specificitatea activității** (de construcții-montaj, secundar-industrială, de prestații cu utilaje etc.). În al doilea rînd, intervine entitatea organizatorică (șantierul, secția, atelierul, stația de utilaje etc.), unde se desfășoară activități și sînt generate informații, documente ce atestă efectuarea unor cheltuieli de muncă vie și materializată. În al treilea rînd, intervine obiectul de construcții-montaj, prestația cu utilaje sau produsul din activitatea secundar-industrială pentru care se colectează cheltuielile (materiale și de muncă vie).

În concepția expusă mai sus este necesară: **colectarea** riguroasă a costurilor pe fiecare obiect de construcții-montaj, produs din activitatea secundar-industrială, prestație cu utilaje de construcții; **separarea** cheltuielilor de muncă vie, de cheltuielile materiale în cadrul subunității în care se depune efortul și nu în acela în care se transmite efectul (produsul, prestația); **defalcarea** în purtători de informații ce reflectă formarea costului, a cheltuielilor de muncă vie, de cheltuielile materiale; **introducerea** unui număr cît mai redus de conturi analitice pentru reliefarea celor două categorii de elemente de cheltuielă din structura costului. Avem în vedere în mod deosebit conturile:

204, 500, 510, 511, 512, 520, 521, 530.

Pentru rezolvarea corectă a calculului producției nete, în domeniul contabilității se impune detalierea tuturor elementelor de cost, conținând muncă vie și materializată în cadrul conturilor analitice, apoi întocmirea „recapitulății lunare a cheltuielilor de producție” și centralizarea lor la finele trimestrelor.

Deoarece în procesul executării lucrărilor apar schimbări de natură tehnologică ce produc mutații în raportul dintre cheltuielile de muncă vie și materializată, este necesară regăsirea abaterilor. Analiza amănunțită asupra cauzelor obiective care au produs abateri ale elementelor de calcul a producției nete trebuie să asigure localizarea lor în vederea luării măsurilor care se impun.

Un asemenea calcul al valorii producției nete presupune: adaptarea devizului la cerințele extra-gerii pe fiecare obiect a cheltuielilor de muncă vie și a cheltuielilor materiale; formularea și lansarea pe subunități a unor planuri de producție netă care au exprimat cota parte ce revine acestora din planul departamental sau din planul economic al întreprinderii; corelarea indicatorilor forță de muncă și dotarea cu mijloace de muncă a fiecărei subunități cu sarcinile de plan de producție sau prestații ce urmează a fi îndeplinite de către acestea; uniformizarea sarcinilor de plan pe trimestre și realizarea ritmică a acestora, precum și elaborarea unor programe de prelucrare a datelor astfel culese și înregistrate pentru ca, paralel cu calculul costurilor pe obiect, produs, prestație, să se asigure și calculul abaterilor față de plan pe elemente ale valorii producției nete, iar în final să se asigure determinarea acestui indicator pe total activitate economică a unității de construcții-montaj.

Prima problemă care se pune se referă la faptul că unul și același obiect de investiții poate îngloba cheltuieli de construcții-montaj, cheltuieli de producție secundar — industrială sau de prestații. Ca urmare, se pune întrebarea: cum și unde separăm

elementele de calcul ale cheltuielilor materiale și cheltuielilor cu munca vie? Părerea noastră este că fiecare subunitate trebuie să-și înregistreze propriul efort de muncă vie pe fiecare obiect și activitate în parte. Valorile materiale primite din afara subunității de referință trebuie considerate cheltuieli materiale. În acest fel se pot cumula pe de o parte elementele de calcul a valorii producției nete, iar pe de altă parte a valorii producției globale.

A doua problemă se referă la faptul că acest sistem de evidențiere și calculare a producției nete conduce la înregistrarea unor nivele variate ale valorii producției nete de la o activitate la alta (de construcții-montaj, de prestații sau de producție secundar-industrială) și deci și de la o subunitate la alta. Mai precis, la nivelul verigilor de bază (loturi, șantiere, secții, de producție, stații de utilaje) nu ar apărea în calcul toate elementele producției nete prevăzute în metodologie (de exemplu, cota pentru tehnica nouă). Unele elemente de cheltuieli materiale se regăsesc doar la nivelul întreprinderii după centralizarea costurilor pe subunități; acesta este însă un proces obiectiv, de formare a costului și trebuie luat ca atare.

Abordarea sistemică a indicatorului producție netă

ABORDAREA sistemică a indicatorului valoarea producției nete presupune **legarea lui strinsă** cu indicatorul producția fizică de construcții-montaj. Avem în vedere folosirea ca pirghie a celui de-al doilea indicator **pentru a contracara deplasări necorespunzătoare în structura lucrărilor de construcții-montaj**, cu scopul de a înregistra o valoare cât mai ridicată a producției nete. De asemenea, valoarea producției nete trebuie corelată cu ceilalți indicatori economici și financiari, printre care valoarea producției globale, fondul de retribuție, productivitatea muncii etc., întrucât funcțiile lor se interferează. În același timp, credem că aprecierea realizării acestui indicator trebuie făcută în condițiile unei profunde analize a factorilor de influență, care se referă în principal la:

● analiza abaterilor față de plan la fiecare element component al valorii producției nete pe obiect de investiție și pe genurile de activități și subunități implicate, fapt care scoate în evidență și localizează cauzele acestora (dependente sau independente de unitate) și ar justifica efectele pe care le impun, aceste abateri;

● organizarea procesului de execuție a lucrărilor de c + m (inclusiv proiectele tehnologice de executare a lucrărilor), asigurarea resurselor (materiale, forță de muncă, utilaje, mijloace de transport), structura și stadiul lucrărilor executate în perioada de referință;

● analiza raportului de mărime dintre elementele componente ale valorii producției nete, fapt care permite identificarea deplasărilor necorespunzătoare în structura valorii producției nete (ca, de pildă, creșterea cheltuielilor de retribuție, în condițiile scăderii mărimii beneficiului);

● analiza indicatorului valoarea producției nete, în strinsă legătură cu evoluția gradului de pătrundere a progresului tehnic în activitatea de construcții-montaj, industrializarea lucrărilor de construcții și creșterea gradului de calificare a personalului, este un fapt care poate să reflecte mutații contradictorii între nivelul și structura valorii producției nete și a cheltuielilor materiale, dar de care trebuie să se țină seama în fundamentarea planului și în aprecierea corectă a rezultatelor îndeplinirii planului valorii producției nete. În sprijinul acestei idei precizăm că economia făcută la fondul de retribuții ca urmare a creșterii productivității muncii pe seama mecanizării lucrărilor nu în totalitate se transformă în beneficii, deoarece cea mai mare parte se transformă în cheltuieli materiale (chirii utilaje). În cazul respectiv, deși colectivul unității a depus eforturi pentru promovarea progresului tehnic, se vede pus în situația de a nu-și realiza planul de producție netă cu toate implicațiile pe care acest fapt le comportă.

**dr. Lazăr CISTELECAN
Niculae DUMITRU**

Trustul de construcții
industriale — Cluj

Tarcisius POENARU

Trustul de construcții Cluj-Napoca

Dobinzi

ÎN STRUCTURA cheltuielilor de circulație a bazelor județene de aprovizionare tehnico-materială, o pondere ridicată o reprezintă dobinzile — în medie 26-28%. Diagnoza factorilor de influență în limitarea acestor cheltuieli impune activizarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, precum și a operațiunilor de decontare. Accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante presupune limitarea timpului de depozitare a materiilor și materialelor, dinamizarea parcursului producător-consumator. În aducerea la îndeplinire a acestui deziderat, în raport de specificul activității prestatoare, propun să se acționeze asupra: extinderii procesului de lotizare a materiilor și materialelor ce urmează a fi livrate potrivit obligațiilor asumate prin contracte; intensificării activității de livrare pachetizat și paletizat, forme moderne cu un înalt grad de mecanizare dar, din păcate, nu îndejuns practicate; extinderii muncii în acord, cu consecințe directe asupra productivității, folosirii intensive a mijloacelor de transport; identificării ca și prevenirii apariției de valori materiale fără mișcare sau cu mișcare lentă.

Ovidiu STOIAN
contabil șef la BJATM Galați

Planul de amortizare

ÎNTEPRINDERILE FORESTIERE au obligația să întocmească anual planul de amortizare al mijloacelor fixe și să-l depună la Banca de Investiții până la data de 10 ianuarie (art. 14 și 16 din Regulamentul pentru aplicarea Legii nr. 62/1968). Propunem prelungirea acestui termen până la 30 ianuarie, aceasta fiind singura posibilitate ca întreprinderile să întocmească un plan corect. Propunerea noastră este determinată de greutatea pe care le-am întimpinat în fiecare an, când, am fost nevoiți să întocmim planul în două variante. Odată cu prelungirea termenului pentru depunerea planului de amortizare să se aplice și una din următoarele soluții:

a) pentru luna ianuarie virarea amortizărilor să se facă o singură dată, adică în ziua de 30 ianuarie;

b) or, suma de virat în ziua de 15 ianuarie să se determine ca medie a vârsămintelor din anul de bază prin raportarea amortizărilor efectiv datorate și vârsate (At) la numărul de vârsămintele care s-a efectuat (24). Regularizarea în funcție de norma unică a anului de plan să se facă la 30 ianuarie, când se cunosc toate datele cerute de aceste operațiuni.

Constantin DAVID
economist la I.F.E.T.
Piatra Neamț

Risipă

ALATURINDU-SE angajamentului (expirat ca termen și ca suflu) luat de edilii Capitalei de a astupa gropile din pavaje, Direcția domeniului public a Consiliului popular al municipiului București a executat, în vară-toamnă, un fel de reparație-modernizare a unor artere. Lucrările s-au desfășurat în următoarele faze, intercalate cu lungi pauze: turnarea mecanizată — peste îmbrăcămintea rutieră exis-

tență — a unui strat gros de mixtură asfaltică, până aproape de nivelul trotuarelor, acoperindu-se gurile de vizitare și control ale canalizărilor subterane; dezgroparea acestora — cu tirăcopul sau cu ciocanul pneumatic — și suprainălțarea lor; înlocuirea bordurilor cu altele mai înalte și — în dreptul imobilelor cu locații mai... insistenți — nivelarea trotuarelor; turnarea unui nou strat de pavaj; re-dezvelirea unor capace care nu erau la nivel. Străzile respective prezintă și acum capcane pentru șoferi; mare parte din gurile de scurgere a apelor pluviale au fost obturate, iar curțile au rămas mai jos decît trotuarul și chiar decît carosabilul, fiind lesne de imaginat ce se întîmplă cînd plouă. Aceste „performanțe” au fost obținute cu prețul unui substanțial consum de manoperă, dar mai ales al unei incredibile risipe de material; s-a pus în operă cel puțin un metru cub de mixtură pentru fiecare metru liniar de stradă. În condițiile în care unele șantiere de construcții duc lipsă de bitum la lucrările de hidroizolații, cum își poate permite D.D.P. să-l irosească?

Gheorghe STAN
București

ECGURI

Economisirea energiei

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul „O cale eficientă de micșorare a pierderilor de energie”, publicat în numărul 26 al revistei, precizăm că studiile la care se referă articolul au fost întocmite la cererea M.E.E. — Centrala industrială de rețele electrice, în vederea reglementării și îmbunătățirii unei metode deja aplicate de mai mulți ani în întreprinderile de rețele electrice, în scopul reducerii pierderilor de energie.

Instrucțiunile pentru aplicarea metodei amintite au fost avizate de Consiliul tehnic al Centralei industriale de rețele electrice, aprobate de conducerea acestei centrale industriale și transmise tuturor întreprinderilor de rețele electrice pentru aplicare obligatorie în proiectarea și exploatarea rețelelor de distribuție a energiei electrice. Efectele aplicării acestei metode se vor materializa prin reducerea pierderilor de energie electrică în rețelele de distribuție, contribuind la încadrarea întreprinderilor în normele stabilite prin plan.

Modul cum se aplică instrucțiunile aprobate și concluziile tehnice și economice rezultate vor fi analizate anual în cadrul consfătuirilor de lucru ce se organizează pe această temă cu conducerea întreprinderilor de rețele electrice.

I. MAIEREANU
director în Ministerul Energiei
Electrice

★

FAȚĂ de problema ridicată în articolul publicat în nr. 34 al revistei sub titlul „Posibilități de economisire a energiei” și în nota apărută la rubrica „Cititorii au cuvîntul” sub titlul „Energie” din nr. 47 cu privire la cablurile de energie tip ACYABY cu secțiuni mai mari de 300 mm², precizăm: cablurile cu 3 conductoare nu se pot executa la secțiuni mai mari de 240 mm² cu actualele utilaje și nici nu sînt prevăzute dotări în acest scop, necesarul comunicat de beneficiari nejustificînd o

astfel de investiție. Dacă beneficiarii își vor reconsidera cererile, în sensul majorării necesarului de cabluri cu secțiuni mai mari, se va reexamina oportunitatea organizării producției de cabluri de secțiuni mari. Pentru ca beneficiarii să poată reconsidera cererile, este indicat ca MEE să stabilească măsuri în acest sens.

În ceea ce privește aparatul de 1000 V, am comunicat Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei că nu este eficientă asimilarea aparatului de 1000 V datorită cheltuielilor mari de asimilare și investiții. Am propus utilizarea aparatului de 660 V, care are condiții de asigurare. În cazul în care studiul M.M.P.G. ajunge la concluzia că introducerea tensiunii de 1000 V este justificată în condițiile importării aparatului de această tensiune (avînd în vedere necesarul relativ redus), se va putea adopta și o astfel de soluție.

S. TEODORESCU
director general în Ministerul
Industriei Construcțiilor
de Mașini

Consumuri

ARTICOLUL publicat în „Revista economică” nr. 26, sub titlul „Reducerea consumurilor materiale pe unitatea de produs” a fost interesant. În cadrul ministerului nostru au fost luate măsuri în acest domeniu în toate sectoarele de activitate. Dintre acestea enumerăm: desfășurarea unor acțiuni de masă în vederea reducerii mai accentuate a consumurilor; organizarea unei expoziții cu produse noi cu consumuri reduse de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică; îmbunătățirea sistemului de normare prin includerea unor noi indicatori care să exprime valoarea produselor obținute pe unitatea de material consumat; îmbunătățirea în permanență a programelor de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic pentru: reducerea consumurilor; valorificarea superioară a resurselor materiale și în special a masei lemnoase; creșterea productivității muncii; reducerea importurilor; extinderea unor materiale înlocuitoare de metal și lemn, în mod deosebit.

I. VASILESCU
director în Ministerul Economiei
Forestiere și Materialelor
de Construcții

Valorificarea hirtiei

REFERINDU-SE la nota intitulată „O soluție economică” (nr. 31 al „R. E.”), privind recuperarea deșeurilor din hirtie, vă comunicăm că s-a dispus întreprinderilor comerciale să ia măsurile necesare în vederea recuperării și predării deșeurilor de hirtie la Întreprinderea de recuperare și industrializare a deșeurilor București. Cu ocazia verificărilor în unitățile comerciale se va urmări de către lucrătorii Direcției generale comerciale modul în care sînt conservate și expediate ambalajele recuperate.

Gh. CULEA
director tehnic în Direcția generală
comercială
București

RAȚIONALIZAREA CONSUMURILOR ENERGETICE

trebuie să devină tot mai mult și

O PROBLEMĂ DE CONCEPȚIE ȘI ORGANIZARE

INDUSTRIA se aliniază treptat la un comandament economic de cea mai mare actualitate și una din principalele direcții de manifestare a trecerii la o calitate nouă: gospodărirea rațională, folosirea cu maximă eficiență a tuturor formelor de energie primară și transformată. Anul trecut, în comparație cu nivelul din 1975, industria a realizat o producție globală cu 25% mai mare, la un spor al consumului de energie electrică de numai 16% și în condițiile scăderii cu 4% a ponderii combustibililor în costul efectiv al producției marfă. 1978 adaugă noi jaloane progresului pe această linie, căreia restricții conjuncturale de moment nu fac decât să-i accentueze importanța de principiu și de perspectivă.

Am putea spune că în ce privește reducerea consumurilor de combustibili și energie electrică în industrie, ne aflăm la acel punct de interferență în care combaterea risipei, departe încă de a-și fi epuizat terenul de intervenție, începe să cedeze prioritatea acțiunii de economisire, cu implicații infinite mai largi și capabilă să aducă rezolvări de substanță. Înțelegerea în profunzime a problemei economisirii energiei se va putea traduce, în timp, în prefaceri revoluționare nu numai ale tehnicii și tehnologiei, ci chiar ale programelor de fabricație. Obținerea, cu aceeași cantitate de energie, a unei producții mai mari, mai utile societății devine o condiție a dezvoltării în ritmurile pe care ni le-am propus.

A nu lăsa strungul să meargă în gol, a stinge becul ce arde inutil înseamnă un act de **răspundere elementară și de organizare gospodărească**. A gândi într-un mod nou produsul și procesul de obținere a lui, pornind de la consumul energetic nu numai la prelucrarea în propria fabrică, ci și în amonte — la materia primă și în aval — la utilizator înseamnă un act de **răspundere evoluată și de organizare științifică**, o organizare în stare să creeze angrenaje, să dirijeze interacțiuni, să alcătuiască și să facă să funcționeze **structura adecvată scopului**.

PLANUL național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1979 interpretează în obiective precise cerința trecerii, și din acest punct de vedere, la o nouă calitate. Punind în fața consiliilor oamenilor muncii din centrale și întreprinderi sarcina globală de a asigura valorificarea superioară a combustibililor și energiei, el instituie: **a)** obligația multiplicării eforturilor de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a

progresului tehnic în direcția elaborării de noi tehnologii moderne și perfecționării tehnologiilor existente urmărind reducerea substanțială a consumurilor energetice; **b)** răspunderea pentru realizarea acestei reduceri prin modernizarea instalațiilor consumatoare, creșterea randamentelor la instalațiile de ardere a combustibililor, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație și a structurii producției, dotarea cu agregate pentru recuperarea căldurii etc.

Aceste obligații și răspunderi se regăsesc — dacă nu întotdeauna explicit, în orice caz implicit, dacă nu întotdeauna în litera, oricum în spiritul actualelor reglementări cu privire la organizarea și conducerea unităților economice. Atribuțiile instituite prin Legea nr. 5/1978 pentru în-

---

De la combaterea risipei — la acțiuni organizate, fundamentate tehnic, pentru optimizarea proceselor tehnologice energointensive.

---

treprindere și centrală, în domeniul elaborării și fundamentării sarcinilor de plan, al cercetării științifice, ingineriei tehnologice și introducerii progresului tehnic, al producției, al aprovizionării tehnico-materiale trebuie înțelese și în acest sens; chiar dacă, de pildă, în prevederile referitoare la cercetare-tehnologie-progres tehnic (art. 10 A, 26 A) problema combustibililor și energiei este specificată numai sub aspectul elaborării normelor și normativelor de consum, ea nu poate fi ocolită și este subînțeleasă când e vorba de studii, documentații, proiecte, cercetări pentru modernizarea utilajelor și instalațiilor, perfecționarea proceselor de producție, introducerea de materiale și procedee tehnologice noi etc.

De altfel, atribuțiile unitare ale compartimentelor de muncă, stabilite de Consiliul Organizației Economico-Sociale, reflectă clar acest lucru. În întreprindere, de pildă, compartimentul planificare-dezvoltare asigură prin plan și urmărește utilizarea deplină și cu eficiență maximă a resurselor de combustibili și energie; compartimentul proiectare tehnologică-autoutilare asigură elaborarea normelor de consum și, în stabilirea tehnologiilor de fabricație a produselor, ia măsuri pentru reducerea consumurilor tehnologice de combustibili și energie; compartimentul programare, pregătire și urmărire a producției urmărește și răspunde de folosirea

rațională, de către secțiile și atelierele de producție, a combustibililor și energiei și stabilește măsuri de îmbunătățire a folosirii acestora; iar compartimentului mecano-energetic, investit cu sarcina de a asigura o concepție și coordonare unitară a tuturor activităților privind utilizarea și valorificarea resurselor energetice de toate felurile, îi revin principalele atribuții legate de gospodărirea combustibililor și energiei, îndeplinind în acest domeniu rolul unui adevărat centru de analiză, concepție, organizare, comandă, asistență și control. Considerând și răspunderile ce-i incumbă în legătură cu menținerea în funcțiune, la parametrii tehnici proiectați, a utilajelor și instalațiilor din dotarea întreprinderii, rezultă necesitatea încadrării compartimentului mecano-energetic cu personal competent, experimentat, capabil să realizeze această concepție și coordonare de pe pozițiile intereselor economiei naționale.

Asigurarea unei legături suplimentare între acest aparat și întregul colectiv de oameni ai muncii, antrenarea personalului muncitor, la toate eşaloanele, în acțiunea de economisire a energiei, înfăptuirea efectivă a atribuțiilor autoconducerii muncitorești în acest domeniu constituie câmpul de intervenție al comisiilor pe domenii, funcționând sub conducerea consiliului oamenilor muncii. Comisia pentru calitatea producției și eficiența economică, comisia pentru dezvoltare, investiții și progres tehnic au îndatorirea nu numai de a participa la elaborarea programelor de măsuri, dar și de a organiza acțiuni pentru mobilizarea largă la analize, la formularea de propuneri, la înfăptuirea măsurilor adoptate. Iată de ce aceste comisii trebuie activate, îndrumate atent, sprijinite îndeaproape de către C.O.M., care să detalieze în regulamentele de organizare și funcționare atribuțiile ce le revin în conformitate cu legea și ținând seama de necesitățile concrete ale întreprinderii.

ÎN PREZENT, când în întreprinderi se pregătesc programele de măsuri — inclusiv cele pentru creșterea gradului de valorificare a resurselor energetice — care vor fi supuse dezbaterii și aprobării adunărilor generale ale oamenilor muncii, întreg acest potențial trebuie mobilizat din plin. Cele mai bune cadre din compartimentele responsabile, din secțiile de producție, membri ai C.O.M., ai comisiilor pe domenii, alți specialiști din cadrul întreprinderii și din afara ei să fie reuniți în colective ad-hoc

care să treacă din nou în revistă — prin prisma economisirii combustibililor și energiei — materiile prime și materialele, produsele, tehnologiile, echipamentul, utilitățile, întreaga gospodărie economică și socială a unității. Este foarte important ca, pe lângă acuratețea investigației vizând eliminarea risipei, să se dea pondere **recoltei de idei**. La o întreprindere, într-o ședință de creativitate, o simplă remarcă, o propunere ținând de bunul simț tehnic a generat reorganizarea unui flux tehnologic pe verticală, făcând uz de forța gravitațională pentru reducerea consumului de energie la transportul interfazic. Procedindu-se metodic, luându-se ca premisă **efectul** dorit pentru a determina **modalitățile** de a-l atinge, se pot găsi pretutindeni rezolvări din ce în ce mai eficace.

EXISTĂ — și nu trebuie subestimat — pericolul blocării inițiativei și imaginației, în momentul când am epuizat posibilitățile indentificabile prin cunoștințele pe care le avem. Trecerea acestui prag este cu puțință degajând în mod conjugat două căi, pe care deja se fac tatonări tot mai insistente.

Prima ar constitui-o crearea unor **nuclee de consultanță**, ceea ce implică și dezvoltarea actualelor nuclee de cercetare în domeniu, care să coordoneze studiile și experimentările disparate. Insumând, de pildă, concluziile aplicării pilot a celor câteva instalații de captare a energiei solare se poate trece de pe acum la soluționarea într-o serie de fabrici a unor procese de uscare a materiilor prime și semifabricatelor, cu consum redus de combustibil. Asemenea nuclee de consultanță — în institute de cercetări și de învățământ superior ce s-au afirmat prin preocupări și rezultate — ar putea contribui, pe bază de contract cu institutele de proiectare și inginerie tehnologică, cu unitățile de producție, la înlocuirea proceselor energointensive, aplicând cele mai recente cuceriri științifico-tehnice din țară și de peste hotare. Este de imaginat ca utili chiar specializarea lor pe subdomenii, așa încât, de pildă, un anume institut să reprezinte forul tehnic cel mai autorizat în ce privește soluțiile de valorificare a energiei termice reziduale etc.

A doua cale este formarea și dotarea întreprinderilor cu — dacă putem spune așa — **specialiști în tehnica și tehnologia gospodăririi raționale a energiei**: cadre care la institutele de consultanță, la centrele departamentale de perfecționare să primească o formație continuă, prin reciclare frecventă și temeinică, astfel încât să devină **promotori de profesie ai progresului tehnic în ce privește valorificarea superioară a energiei**, dând, în activitatea compartimentelor de muncă, exact greutatea specifică ce se cuvine rutinei, creației și acțiunii.

În raționalizarea consumurilor energetice organizarea are, deci, un cuvânt greu de spus. Și e timpul să o facă.

Adrian RUSU

Generalizarea experienței înaintate

Cursuri de perfecționare pe tema economisirii combustibilului și energiei electrice

ECONOMISIREA combustibililor și energiei electrice figurează în fiecare an, cu începere din 1974, în lista programelor pe care le organizează Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria metalurgică. O serie cuprinde în medie 20 de cursanți — ingineri din compartimentele funcționale ale întreprinderilor, din secțiile de producție, care prin atribuțiile funcției se ocupă cu problemele de consumuri.

Scopul cursurilor este de a-i înarma cu elemente de bază în domeniu, cu noutăți cu caracter aplicativ din țară și din străinătate. Într-un prim ciclu de 2 săptămâni au loc expuneri, debateri, discuții ce prilejuiesc clarificarea unor idei, căi, soluții, împărțirea reciprocă a experienței; uneori se organizează deplasări documentare în colectiv, la unele uzine. Întorși în întreprinderi, timp de câteva luni cursanții studiază individual materialul bibliografic și elaborează lucrările de absolvire, axate pe rezolvarea unei teme concrete din unitățile unde lucrează; după care, într-un al doilea ciclu — de o săptămână — se reintrunesc pentru prezentarea și dezbaterile acestor lucrări, cu care prilej audiază și expuneri de completare.

Handicapați de durata scurtă afectată pentru pregătirea specializată într-un domeniu care, pe măsură ce i se accentuează importanța, devine mai vast și necesită o aprofundare mai serioasă, organizatorii programelor se străduiesc să asigure incursiuni cât mai eficace în direcții de bază ale problematicii economisirii energiei:

— reducerea consumurilor specifice tehnologice prin optimizarea conducerii proceselor, creșterea randamentului utilajelor, îmbunătățirea acestora și înlocuirea celor depășite sub raportul consumurilor;

— stabilirea și îmbunătățirea normelor de consum fundamentate tehnic pe proces tehnologic și pe agregat, în funcție de diversitatea tipodimensiunilor produselor;

— reducerea și eliminarea consumurilor nejustificate prin evitarea funcționării în gol, a supradotărilor și supradimensionărilor;

— scăderea consumurilor de combustibili superiori și de energie electrică de la sistemul național, prin folosirea unor combustibili mai puțin valoroși, a resurselor energetice secundare, prin obținerea energiei electrice în centrale proprii funcționând cu deșeuri;

— utilizarea integrală a resurselor secundare combustibile (gaz de furnal, de cocs și semicocs);

— creșterea gradului de recuperare a resurselor termice secundare (gaze de ardere de la cuptoare, căldura lingourilor, a aglomeratului);

— reducerea pierderilor energetice n rețelele interne de transport și distribuție (aer comprimat, gaz de furnal etc.);

— îmbunătățirea izolării suprafețelor calde;

— îmbunătățirea instalațiilor de ardere a combustibililor (arzătoare, preincălzitoare ș.a.);

— raționalizarea instalațiilor electrice și optimizarea funcționării lor;

— raționalizarea și optimizarea conducerii gospodăriei energetice (realizarea coordonată a politicii energetice într-o uzină siderurgică; planificarea, repartizarea, urmărirea pe consumatori, până în secții, a cotelor ce se alocă pe baza planului de producție; urmărirea dinamică a consumurilor pe agregate, prin dispeceri pentru partea termică și electrică și compararea nivelului planificat cu cel realizat, în scopul de a se ajunge la stabilirea unor consumuri specifice tehnic necesare).

În ce măsură se simte, în întreprinderile ramurii, aportul absolvenților a acestor cursuri la rezolvarea mai bună a ansamblului problemelor energetice? Greu de delimitat. Există însă un criteriu de cuantificare pentru contribuții parțiale: efectele realizate sau scontate ale aplicării soluțiilor din lucrările de absolvire. Recuperarea integrală a gazelor de furnal pentru economisirea combustibilului la centrala termoelectrică III de la Galați, utilizarea aburului recuperat cu parametri scăzuți la același combinat, recuperarea căldurii din gazele arse la laminorul de țevi de 16" de la Roman, încălzirea unor spații interioare și a unor dotări sociale cu apă de răcire de la cuptoarele Martin la Hunedoara, măsurile de reducere a consumurilor de energie electrică la oțelăriile din Tîrgoviște, optimizarea factorului de putere la Întreprinderea metalurgică Iași sînt numai câteva din proiectele seriei de cursanți din 1977, a căror introducere în practică asigură, față de nivelul consumurilor din anul trecut, **economii anuale de circa 20 milioane Nmc gaz metan și 10 milioane kWh energie electrică**.

Să considerăm aceste rezultate ca un reușit examen, inaugurînd o neîntreruptă activitate pentru gospodărirea tot mai eficientă a energiei în producția metalurgică.

Experiența C.P.L.I.M. trebuie, totodată, să sugereze și centrelor de perfecționare din celelalte ramuri completarea planurilor de activitate pe 1979 cu programe — inclusiv în întreprinderi — pentru înarmarea cadrelor tehnice și a maistrilor cu cunoștințe privind căile de economisire a energiei.

2

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ ASUPRA MIJLOACELOR DE PRODUCȚIE

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățământul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățământului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea **prof. univ. dr. N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

PROPRIETATEA reprezintă relația social-economică, istoricește determinată, care ia naștere în legătură cu apropierea *) de către oameni a valorilor de întrebuințare, în general, a mijloacelor de producție, în special. Rezultă că proprietatea, exprimă :

- a) o relație între oameni cu privire la apropierea valorilor de întrebuințare și îndeosebi a mijloacelor de producție și nu o relație între oameni și bunuri ;
- b) relația de proprietate arată cine deține, în special, mijloacele de producție, cine beneficiază de mișcarea acestora, de rezultatele procesului de producție ;
- c) este o relație obiectivă, deoarece procesul de producție nu poate avea loc în afara relațiilor dintre oameni, independent de stăpînirea, însușirea și folosirea, într-o formă sau alta, a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției ;
- d) are caracter istoric ; nu poate exista relație de proprietate în general, ci un anumit tip și o anumită formă de proprietate. Istoria omeniirii a cunoscut două tipuri și mai multe forme de proprietate (vezi schema) ;
- e) este o relație esențială, care generează și se manifestă în toate celelalte relații social-economice.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție și formele ei

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ reprezintă raporturile cese st (b)lese între membrii societății în legătură cu stăpînirea, însușirea și folosirea în comun și după principii socialiste, a valorilor de întrebuințare în general, a mijloacelor de producție în special, de către întreaga societate sau de diferite grupuri de cooperatori, în interesul satisfacerii nevoilor materiale și spirituale, rațional stabilite. Apariția proprietății socialiste este o necesitate obiectivă, ca o negare a proprietății private devenită, pe o anumită treaptă de dezvoltare a forțelor de producție, a societății în general, o frînă a progresului economico-

Relația de proprietate asupra mijloacelor de producție	I - socială (obștească)	1. comună - în cadrul comunei primitive	{	- nemonopolistă	
		2. socialistă			a) proprietate socialistă a întregului popor (de stat)
					b) proprietate socialistă de grup (cooperatistă)
		3. Comunistă			
II - privată	{	1. a micilor producători	{	- monopolistă	
		2. sclavagistă			
		3. feudală			a) individuală
		4. capitalistă			b) asociaționistă
					c) capitalistă de stat
	d) monopolistă de stat				

social. **Possibilitatea nașterii ei se realizează în condițiile revoluției socialiste, după cucerirea puterii politice, de către clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea muncitoare și cu celelalte categorii de oameni ai muncii.**

Corespunzător celor două căi principale de apariție (naționalizare și cooperativizare), există două forme ale proprietății socialiste : **proprietatea întregului popor (de stat) și proprietatea de grup (cooperatistă).**

Proprietatea socialistă de stat reprezintă relația socialistă de stăpînire, însușire și folosire în comun și după principii socialiste de către întreaga societate și în interesul ei a valorilor de întrebuințare și îndeosebi a mijloacelor de producție. Ia

*) Noțiune complexă care semnifică în principal, relația de însușire, stăpînire și folosire.

naștere în urma actului revoluționar al naționalizării socialiste, al exproprierii claselor exploatatoare de mijloacele de producție, adică a întreprinderilor și în general a celor mai importante resurse naționale, care trec în minile întregului popor. Proprietatea de stat se crează prin socializarea la nivelul întregii societăți, ceea ce creează o poziție egală față de mijloacele de producție pentru toți membrii societății socialiste. Pe acest fond se crează necesitatea și posibilitatea repartiției după principii socialiste a produsului social, a schimbului de activități, a unui consum după criterii mai echitabile și raționale, a conducerii planificate a economiei naționale. Proprietatea socialistă de stat constituie esența noii orînduiri sociale, baza întregului complex economico-social, a suveranității și independenței naționale, a autonomiei în relațiile externe ; ea este unică și indivizibilă ; calitatea de proprietar și în același timp de producător se exercită în ansamblu, de către întregul popor, asupra întregii mase de bunuri - obiect al proprietății de stat. În țara noastră proprietatea socialistă de stat deține ponderea cea mai mare. Obiectul ei este încredințat unităților economice și instituțiilor care-l gestionează relativ autonom. Cuprinzînd bogățiile de orice natură ale subsolului, minele, terenurile din fondul funciar de stat, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, fabricile și uzinele, băncile, întreprinderile agricole de stat cele pentru mecanizarea agriculturii, căile de comunicație, mijloacele de transport și telecomunicații de stat, fondul de stat de clădiri și locuințe, baza materială a instituțiilor social-culturale de stat, obiecte de artă, brevete, licențe etc.

Proprietatea socialistă cooperatistă, reprezintă relația de stăpînire, însușire și folosire în comun și după principii socialiste, de către colectivul de cooperatori, îndeosebi a mijloacelor de producție. Ia naștere prin procesul de cooperativizare socialistă a mijloacelor de producție deținute de micii producători - țărani și meșteșugari. Obiectul proprietății cooperatiste este constituit în cazul cooperativelor agricole de producție, din pămînt, unelte, mașini, animale de muncă și de producție, construcții, plantații, mijloace de transport, instalații, lotul atribuit în folosință diferiților cooperatori și altor specialiști în condițiile prevăzute de stat, precum și întreaga producție și veniturile obținute. În cadrul cooperației meșteșugărești sînt cuprinse mijloacele de producție aduse de meșteșugarii cooperativizați, cele create și acumulate de-a lungul anilor, precum și producția și veniturile obținute.

Proprietatea cooperatistă se caracterizează prin socializarea mijloacelor de producție la nivelul grupului de cooperatori ; predomină în agricultură, unde deținea în 1978, 68% din suprafața arabilă a țării și realiza 44% din producția agricolă globală. În procesul dezvoltării, raportul dintre obiectul proprietății adus la formarea cooperativelor și cel creat prin muncă în comun, s-a schimbat în favoarea acestuia din urmă.

Cele două forme ale proprietății socialiste se aseamănă în primul rînd prin aceea că sînt de același tip și, pe această bază, amîndouă dau naștere la relații de colaborare și ajutor reciproc ; exclud exploatarea omului de către om ; asigură însușirea rezultatelor procesului de producție după principiile socialiste ; generează acțiunea legilor, categoriilor, proceselor și fenomenelor specifice socialismului ; stau la baza armonizării intereselor generale și colective cu cele personale, a celor prezente cu cele de perspectivă ; au rol activ în dezvoltarea forțelor de producție.

Totodată între cele două forme de proprietate există deosebiri generate de gradul diferit de socializare ; de ramurile

în care predomină, de ponderea în crearea avuției naționale, a produsului social, a venitului național; de particularitățile concrete ale celorlalte relații cărora le dă naștere; de modalitățile specifice de manifestare a legilor, categoriilor, proceselor și fenomenelor economice. Astfel, repartitia, schimbul de activități, organizarea muncii, planificarea etc., deși sînt de aceeași natură, au concretizări diferite în sectorul de stat și cooperatist.

Însă, în primul rînd, între cele două forme de proprietate există o strînsă interdependență care se realizează în toate sferele reproduției sociale, adică în producție, repartitie, schimbul de activități și consum.

În socialism se păstrează și se dezvoltă **proprietatea personală** care reprezintă relațiile ce se stabilesc între oameni în legătură cu apropierea bunurilor de consum individual. Are drept obiectiv veniturile și economiile provenite din muncă proprie, locuințele, bunurile de uz și confort familial. Îndeosebi la șafe, cuprinde și unele mijloace de producție (animale și unele de muncă și de producție, numai pentru uz și folosință individuală, familială.

În țara noastră se menține și **mica proprietate**. Ea este o formă a proprietății privat-individuale, a micilor producători, meseriași și țărani neocooperativizați, asupra unor mijloace de producție. Mica proprietate, mai răspîndită în agricultura zonelor de deal și de munte, cuprinde: pămînt, vite de muncă, de producție, inventar agricol, producția creată etc. La Congresul consiliilor de conducere a unităților agricole socialiste, a întregii țărănimi, din aprilie 1977, s-a subliniat necesitatea ca micii producători neocooperativizați să fie ajutați să se constituie în asociații ale pomiculturilor și crescătorilor de animale.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție este superioară tuturor formelor de proprietate anterior existente deoarece:

a) cunoaște cel mai înalt grad de socializare, adică unește producătorii la scara întregii economii naționale sau la nivelul grupului de cooperatori;

b) oamenii au o poziție egală față de mijloacele de producție și își însușesc după principii egale și echitabile rezultatele muncii lor.

c) generează relații de colaborare și ajutor reciproc, legi, categorii, procese și fenomene superioare celor ce decurg din dominația proprietății private;

d) în contextul proprietății socialiste toți oamenii muncii sînt și proprietari, producători, beneficiari ai muncii lor și în același timp conducători ai activității social-economice; este exclusă exploatarea omului de către om, posibilitatea de a trăi fără muncă, pe seama muncii altor oameni.

Proprietatea socialistă și personală nu se pot dezvolta decît într-o strînsă interdependență, cerință exprimată în primul rînd de necesitatea unirii forței de muncă cu mijloacele de producție în mecanismul reproduției sociale, de dubla natură a membrilor societății. Pentru a se asigura necesarul bunurilor de consum se impune în prealabil și cu precădere dezvoltarea mijloacelor de producție.

Proprietatea obștească și proprietatea personală au nu numai un caracter unitar, dar, în același timp și contradictoriu. **Contradicția nu este antagonică** deoarece oamenii sînt, în același timp, purtători atît ai intereselor individuale de dezvoltare a proprietății personale, dar și a celor sociale, ale dezvoltării proprietății obștești.

e) proprietatea socialistă, creează necesitatea și posibilitatea unui **real democratism-social-economic**, stă la baza umanismului socialist în țara noastră.

Calitatea oamenilor muncii de proprietari, producători, beneficiari și conducători ai proceselor social-economice

PENTRU desfășurarea procesului de producție sînt necesare mijloace de producție și forță de muncă. În capitalism proprietarii sînt separați de producători, iar unirea forțelor de muncă cu mijloacele de producție, se face sub comanda, controlul și în favoarea proprietarilor privat-capitaliști. În socialism întregul popor, în cazul proprietății de stat, colectivul de cooperatori în sistemul cooperatist, întrunesc atît calitatea de proprietar, de producător, de beneficiar cît și pe aceea de organizator și conducător.

Calitatea membrilor societății socialiste de proprietari, producători, beneficiari și conducători, reprezintă nu numai unitatea unor funcții economice, ci și sinteza unor drepturi și răspunderi egale pentru toți. Dreptul și îndatorirea de a munci sînt cele mai importante; ele decurg nemijlocit din esența proprietății socialiste. Ca proprietari, membrii societății sînt interesați în perfecționarea și dezvoltarea proprietății socialiste, dar aceasta nu se poate realiza decît prin exercitarea celorlalte calități, printr-o muncă de înaltă eficiență. Întregul

popor devine direct interesat și responsabil de rezultatele gospodăriei avuția națională, de folosirea eficientă a factorilor materiale, a forței de muncă.

Prin măsurile adoptate pentru perfecționarea mecanismului economico-financiar, partidul nostru asigură adîncirea continuă a democrației socialiste, creșterea răspunderii diferitelor colective față de felul în care conduc procesele social-economice.

Dezvoltarea proprietății socialiste în procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate

ÎN PROCESUL evoluției socialiste, are loc o dezvoltare accelerată a forțelor de producție. Aceasta impune perfecționarea sistemului relațiilor de producție, îndeosebi a relației de proprietate. Dezvoltarea proprietății socialiste constituie o problemă primordială a progresului neconținut al societății.

Direcțiile principale de dezvoltare a proprietății socialiste în țara noastră în perioada actuală sînt:

a) dezvoltarea obiectului relației de proprietate prin continuarea industrializării, prin dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii, prin dezvoltarea armonioasă a ramurilor economiei naționale pe întreg teritoriul țării. Investițiile din actualul cincinal însumează un volum aproape egal cu cel realizat în ultimele trei cincinale;

b) dezvoltarea tot mai accelerată a forțelor de producție adîncirea diviziunii sociale a muncii determină accentuarea caracterului social al muncii și al producției, contribuie la **intensificarea legăturilor între cele două forme de proprietate; se dezvoltă procesele de concentrare, specializare și cooperare**. Întreprinderile conlucrează și cooperează tot mai mult între ele, atît în cadrul aceleiași forme de proprietate cît și între unitățile de stat și cooperatiste.

c) se intensifică procesul de formare a omului nou, capabil să valorifice plenar egalitatea economică generată de proprietatea socialistă.

Perfecționarea relației de proprietate generează îmbunătățiri în întregul sistem al relațiilor de producție: se asigură o creștere permanentă a productivității muncii, a răspunderii oamenilor muncii în valorificarea superioară a resurselor, în gospodărirea judicioasă a părții din avuția națională ce le-a fost încredințată.

Se vor perfecționa în continuare relațiile de repartitie prin îmbunătățirea raporturilor dintre veniturile directe, repartizate după muncă și cele din fondul de consum social, în așa fel încît asigurîndu-se un ritm accelerat al dezvoltării economice să crească permanent nivelul de trai al întregului popor. Se vor afirma tot mai puternic principiile eticii și echității socialiste în retribuirea oamenilor muncii după cantitatea, calitatea și însemnătatea muncii depuse.

În cadrul schimbului de activități se vor dezvolta relațiile dintre unitățile economice din cadrul aceleiași proprietăți, precum și dintre cele două forme. Punîndu-se la baza planului și a circulației mărfurilor contractele economice, va crește rolul schimbului de activități în mecanismul reproduției, în stimularea, în conformitate cu necesitățile, a producției sociale.

Se perfecționează relațiile politico-economice de conducere și organizare a întregii activități, prin adîncirea democrației social-economice, prin îmbunătățirea mecanismului economico-financiar.

Se produc de asemenea mutații în structura socială a țării. Crește rolul clasei muncitoare în întreaga viață socială, are loc o tot mai mare apropiere între clasele sociale, se întărește coeziunea dintre ele, se accentuează omogenizarea socială, unitatea întregului popor. Se apropie condițiile de muncă și de viață ale țărănimii de cele ale clasei muncitoare, **munca din agricultură devine tot mai mult o variantă a muncii industriale**. Ponderea țărănimii în ansamblul populației, va scădea la 12—15% în 1990, ceea ce va conferi economiei naționale în contextul și a altor schimbări, aspectul unei **structuri economice moderne**.

lector univ. dr. Maria CURTEANU

INTREBĂRI:

- 1) Ce se înțelege prin relația de proprietate socialistă?
- 2) Care sînt formele proprietății socialiste și care sînt asemănările, deosebirile și interdependența dintre ele?
- 3) De ce relație de proprietate constituie esența tuturor celorlalte relații de producție (economice)?
- 4) În ce constă superioritatea relației de proprietate socialistă față de celelalte forme de proprietate?
- 5) De ce relația de proprietate socialistă este determinantă pentru democratismul economic socialist?
- 6) Care sînt principalele direcții de perfecționare a relației de proprietate socialistă în perioada actuală în țara noastră?

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMIEI REFLECTATĂ ÎN MODIFICAREA NECESARULUI DE FONDURI FIXE

ANALIZA dezvoltării industriei și a mutațiilor în structura sa trebuie să ia în considerare în mod deosebit folosirea potențialului tehnic-productiv, consumul de fonduri fixe și investiții. Modificările intervenite în consumul de fonduri fixe și investiții pe întreaga industrie — rezultat al politicii de dezvoltare cu prioritate a ramurilor cheie ale economiei — se impune să fie analizate și în funcție de schimbarea consumului de fonduri fixe și investiții în cadrul fiecărei ramuri industriale și de mutațiile care au avut loc în structura producției industriale.

Orientarea consecventă în favoarea industrializării a asigurat creșterea continuă a ponderii fondurilor fixe industriale în volumul total al fondurilor fixe, de la 19,8% în 1950 la 42,2% în anul 1976. Fondurile fixe ale industriei au crescut în perioada 1966—1976 de 3,55 ori, în condițiile în care creșterile în ramurile hotărâtoare ale industriei au fost mai mari. Astfel, în ramura construcțiilor de mașini și prelucrarea metalelor creșterea a fost de 4,31 ori, iar în chimie de 3,72 ori.

Influența modificărilor în structura pe ramuri a producției industriale asupra necesarului de fonduri fixe

CUM REZULTĂ din datele tabelului nr. 1 în structura fondurilor fixe pe ramuri ale industriei au avut loc mutații profunde. Pentru unele ramuri industriale aceste mutații se diferențiază într-o măsură substanțială de cele intervenite în mutațiile din structura producției industriale.

Scăderea greutateii specifice a fondurilor fixe ale grupei „producția de energie și extracția de produse primare” este mai puțin intensă decât a ponderii acesteia în crearea producției industriale, ceea ce pune în evidență creșterea necesarului de fonduri fixe pentru realizarea a 1000 lei producție în această ramură. Raportul s-a modificat de la 3,17 în 1965 la 4,14 în 1976. În cadrul ramurii „construcții de mașini și prelucrarea metalelor” ambii indicatori înregistrează creșteri. Creșterea mai accentuată a contribuției ramurii la crearea producției față de fondurile fixe pe care le deține, indică reducerea necesarului de fonduri fixe pentru realizarea unei unități de producție (de la 0,743 în 1965 la 0,576 în 1976). Spre deosebire de ramurile menționate mai sus, în „industria ușoară, alimentară și alte ramuri”, creșterea ponderii fondurilor fixe a fost însoțită de scăderea greutateii specifice a producției acestor ramuri în totalul producției industriale.

Diferențele dintre nivelul indicatorului care exprimă greutatea specifică a ramurilor în volumul producției indus-

triale și în volumul fondurilor fixe indică atât diferențele existente în necesarul fondurilor fixe pentru obținerea unei unități de producție cit și modificările intervenite în structura producției industriale.

Pe întreaga industrie după cum rezultă din tabelul nr. 2, necesarul de fonduri fixe pentru 1000 lei producție industrială a scăzut în perioada 1965—1976. Cu toate că pe ansamblu modifi-

Reducerea necesarului de fonduri fixe la 1000 lei producție industrială în ramurile menționate, care în anul 1976 au produs 47,6% din producția industrială, a influențat scăderea cheltuielilor cu amortizarea pe unitate de producție și ca urmare a contribuit la reducerea proporției cheltuielilor materiale de producție în mărirea produsului social și respectiv la creșterea mai rapidă a venitulului național.

Tabelul nr. 1
Structura pe ramuri industriale a producției și fondurilor fixe în anii 1965, 1975 și 1976

Ramuri	1965		1975		1976	
	Fonduri	Producție	Fonduri	Producție	Fonduri	Producție
Producția de energie și extracția de produse primare	39,3	12,4	21,4	7,3	29,0	7,0
Ramuri producătoare de materii de bază și materiale	20,5	15,8	20,1	14,9	20,4	14,5
Construcții de mașini și prelucrarea metalelor	15,8	21,2	19,1	32,4	19,2	33,3
Chimie	14,3	6,7	15,0	11,3	15,0	11,7
Ramurile industriei ușoare, alimentare și alte ramuri	10,1	43,9	16,4	34,1	14,0	33,5

cările intervenite nu sînt mari există deosebiri destul de importante — ca nivel — între ramurile industriei. Astfel, în ramura energiei electrice și termice necesarul de fonduri fixe pentru anul 1976 s-a ridicat la 5304,2 lei la 1000 lei producție, în timp ce în industria alimentară a fost de 378,5 lei.

Pe superioarea s-au manifestat două tendințe contrare, în sensul creșterii necesarului în 1970 față de 1965 și de scădere în 1976 față de 1970.

În perioada 1971—1976 la reducerea necesarului de fonduri fixe cu 7,5 lei la 1000 lei producție industrială și-au adus o contribuție substanțială tocmai ramurile industriei prelucrătoare, care au un rol hotărâtor în introducerea progresului tehnic în economie, în modernizarea tuturor ramurilor economiei naționale și ca urmare în dezvoltarea economiei în ansamblul său. Astfel: necesarul de fonduri fixe la 1000 lei producție industrială s-a redus în ramura chimie cu 12%, în construcții de mașini și prelucrarea metalelor cu 8%.

Influența modificărilor intervenite în necesarul de fonduri fixe pentru realizarea a 1000 lei producție în cadrul diferitelor ramuri industriale trebuie însă corelată cu aceea a schimbării structurii producției industriale, deoarece, influența acestor doi factori care a fost uneori divergentă, a determinat totuși, în final, la nivelul anului 1976, o economie reală de fonduri fixe, necesare pentru realizarea producției globale a industriei, de 3104,8 milioane lei, așa cum rezultă din tabelul nr. 3.

Dacă necesarul de fonduri fixe la 1000 lei producție ar fi rămas la nivelul anului 1965 în toate ramurile industriale, valoarea fondurilor fixe care ar fi fost necesare pentru a se realiza producția anului 1976 ar fi trebuit să fie mai mare 7,3% față de cele folosite efectiv. Aceasta deoarece modificările intervenite în structura producției industriale, în sensul creșterii ponderii ramurilor în care necesarul de fonduri fixe la 1000 lei producție industrială depășește necesarul mediu pe industrie, conduc, în mod firesc la creșterea ne-

Tabelul 2
Necesarul de fonduri fixe pentru 1000 lei producție industrială

Ramuri	Anii			
	1965	1970	1975	1976
Energie electrică și termică	7 908,4	5 395,7	5 237,5	5 304,2
Combustibil	1 778,0	2 251,7	2 804,5	2 928,0
Construcții de mașini și prelucrarea metalelor	635,5	529,4	497,4	488,2
Chimie	1 817,1	1 243,0	1 126,0	1 085,5
Textile	600,0	589,3	607,9	579,6
Alimentară	86,1	213,2	345,2	378,9
.	.	.	.	.
.	.	.	.	.
Total industrie	851,2	854,0	843,7	846,5

Tabelul nr. 3

Modificarea necesarului de fonduri fixe în raport cu producția industrială

Ramuri	1971—1975 *)		1966—1976 *)	
	1	2	1	2
Energie electrică și termică	-158,2	-22156,3	-2604,2	-29711,3
Combustibil	+588,8	+11440,3	+1150,4	+19248,9
Construcții de mașini și prelucrarea metalelor	-32,0	-4456,0	-147,3	-16397,4
Chimie	-117,0	-5967,0	-731,6	-29676,4
Alimentară	+132,0	+11346,7	+292,8	+18174,1
Total industrie	-10,2	-6044,5	-4,7	-3104,3

1 — modificarea necesarului de fonduri fixe la 1 000 lei producție.

2 — modificarea necesarului total de fonduri fixe pentru realizarea producției globale a țării.

* — Baza de calcul este anul 1970.

** — Baza de calcul este anul 1965.

cesarului mediu. Sporirea producției realizate la 1000 lei fonduri fixe, sau altfel exprimat, reducerea necesarului de fonduri fixe la 1000 lei producție obținută în ramurile de bază ale industriei a contracarat însă influența menționată mai sus, determinând în realitate economia efectivă la necesarul de fonduri fixe la care ne-am referit mai sus.

Analizând evoluția necesarului de fonduri fixe pe subperioade (1966—1970 și 1971—1976), se constată că tendința de creștere a necesarului de fonduri fixe la nivelul întregii industriei, pe seama schimbării structurii producției industriale s-a manifestat cu deosebire în perioada 1966—1970. În această perioadă a crescut mai accentuat ponderea ramurilor în care necesarul de fonduri fixe a fost mai mare decât necesarul mediu din industrie (energie electrică și termică, chimie etc.), respectiv a scăzut ponderea ramurilor în care necesarul de fonduri fixe este mai mic decât necesarul mediu pe industrie (ramurile: industria alimentară, exploatarea și prelucrarea lemnului etc.).

În perioada 1971—1975, spre deosebire de perioada 1966—1970, schimbările care au avut loc în structura pe ramuri a producției industriale — expresie a modernizării industriei — nu au mai constituit un factor care a acționat în direcția creșterii necesarului de fonduri fixe la 1000 lei producție. Pe ansamblul industriei, economia efectivă de fonduri fixe în raport cu producția globală realizată a fost de 6044,5 milioane lei. Cu toate acestea economia ar fi putut fi sensibil superioară dacă necesarul de fonduri fixe la 1000 lei producție nu ar fi crescut în unele ramuri față de perioada precedentă (combustibil, metalurgia neferoasă, materiale de construcții), iar în alte ramuri reducerea necesarului nu ar fi rămas încă sub posibilitățile reale (energie electrică și termică, industria textilă etc.).

Având în vedere cerințele ridicării eficienței activității la nivelul posibilităților reale în toate ramurile industriei se impune sporirea eforturilor, a preocupărilor legate de îmbunătățirea utilizării intensive și extensive a fondurilor fixe, în toate unitățile industriale și în principal în unitățile din ramurile în care eficiența utilizării fondurilor fixe este încă mică.

Analiza producției industriale care revine la 1000 lei fonduri fixe scoate în evidență că în industrie sînt condiții corespunzătoare pentru a realiza o sporire mai substanțială a eficienței folosirii fondurilor fixe, respectiv pentru realizarea integrală a nivelului indica-

torului „producție industrială” la 1000 lei fonduri fixe” prevăzut în documentele Plenarei din martie 1978.

Evoluția necesarului de fonduri fixe noi puse în funcțiune pentru realizarea a 1 000 lei spor de producție industrială

ANALIZA modificării necesarului de fonduri fixe pe unitate de producție trebuie să pornească și de la volumul investițiilor concretizate în fonduri fixe noi deci de la fondurile fixe puse în funcțiune, care în ultimii 10 ani reprezintă peste 80% din totalul fondurilor fixe existente la sfîrșitul anului 1976. Orientarea spre modernizarea continuă a fondurilor fixe, spre promovarea consecventă a progresului tehnic în industrie, a determinat ca sporul de producție realizat la 1000 lei spor de fonduri fixe să fie mai mare decât același raport calculat între total producție industrială și total fonduri fixe aflate în funcțiune. Cu alte cuvinte, se înregistrează o tendință de creștere a eficienței utilizării noilor fonduri fixe.

În perioada 1971—1975 necesarul suplimentar de fonduri fixe pentru realizarea unui spor de producție în valoare de 1000 lei a înregistrat o scădere, sensibilă față de intervalul 1966—1970, indicele fiind de 0,8376. Dacă nu ar fi avut loc reducerea menționată ar fi fost necesare fonduri fixe suplimentare în valoare de 46 170 milioane lei pentru realizarea sporului producției din perioada menționată. Necesarul suplimentar de fonduri fixe la 1000 lei spor producție a scăzut îndeosebi în următoarele ramuri: metalurgia fieroasă de la 1 266 la 965 lei; extracția minereurilor neferoase de la 1 425 la 879 lei; sticlă, porțelan, faianță de la 2 781 la 1 049 lei; pielărie, blănărie, încălțăminte de la 470 la 245 lei; confecții de la 115 la 110 lei.

Economia de fonduri fixe realizată în cîincinalul 1971—1975 a fost determinată în principal de reducerea necesarului suplimentar de fonduri fixe la 1000 lei spor producție, reducere care a fost de 171 lei față de același necesar de fonduri fixe în cîincinalul precedent. Această tendință s-a accentuat în anii 1976 și 1977 cînd reducerea efectivă a fost de 25,3% comparativ cu anul 1975.

Analiza corelației dintre fondurile fixe și producția din industrie pune în evidență faptul că începînd din anul 1970 se înregistrează o sporire mai accentuată a eficienței folosirii fondu-

rilor fixe. Pe ramuri industriale se constată două tendințe;

— creșterea pronunțată a eficienței fondurilor fixe în ramurile construcției de mașini și chimie, ramuri a căror pondere în anul 1976 a fost de 34,2% în totalul fondurilor fixe și de 45% în totalul producției industriale.

— creșterea necesarului de fonduri fixe în unele ramuri ale industriei care se ocupă cu extragerea și valorificarea resurselor naturale (combustibil, extracția minereurilor nemetalifere, materiale de construcții).

Analiza raporturilor dintre fondurile fixe puse în funcțiune și sporul producției industriale corelat cu raportul dintre total fonduri fixe și producția industrială, confirmă cele două tendințe menționate.

Spre deosebire de ramurile combustibil, extracția minereurilor nemetalifere și materiale de construcții, în chimie de exemplu, valoarea fondurilor fixe noi necesare pentru a se realiza 1000 lei spor producție a scăzut de la 1 226 lei în anul 1970 la 369 lei în anul 1976, reducerea care este mult mai mare decât scăderea fondurilor fixe necesare pentru realizarea a 1000 lei producție industrială calculată la nivelul întregii ramuri.

EVOLUȚIA necesarului de fonduri fixe în perioada 1966—1976 și îndeosebi 1971—1976 a scos în evidență faptul că politica de modernizare a structurii industriei, însoțită de preocupări constante pentru ridicarea eficienței folosirii fondurilor fixe, a determinat realizarea unui volum însemnat de economii și implicit o influență pozitivă asupra creșterii venitului național. Reiese totodată că cea mai mare eficiență din acest punct de vedere o prezintă ramurile moderne ale industriei prelucrătoare, bazate pe cea mai înaltă tehnicitate, confirmîndu-se astfel caracterul științific al politicii partidului nostru de dezvoltare prioritară în continuare a acestor ramuri atît în cîincinalul actual cît și în perspectivă. Creșterea ponderii acestor ramuri în structura producției industriale va determina o sporire a eficienței utilizării fondurilor fixe la nivelul întregii industriei.

În același timp însă, faptul că în unele ramuri se înregistrează o creștere a necesarului de fonduri fixe demonstrează actualitatea deosebită a sarcinilor stabilite de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 cu privire la creșterea eficienței utilizării fondurilor fixe, astfel încît pînă în anul 1980 să se realizeze cel puțin 1 200 lei producție industrială la 1000 lei fonduri fixe, iar în perspectiva anului 1985 de 1 400—1 500 lei. Lucru pe deplin realizabil, atît pe calea modernizării în continuare a structurii industriei, prin creșterea ponderii ramurilor cu o eficiență proprie superioară mediei, cît mai ales prin reducerea necesarului de fonduri fixe la 1000 lei producție industrială în cadrul fiecărei ramuri, a fiecărei întreprinderi, prin punerea în valoare a tuturor resurselor existente, astfel încît și pe această cale să se aducă o contribuție mai substanțială la sporirea producției nete și a venitului național.

prof. dr. I. CAPANU
lector univ. dr. P. WAGNER
lector univ. dr. D. POROJAN

PE PLANUL CONCEPTUAL al disputei privind natura și mecanismele politicilor menite să înlăture înapoierea, dezvoltarea se asociază în Africa cu planificarea economică-socială. În năzuința spre dezvoltare, ce se materializează în unele cazuri în acțiunile de construire a unui nou edificiu economic și social, iar în altele, pur și simplu în tendința de a organiza mai bine viața și activitățile națiunii lor, economiștii din unele țări africane (în-deosebi cele sud-sahariene) au îmbrățișat planificarea drept componentă de bază a politicii statale, adeseori cadrul planificării identificându-se cu însăși contribuția politicii economice la dezvoltare. În pofida teoriilor occidentale — unele devenite concepte de lucru în cadrul unor organizații internaționale de talia O.C.D.E. — conform cărora starea de subdezvoltare „nu permite să se întreprindă o adevărată planificare reală, aceasta presupunând existența unor condiții care nu sunt îndeplinite”, statele africane „aflându-se jos la scara dezvoltării”¹⁾, sau că „țările africane sînt prea mici pentru a se preta la o planificare adevărată”²⁾, economiștii și guvernele unor țări africane au adoptat teoretic și practic planificarea, indiferent de opțiunea lor social-politică sau de talia economiei lor.

Concludente pentru această orientare sînt concluziile inserate în Declarația finală a Conferinței Partidelor Africane privind dezvoltarea planificată și căile africane spre socialism, din iulie 1975, în care se scrie că partidele politice africane (au luat parte 30 de partide, organizații și mișcări de eliberare națională — n.n.) sînt convinse că „dezvoltarea necesită o planificare judicioasă”, că „este deci o realitate că dezvoltarea și planificarea sînt două aspecte care nu pot fi dissociate” și că statului îi revine sarcina de a organiza și asigura mijloacele necesare realizării

Opțiuni pentru planificare economico-socială în țările africane (I)

obiectivelor de dezvoltare, trebuind să dețină, în acest scop „instrumente decisive pentru dirijarea în timp și în spațiu a vieții economice”³⁾.

Din punct de vedere teoretic, și nu numai atît, ci și de pe pozițiile practicii social-economice, aceste opțiuni pentru planificare, adoptate și aplicate, cu diferențe importante de la țară la țară, prezintă — pe deasupra controversei lor — leit-motiv din teoriile cu privire la dezvoltarea țărilor rămase în urmă, pe teme ca mecanismul de piață versus statul și planificarea, lipsa fondurilor de investiții, a mîinii de lucru calificate și a cadrelor specializate pentru conducerea economiei — un interes deosebit și pentru că reprezintă un răspuns la unele teorii occidentale, de mare circulație, cum ar fi „teoria marelui șoc”⁴⁾ sau cea a „cercului vicios”⁵⁾. În adevăr, prin teoria „marelui șoc”, introdusă explicit de profesorul american P. W. Rosenstein-Rodan în literatura economică de acum mai bine de două decenii, care preconiza, printre altele, existența unui „cuanțum minim al investițiilor” drept „condiție necesară a reușitei” în demararea dezvoltării economice, se nega implicit rolul statului în țările în curs de dezvoltare — teză infirmată nu numai de realitățile contemporane. Istoria economică a

multor țări, astăzi dezvoltate, arată că asigurarea unor condiții minime necesare dezvoltării s-a realizat în genere, în proporții variabile, dar deloc neglijabile, prin politica economică a statului. O finalitate asemănătoare o are teoria „cercului vicios al sărăciei”, teoretizată de R. Nurske în domeniul acumulării, conform căreia, date fiind în aceste țări inexistența piețelor de capital, a pieței interne, apare inutilă o politică comercială riguroasă, utilizarea unor instrumente statale pentru realizarea progresului rapid.

Eșecul acestor teorii, devenite mai mult decît implauzibile în lumina faptelor, este recunoscut și de H. Myint⁶⁾, unul dintre economiștii cei mai renumiți în literatura privind țările în curs de dezvoltare. În această privință deosebit de edificator ni se pare faptul că acesta găsește, în însăși principiile și tezele ce stau la baza acestor teorii, argumente împotriva dezvoltării de la sine, prin jocul liber al forțelor pieței.

Pentru condițiile deosebite ale Africii — dobîndirea mai tîrzie a independenței, rămînerea în urmă din punct de vedere economic și social, poziții neocolonialiste în foarte adeseori feroce ș.a. — faptul că este foarte greu să se găsească astăzi o țară africană care să nu fi abordat o planificare mai mult sau mai puțin cuprinzătoare a economiei sale naționale constituie un răspuns și la o serie de teorii care argumentează caracterul inadecvat al planurilor naționale deoarece „majoritatea țărilor, astăzi cu un venit scăzut, nu sînt pregătite să realizeze efectiv o planificare cuprinzătoare a dezvoltării”. După cum însăși realitatea a demonstrat, existența unor dificultăți în numeroase cazuri greu surmontabile, întimpinate în asigurarea condițiilor tehnice ale planificării în anii de început ai acestora, nu trebuie să ducă la concluzia absenței unei baze reale pentru planificare. Dealtfel, în anii de după

● Conf. dr. C. M. Drăgan, autorul lucrării *Contabilitatea de gestiune*, apărută recent în Editura „Facla”, concepe contabilitatea gestiunii întreprinderilor într-o nouă accepțiune, pornind de la necesitatea realizării simbiozei „evidență-conducere-eficiență” și integrînd-o organic în procesul informațional general, ca pe un instrument de lucru concret pentru realizarea autogestiunii și autoconducerii muncitorești în toate unitățile economice. Autorul desprinde patru secțiuni ale contabilității

de gestiune, corespunzător obiectivelor fundamentale ale acesteia, urmărind astfel o succesiune mai logică în tratarea problemelor: contabilitatea patrimoniului; contabilitatea exploatareii; contabilitatea trezoreriei; contabilitatea previzională. Ultima secțiune, în care autorul conturează modele de sinteză informațională și prevede detalii a derulării viitoare a unor fenomene economice care intră în incidența activității financiare, corespunzător unui scop prestabilit, în așa fel încît rezultatele economice finale să se înscrie în nivelul de eficiență dorită, reprezintă în întregime un aport original.

Simpozioane

● În zilele de 8-9 decembrie, în organizarea Facultății de științe economice și a Centrului de cercetări economice Craiova, a avut loc, al VI-lea simpozion Probleme ale organizării și conducerii producției și muncii. Tehnici moderne de calcul în economie, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”. Au participat cadre didactice din învățămîntul superior economic din București,

lași, Timișoara, Cluj-Napoca, din învățămîntul tehnic din București, Timișoara, Petroșani, Reșița, cercetători din Institutul Central de Cercetări Economice, Institutul de planificare și prognoză și Institutul de economie industriei București, din centrele de științe sociale de la Cluj-Napoca și Craiova, specialiști din unități și instituții economice ale județelor Dolj, Vilcea, Gorj, Caraș-Severin. S-au susținut și discutat în cadrul a 7 secții circa 140 de comunicări care vizează investigarea celor mai diverse aspecte din cadrul complexei problematice pe care o ridică perfecționarea organizării științifice a producției și muncii și efectele acesteia în ridicarea pe trepte calitativ superioare a activității productive.

● Al V-lea Simpozion de ergonomie al industriei ușoare (București, 12-13 decembrie a.c.), organizat de M.I.U. în colaborare cu Consiliul Național al Inginerilor și Tehnicienilor, a relevat preocupările pentru optimizarea relațiilor om-mașină-mediul și pentru ameliorarea continuă a condițiilor de muncă în această ramură ce toleşte prioritar forța de muncă

feminină. Comunicările cu caracter de ansamblu, prezentate de cadre de conducere din minister, din Institutul de proiectări tehnologice și Centrul de perfecționare ale industriei ușoare, din centrale industriale și de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, au evidențiat interacțiunea factorilor ergonomice — psihologia muncii — instruirea personalului muncitor și rolul lor în creșterea productivității muncii, rezultate obținute și preocupări de viitor, tendințe actuale pe plan mondial. O serie de studii asupra diferitelor aspecte ale problematicei, precum și rezolvări specifice diferitelor tehnologii, locuri de muncă, întreprinderi au fost tratate, în peste 80 de referate și în discuții, în cadrul secțiilor simpozionului: Ingineria factorului uman, Proiectarea ergonomică a sistemelor industriale, microsistemul locului de muncă.

Adaptări structurale

● „Adaptations — Echanges — Expansions” — este titlul unui caiet publicat de Consiliul științific ungar de economie mondială, conținînd concluziile principale ale discuțiilor celei de-a treia Reuniuni Paris — Buda-

cucerirea puterii politice problema izvorită din condițiile economice, sociale și istorice care s-a dezbătut în Africa a fost nu „dacă să se adopte sau nu planificarea”, ci cum să se aplice și să se realizeze planificarea.

Confirmarea necesității și eficienței stabilirii unei strategii naționale planice pentru o dezvoltare autentică „conform specificității” și „respectării individualității” fiecărei țări, în complexul factori interni-externi ai creșterii economice, o găsim la Nirina Andriamanerason și Rajaona Andriamananjara⁷⁾ — economiști din Republica Madagascar — care, apreciind subdezvoltarea drept un fenomen extrem de complex, susțin teza că „remediile nu pot fi importate” și că „orice strategie, pentru a fi acceptabilă, trebuie să poată răspunde nevoilor și drepturilor fundamentale ale fiecărui popor”. După opinia lor „logica teoriei ortodoxe a dezvoltării: transplantarea în țările subdezvoltate a unor asemenea teorii (a teoriilor occidentale — n.n.) departe de a reflecta simplu incapacitatea economiștilor de a-și imagina alt lucru, a fost gândită pentru a perpetua dominația țărilor bogate”.

Deși anumite programe parțiale de dezvoltare au existat chiar și înainte de independență și majoritatea țărilor Africii sud-sahariene au trecut de perioada formativă, căci acum implementează cea de-a treia generație sau chiar cea de-a patra de planuri, iar numărul celor care se află încă la primul plan este foarte mic, conceptual planificarea este obiectul unui proces de elaborare progresivă, fiecare plan național reprezentând o anumită schimbare din punctul de vedere al problematicii și tehnicilor de elaborare, al măsurilor de aplicare și al ariei de cuprindere a acesteia.

Orientările actuale, ce rezultă din natura și caracteristicile planurilor în curs de executare, reflectă pe de o parte acest plus de experiență în sensul că, pe măsură ce s-au putut asigura o serie de condiții tehnice — stabilirea datelor și cunoașterea situației economice și sociale, însușirea tehnicilor de planificare, dotarea cu personal calificat etc — aceste țări au lărgit eventualele activități prevăzute în planurile lor. Pe de altă parte, prin obiectivele și strategiile de dezvoltare cuprinse în planuri observăm, mai ales, încercarea de a face din planificare mijlocul principal de conducere economică și socială. Căci dacă primele planuri din multe țări prezentau, dintr-un anumit punct de vedere, o analogie de pildă cu planurile franceze de dinainte de anul 1965, în sensul mobilului, ca să spunem așa, al punerii în mers a economiei, cele actuale, chiar în țările care nu atribuie, cel puțin în prezent planificării o funcție decizională la nivel de stat, cum se întâmplă în R. Angola, R. Congo, R. Etiopia, R. Guineea, R. Mozambic ș.a., planificarea vizează în proporții diferite — pornind de la trăsăturile lor politice, economice, istorice și geografice — orientarea riguroasă și conducerea integrată a întregului proces de dezvoltare națională. Această orientare se realizează prin definirea, în cadrul planului, a strategiei naționale de dezvoltare, statul urmînd a acționa nu numai prin impulsivitatea și sprijinirea fermă a raportului dintre sectorul de stat și sectorul privat, dar cu deosebire, prin creșterea sistematică a rolului și contribuției sale în toate compartimentele activității economice și sociale.

Astfel, ceea ce definește conceptul și practica planificării în Africa sud-sahariană este caracterul oficial, statal și organizat

al acestui proces. Planificarea îmbracă forma unor documente de stat, elaborate în urma unor studii și acțiuni pregătitoare fundamentate și care sînt supuse dezbaterei și aprobării organelor supreme legislative și de execuție, ale țării respective. Acest mod de concepere a planificării, printr-o laborioasă elaborare în condițiile unor dificultăți ce depășesc cimpul economic, poate fi interpretată ca reflectînd nu numai preponderența acordată statului — deja realizată în unele țări prin naționalizări ale principalelor mijloace și bunuri naționale sau pe cale de înfăptuire mai lentă, prin indigenizarea economiei — ci și o tendință de creare a unui cadru economic și social adecvat cerințelor noilor unități economice, naționale și care să fructifice posibilitățile și, mai ales, ceea ce a devenit o deviză în aceste țări, valorile naționale, specific africane.

dr. Sorica SAVA

1) O.C.D.E. „Planification et programmes de développement”, Paris, 1964, p. 200

2) Ibidem

3) „Declarația finală a Conferinței Partidelor Africane privind dezvoltarea planificată și căile africane spre socialism”, Tunis, 1—6 iulie 1975.

4) Vezi W. Galenson, H. Leibenstein: „Investment Criteria, Productivity and Economic Development”, The Quarterly Journal of Economics nr. 3, 1955; P.N. Rosenstein-Rodan „Notes on the theory of the „big push”, în Economic Development for Latin America, Londra, 1951.

5) Vezi R. Nurkse. Problems of Capital Formation in Underdeveloped Countries, Oxford, 1953

6) H. Myint. The economics of the developing countries, Londra, 1973, p. 142

7) Nirina Andriamanerason și Rajaona Andriamananjara. „Pour un développement au service des masses des pays sous-développés”, Revue Tiers-Monde, iulie-septembrie, 1977

pesta, care a avut loc, sub conducerea lui Egon Kernen în aprilie a.c. la Budapesta (1978, 138 p.). Din partea franceză au participat prof. Sylvain P. Wickham, M. J. Varoquaux, M. E. Devaud și M.H. Serbat. Această reuniune se înscrie în cadrul unei cooperări științifice ce se desfășoară de cîțiva ani între Centrul de observație economică al Camerei de comerț și industrie din Paris, pe de o parte, și Institutul de economie mondială al Academiei de Științe a Ungariei și Institutul pentru cercetarea conjuncturii și a piețelor, pe de altă parte. Cei trei termeni din titlul caietului sînt folosiți, respectiv, în sensul de: a) adecvări la structuri de producție și de export cerute de situații noi în economia mondială și de cerințe specifice ale diferitelor piețe; b) factori ai comerțului internațional, inclusiv prețuri, raporturi de schimb, efecte ale dezechilibrelor exterioare; c) cercetări asupra posibilităților de expansiune în Est, Vest și în lumea a treia.

S.U.A. — factori de frinare a creșterii

● Intr-un studiu intitulat U.S. Long-Term Economic Growth

Prospects: Entering a New Era (Perspectivele creșterii economice pe termen lung în S.U.A. — începe o eră nouă), 1978, 126 p., pregătit pentru Comitetul economic reunit al Congresului Statelor Unite, se ajunge la concluzia că creșterea potențială a P.N.B. al S.U.A. va scădea de la nivelul de circa 4 la sută pe an în ultimii 15 ani la aproximativ 3 la sută spre finele anilor '80 și probabil la mai puțin în anii '90. Acest declin s-ar datoră mai ales unei încetiniri a ritmului creșterii forței de muncă, dată fiind scăderea ratei natalității după 1960. Alți factori de frinare a creșterii economice în viitor ar fi: o decelerare a contribuției educației de nivel înalt; costurile în urcare ale obținerii materiilor prime; maturizarea majorității industriilor care au asigurat creșterea postbelică; modificări posibile în valorile atribuite de populație unor realizări din anii recenți, de unde o importanță mai scăzută acordată creșterii.

Amintore Fanfani — doctor honoris causa al Academiei de Studii Economice

● Pentru distinsa sa activitate de cercetare în domeniul

economiei și pentru contribuții deosebite la dezvoltarea relațiilor de colaborare dintre Italia și România, marți 12 decembrie a.c. s-a conferit președintelui Senatului Republicii Italiene titlul de doctor honoris causa al Academiei de Studii Economice.

Amintore Fanfani s-a născut la 6 februarie 1908. Este doctor în economie. Și-a început cariera universitară în anul 1932. În 1936 era profesor titular de istorie economică la Universitatea catolică din Milano. Din 1938 pînă în 1943 a predat la Facultatea de Economie din Veneția, iar în 1955 a fost numit profesor de istorie economică la Universitatea din Roma.

A desfășurat o bogată activitate de cercetare economică. A publicat: Le origini della spirito capitalistico (1932); Cattolicesimo e protestantesimo nella formazione storica del capitalismo (1934); Storia delle doctrine economiche 3 vol (1938—1946); Indagini sulla rivoluzione dei prezzi (1939); Storia economica (1940—1965); Storia del lavoro (1943); Colloqui sui poveri (1941); Persona, beni, società (1945); Le trinità (1946); Poemi Omerici ed Economia Antica (1960) ș.a.

FIȘE

Amintore Fanfani este doctor honoris causa al universităților din Pisa (1963), New York, Rutherford din New Jersey (1965), Los Andes din Bogota (1967), Universității din Magadiscio (1968) și Keio din Tokio (1977).

A fost ales în repetate rânduri deputat, senator și a ocupat diferite funcții guvernamentale — ministru al muncii și prevederilor sociale, al agriculturii și silviculturii, ministru de interne, ministru de externe și președinte al Consiliului de Miniștri. A fost numit în 1972 senator pe viață. A fost și este un susținător activ al dialogului cu țările socialiste, al creării unui climat de pace și destindere pe plan internațional.

La solemnitatea conferinței titlului de doctor honoris causa al Academiei de Studii Economice, prof. Amintore Fanfani a ținut conferința Dezvoltarea și perspectivele sistemelor sociale contemporane.

Calificarea și mobilitatea forței de muncă

ÎNTRU NUMEROASELE APARIȚII de carte economică care aduc o contribuție valoroasă la cercetarea fenomenelor și proceselor ce însoțesc creșterea noastră economică dinamică un loc deosebit îl ocupă **Mobilitatea forței de muncă**,¹⁾ elaborată în cadrul Institutului de Economie Socialistă, sub conducerea și redacția lui Gheorghe Răboacă și a Steliane Perț, de un larg colectiv de cercetători, de economiști ocupați în practică și din învățământul superior. Deși obiectul ei este comparativ limitat — analiza critică și eficiența formelor actuale de pregătire profesională în contextul mobilității generale a forței de muncă — această carte prezintă un interes deosebit în cadrul aparițiilor editoriale ale ultimilor ani consacrate problemei deplasărilor în structurile de clasă, sectoriale, de ramură, teritoriale și profesionale ale populației active în țara noastră.

Principalul merit al autorilor constă fără îndoială în confruntarea unei ample literaturi de specialitate, bogată în concluzii și aprecieri, cu realitățile concrete ale economiei noastre, care le-a permis nu numai reevaluarea unor teze teoretice cu valoare de postulat, dar mai ales formularea unor noi concluzii cu caracter general-științific și cu profunde implicații practice. Cartea reprezintă nu numai o confirmare a justeței fundamentării științifice a obiectivelor Programului elaborat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, dar și un prilej de meditație aprofundată asupra problemelor complexe ale calificării și ridicării calificării profesionale a oamenilor muncii. Unele dificultăți pe care le întâmpinăm astăzi în asigurarea cu forță de muncă, ca urmare a scăderii natalității în intervalul 1956—1966, și care se vor prelungi încă un număr de 5—6 ani, măresc interesul cititorului pentru „Mobilitatea forței de muncă”, în care poate găsi, dacă nu cele mai concrete soluții privind pregătirea profesională, în orice caz o seamă de principii de care nici învățământul, nici formele post-scolare de pregătire nu pot face abstracție.

Interesant din punctul de vedere al teoriei economice mi se pare capitolul al doilea — Proporțiile și dinamica mobilității profesionale a forței de muncă — în care autorii reușesc să clarifice dependențele dintre diferitele forme de mobilitate a forței de muncă, să fundamenteze rolul primordial și determinant al mobilității profesionale între celelalte

forme de mobilitate și, respectiv, rolul decisiv al pregătirii forței de muncă în modernizarea structurilor economiei noastre, în accelerarea mobilității forței de muncă și în mărirea eficienței deplasărilor în structura populației active, în general, și în România, în particular. Aprecierile din acest capitol sînt reluate, amplificate și completate pe un plan mai larg în ultimul capitol — Perfecționarea pregătirii și asigurarea mobilității profesionale a forței de muncă — în care autorii ajung nu numai la concluzii cuprinzătoare privind consecințele economico-sociale ale ridicării calificării, dar și la formularea unor direcții de perfecționare a conținutului și formelor sistemului nostru de pregătire profesională a muncitorilor.

Cea mai interesantă sub raportul analizei întreprinse, al evaluărilor teoretice și al concluziilor de politică în domeniul pregătirii forței de muncă este partea consacrată problemelor eficienței formelor de pregătire profesională și respectiv fundamentării planului de pregătire în diferite forme a muncitorilor — cel de-al treilea și cel de-al patrulea capitol.

Analiza eficienței diferitelor forme de calificare se bazează, firește, pe compararea cheltuielilor cu efectele obținute în cadrul fiecărei forme, numai că autorii pornesc de la evaluarea multilaterală și practic completă a cheltuielilor pe care direct și indirect le face societatea în acest scop, pe care le opun unor efecte foarte variate de ordin economic, social, cultural etc., cu alte cuvinte, de asemenea, tuturor efectelor.

Corectă și fundamentată este concluzia autorilor că mărirea cheltuielilor crește în condițiile recalificării determinată de mobilitatea nedorită și necontrolată a forței de muncă, cu toate cheltuielile făcute pentru calificarea anterioară, și critica concepțiilor conform cărora mobilitatea și, în general, recalificarea reprezintă în orice condiții un efect pozitiv. Evaluarea efectelor este realizată cu ajutorul unor procedee variate, inclusiv cu ajutorul anchetelor de tip sociologic, aplicate la un eșantion comparativ larg. Deosebit de interesante ni se par legăturile, pe care autorii le evidențiază, între caracteristicile diferitelor forme de pregătire profesională — inclusiv durata pregătirii, ponderea și nivelul cunoștințelor teoretice comunicate etc. — și efectele economico-sociale ale calificării; nivelul productivității muncii, capacitatea și preocupările de inovare ale muncitorilor, fluctuația forței de muncă, satisfacerea profesiei alese etc.

Realitatea cercetată pune în evidență efecte economice și sociale nu numai foarte variate, dar și contradictorii, precum și aparenta absență a unor regularități ale dependenței efectelor de formele de calificare. Autorii, cercetători experimentați și subtili, reușesc însă, atrăgînd și utilizînd argumente variate și, adesea, inedite, să fundamenteze rolul deosebit al formelor de calificare instituționalizate ale școlii profesionale, capabilă să folosească toate avantajele concentrării (ale economiilor de scară), ale îmbinării armonioase a cunoștințelor teoretice cu cele practice, ale orizontului profesional larg oferit cursanților etc.

Folosind aceste concluzii, autorii ne dezvăluie o seamă de legături interesante între pregătirea în școala de cultură generală și liceu și formele de calificare profesională. Ei ajung la concluzii, de asemenea interesante, privind necesitatea unui raport rațional, optim din punctul de vedere economic și social, între nivelul de educație și cel de instruire profesională, care cere nu numai „o mai bună succesiune și corelare, în timp, cantitativ și calitativ, a cunoștințelor fundamentale predate în școala generală obligatorie și cele din învățământul profesional”, dar și „politehnizarea atentă și treptată a claselor a IX și a X-a și poate, în perspectivă, a celei de-a doua trepte a liceului, astfel încît, înainte de însușirea unei meserii sau profesii, elevilor să li se asigure formarea unei concepții și a unei gândiri tehnice, deschiderea unor largi orizonturi, familiiarizarea cu variate aspecte ale muncii industriale, formarea unor deprinderi de muncă și activitate practică etc. În acest fel, școala obligatorie de cultură generală preia o parte din sarcinile și funcțiile actuale ale învățământului profesional, creînd posibilitatea ca acesta din urmă să fie axat mai ales pe **cunoștințe teoretice și practice de strictă specialitate**, să asigure în fapt profilarea și specializarea muncitorilor” (p. 181).

În ansamblu, „Mobilitatea forței de muncă” este o carte foarte utilă cercetătorului, economistului și planificatorului din practică, studentului și profesorului, celui interesat de cunoașterea și soluționarea complexelor probleme ale calificării și mobilității, o carte unitară — meritul în această privință revenind celor doi redactori responsabili, Gheorghe Răboacă și Steliana Perț.

Ion BLAGA

¹⁾ Mobilitatea forței de muncă. Eficiența formelor de pregătire a muncitorilor. Editura Academiei R.S. România, București 1977.

Eliminarea forței din viața internațională — punct de plecare pentru abordarea constructivă, realistă a problemelor lumii contemporane

INTREAGA EVOLUȚIE a relațiilor internaționale contemporane demonstrează cu pregnanță afirmarea dreptului popoarelor la independență și suveranitate națională, la egalitate în drepturi și ajutor reciproc, la neamestec în treburile interne ale statelor și națiunilor. Expresie directă a acestor realități, se manifestă tot mai puternic în zilele noastre tendința pentru eliminarea forței și amenințării cu forța, sub toate formele sale, din arsenalul metodelor diplomatice, pentru făurirea unor raporturi noi între state, întemeiate pe încredere, pe respectul marilor comandamente ale eticii și dreptului internațional.

O doctrină nouă, originală a relațiilor dintre state

ESTE MERITUL incontestabil al secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, de a fi fundamentat viabilitatea unui nou concept de raporturi internaționale, întemeiat nu pe forță, ci pe egalitatea în drepturi a tuturor statelor, a tuturor popoarelor, pe îndrituirea lor legitimă de a participa ca parteneri egali în drepturi la soluționarea marilor probleme ale vieții internaționale contemporane.

Dezvoltând o asemenea concepție, profund progresistă și novatoare, cu privire la relațiile internaționale contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat cu deosebită putere faptul că vechiul sistem de relații internaționale, condiționat de echilibrul de forță, de cursa înarmărilor, trebuie să fie înlocuit în mod necesar cu un nou sistem de raporturi internaționale, calitativ diferit prin esență și principiile sale, care să dea întru totul expresie aspirațiilor legitime ale popoarelor, realităților noi ale epocii contemporane.

Promovind o asemenea viziune, de o largă deschidere, cu privire la relațiile internaționale contemporane, România socialistă afirmă o doctrină nouă, originală, a relațiilor dintre state, fundamentată pe echitate, pe drept și morală, care se vedește a fi întru totul conformă cu aspirațiile popoarelor, cu direcțiile principale ale dezvoltării sociale contemporane.

Țara noastră consideră că, în opoziție cu tendințele care, dorind să permanentizeze vechea politică, de dominație și asuprire, preconizează împărțirea lumii în zone și sfere de influență, se afirmă cu tot mai multă putere tendința garantării unei vieți independente, de sine stătătoare, a tuturor popoarelor și națiunilor lumii, într-un climat de colaborare și încredere, întemeiat nu pe forță, ci pe respectul marilor valori ale egalității, demnității și suveranității tuturor popoarelor.

Devine din ce în ce mai evident faptul că soluționarea problemelor complexe ale lumii contemporane, care reclamă în gradul cel mai înalt participarea activă a tuturor statelor, a tuturor popoarelor, a impus și impune pe primul plan al actualității cerința eliminării forței din viața internațională.

Experiența arată că forța, cu multiplele sale implicații, constituie o piedică pentru elaborarea și adoptarea unor soluții viabile, în problemele care interesează toate statele, că soluțiile bazate pe forță sînt vremelnice, trecătoare, nereușind să asigure o rezolvare reală a problemelor cu care omenirea este confruntată. În dreptul internațional s-a afirmat, de altfel, cu tot mai multă putere concepția că „forța” nu reprezintă numai forță militară, că sînt în egală măsură nocive pentru pacea și securitatea internațională, pentru independența și suveranitatea popoarelor, presiunile și ingerințele de orice fel, amestecurile în treburile interne ale statelor și popoarelor, constrîngerea economică, toate acțiunile care tind — într-o formă sau alta — să diminueze capacitatea de acțiune independentă a statului pe planul vieții internaționale.

Cursa înarmărilor — impediment real în calea civilizației și progresului

FOLOSIREA FORȚEI și amenințarea cu folosirea ei sînt nu numai contrare ideii de drept și legalitate în relațiile dintre țări, dar constituie și un impediment real în calea ridicării nivelului de trai al popoarelor, a dezvoltării continue a acestora pe drumul civilizației și progresului. Este un fapt cert că atîta timp cît domnește pericolul unor conflicte militare, atîta timp cît popoarele trăiesc sub spectrul unei amenințări de natură a provoca temerea producerii unei agresiuni, importante resurse materiale și umane sînt alocate înarmărilor, fapt ce diminuează în mod corespunzător efortul propriu pentru ridicarea nivelului de trai, pentru dezvoltarea economică și socială. Pe măsură ce sentimentul încrederii își face loc între țări, pe măsură ce vechea politică de forță și imixtiune în treburile interne ale popoarelor este înlocuită cu o politică nouă, de pace, securitate și colaborare internațională, se creează pentru prima dată o posibilitate reală de abordare în mod nou a problemelor fundamentale care interesează întreaga comunitate internațională, în rîndul cărora o importanță prioritară o au cele de ordin economic și social.

Dezvoltarea economică independentă a națiunilor, progresul social, ar fi di-

rect influențate de eliminarea forței din relațiile internaționale, a climatului de insecuritate, generat de cursa înarmărilor care periclitează programele de dezvoltare economică, deformează orientările economiei naționale a numeroase țări, creează un climat de tensiune între state și popoare, împiedicînd afirmarea unor relații de colaborare internațională reciproc avantajoase. Așa cum s-a arătat în documentul românesc prezentat la sesiunea specială a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării, „Proporțiile uriașe ale cursei înarmărilor produc serioase perturbări în economia mondială; afectează ritmul creșterii economice a tuturor statelor, fără deosebire de orînduire socială sau mărime; determină stagnări și chiar reculuri în dezvoltarea economică a diferitelor țări; provoacă dezechilibre în balanțele de plăți, agravează și prelungesc considerabil criza economică, cu întregul ei cortegiu de consecințe nefaste asupra condițiilor de viață ale tuturor popoarelor”.

O influență negativă cu profunde implicații o are cursa înarmărilor asupra țărilor în curs de dezvoltare. Ținînd seama de faptul că aceste țări, care formează majoritatea statelor lumii, sînt confruntate cu probleme deosebit de acute și complexe, este clar că înarmările, irosirea unor imense resurse, frînează direct progresul acestor state. Cheltuielile militare agravează situația economică a acestor țări prin creșterea datoriei lor externe. Ele generează, în același timp, stabilirea și menținerea unor relații de dependență față de statele furnizoare de armament, interesate în provocarea și alimentarea unor conflicte între aceste țări, care reprezintă, în concepția unor state imperialiste, simpli pioni într-o politică a zonelor de influență.

După cum se arată în ediția pe anul 1978 a Anuarului SIPRI, aproximativ 75% din comerțul curent de arme se îndreaptă în prezent nu spre țări dezvoltate, ci spre țările din „lumea a treia”. Între anii 1970—1976 volumul armelor livrate „lumii a treia” a crescut într-o asemenea măsură încît a egalat valoarea totală a livrărilor furnizate în perioada 1950—1970.

În asemenea condiții se vedește cu deosebită claritate că adoptarea unor măsuri de dezarmare constituie un imperativ dictat nu numai de cerințe politice legate de eliminarea forței și amenințării cu forța în relațiile internaționale, dar și de cerințe de ordin economic și social, întrucît înfăptuirea dezarmării ar permite deblocarea unor uriașe mijloace materiale și umane, folosirea lor rațională în scopul ridicării nivelului de viață, a condițiilor de trai ale tuturor popoarelor lumii. Numai prin reducerea cu 10 la sută a actualelor bugete militare, așa cum

se preconizează în propunerile în materie ale României, s-ar putea realiza, de pildă, combaterea eficace a flagelului foametei pe glob, electrificarea de orașe și sate cu o populație totală de 900 milioane de locuitori, eradicarea analfabetismului în lume și transformarea Sahelului în cimpie roditoare. Cu aceleași mijloace financiare — 40 miliarde dolari, reprezentând 10% din bugetele militare actuale ale statelor — s-ar putea realiza, alternativ: peste 400 de mari întreprinderi industriale, sau aproape 6 milioane de locuințe, sau 100 de orașe cu câte 200 000 de locuitori, sau 10 000 de policlinici, sau spitale totalizând 3,5 milioane de paturi.

Imperativul exercitării depline a suveranității economice a statelor

EVOLUȚIA principiului interzicerii forței și amenințării cu forța ca principiu fundamental al relațiilor dintre state, consacrat de importante documente internaționale, învederează cu deosebită claritate că sînt în egală măsură nocive, periculoase pentru securitatea popoarelor, atît aspectele militare ale forței, cît și aspectele de ordin economic. Dacă prin Carta O.N.U., principiul interzicerii folosirii forței și amenințării cu forța este numai enunțat, fără a i se concretiza și defini conținutul, documentele internaționale ulterioare aduc importante precizări de natură să pună în lumină concluzia că **toate** formele sub care se manifestă în prezent folosirea forței sau amenințării cu forța sînt contrare intereselor popoarelor și prohibite de dreptul internațional.

Astfel, de pildă, „Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor”, document ce își propune să promoveze instaurarea unei noi ordini economice internaționale, bazată pe echitate, egalitate suverană, independență, interese comune și cooperare între toate statele, indiferent de sistemul lor economic și social, prevede în mod expres că „Nici un stat nu poate folosi sau încuraja folosirea măsurilor economice, politice sau de alt fel pentru a constrînge un alt stat în scopul de a obține de la el subordonarea exercitării drepturilor lui suverane sau de a dobîndi de la el avantaje de orice fel”.

Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, care accentuează în mod special necesitatea prohibirii forței și amenințării cu forța, îndeosebi sub aspectele lor politice și militare, îndreptate împotriva integrității teritoriale și independenței politice a oricărui stat, precizează într-o formulare mai largă că statele semnatare ale acestui document „se vor abține de la orice manifestare de forță în scopul de a face un alt stat participant să renunțe la deplina exercitare a drepturilor sale suverane”.

Documentele promovate de țările în curs de dezvoltare în cadrul unor importante reuniuni internaționale afirmă fără echivoc necesitatea întemeierii relațiilor internaționale pe egalitate și echitate, a desfășurării unor raporturi de colaborare bazate pe respectul suveranității și drepturilor inalienabile ale popoarelor. Așa, de pildă, „Declarația cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale”,

adoptată la cea de a VI-a sesiune extraordinară a Adunării Generale O.N.U., referindu-se la necesitatea asigurării suveranității integrale a fiecărui stat asupra resurselor sale naturale și asupra acțiunilor economice, prevede în mod expres că „Nici un stat nu poate fi supus la o presiune politică, economică sau de altă natură, ce vizează să împiedice exercitarea liberă și completă a acestui drept inalienabil”.

La rîndul său, „Declarația de la Manila” a „Grupului celor 77”, (1976) a reafirmat printre alte obiective ce trebuie avute în vedere de țările în curs de dezvoltare, într-o acțiune comună și solidară, pentru promovarea intereselor lor, „condamnarea și respingerea oricăror forme de discriminare și constrîngere economică și politică, directă sau indirectă, aplicată împotriva țărilor în curs de dezvoltare, care sînt potrivnice principiilor fundamentale ale relațiilor economice internaționale”.

După cum se vede, prin structura și conținutul obligațiilor pe care le prevede, principiul interzicerii forței și amenințării cu forța, ca principiu fundamental al relațiilor dintre state, condamnă orice acțiune de natură să periclită suveranitatea și independența popoarelor, atît pe plan politic, cît și pe plan economic, orice acțiune îndreptată împotriva drepturilor suverane ale popoarelor de a-și făuri existența în mod liber, de sine stătător, de a folosi în interesul propriei dezvoltări resursele economiei naționale. Prohibind toate modalitățile de folosire a forței și amenințării cu forța în relațiile dintre state, principiul interzicerii folosirii forței și amenințării cu forța se înfățișează ca o adevărată condiție a înfăptuirii și garantării drepturilor suverane ale popoarelor, ca o normă de drept internațional care apără direct năzuințele popoarelor pentru pace, prosperitate și progres social.

Dezarmarea — treaptă spre o nouă ordine mondială

CERINȚELE păcii și securității popoarelor impun de aceea, mai mult ca oricînd, întreprinderea unor măsuri eficace de dezarmare, iar nu de sporire a cheltuielilor militare, care împovărează nejustificat bugetele statelor lumii, stimulează conflictele și împiedică soluționarea constructivă a marilor probleme cu care omenirea este confruntată.

În magistrala sa expunere la Sesiunea solemnă din 1 decembrie 1978, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, făcînd o remarcabilă analiză a fenomenelor internaționale contemporane, aprecia că „raportul de forțe pe plan internațional evoluează tot mai mult în favoarea popoarelor care acționează împotriva războiului, împotriva politicii de forță și dictat, pentru colaborare, pentru egalitate între toate națiunile, pentru pace”.

În aceste condiții, este evident că principala direcție spre care trebuie conjugate eforturile popoarelor, ale tuturor forțelor progresiste din întreaga lume, este înfăptuirea dezarmării, iar nu escaladarea cheltuielilor militare. Înțelegerea lucidă și realistă a evoluției fenomenelor internaționale demonstrează cu necesitate imperativul întreprinderii unor acțiuni hotăr-

rite pentru oprirea și eliminarea periculoasei curse a înarmărilor, pentru făurirea unor relații trainice de prietenie și colaborare între popoare, de natură să permită abordarea și soluționarea în mod nou a problemelor ce interesează toate statele, toate popoarele.

Apreciînd cu desăvîrșit realism și cu o profundă clarviziune fenomenele actuale ale lumii contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „actuala situație internațională nu justifică cu nimic trecerea la adoptarea unor măsuri de sporire a cheltuielilor militare. Dimpotrivă este necesar să facem totul pentru a asigura înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială, de ridicare a bunăstării poporului, a ceasta constituînd chezașia victoriei socialismului, a colaborării și păcii”.

De altfel, în gîndirea creatoare a secretarului general al partidului, în care analiza problemelor internaționale se împletește desăvîrșit cu spiritul de prognoză, cu înțelegerea fenomenelor de perspectivă ale lumii contemporane, aspirațiile popoarelor pentru pace, independență și securitate, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, trebuie să-și găsească finalizarea și concretizarea într-o nouă ordine economică și politică internațională, întemeiată în mod ferm pe respectarea drepturilor legitime ale tuturor popoarelor. Înfățișîndu-se ca o întruchipare a năzuințelor popoarelor pentru progres, pentru o viață liberă și demnă, noua ordine economică și politică internațională presupune abolirea definitivă a politicii de dominație, cu toate consecințele sale, eliminarea decalajelor care despart statele în curs de dezvoltare de țările puternic dezvoltate ale lumii, generalizarea respectului unor principii noi de drept și de înaltă moralitate, ca norme de comportament unanim acceptate de toate statele, de toate popoarele. În această perspectivă este evident că problemele de ordin economic și social, care preocupă în prezent întreaga umanitate și de care este condiționată de fapt înfăptuirea unui nou sistem de relații între țări, echitabil, pe deplin avantajos pentru toate popoarele, își pot găsi o rezolvare reală, întemeiată nu pe forță, nu pe dictatul celor mai puternici, ci prin recunoașterea și armonizarea intereselor popoarelor, libere, stăpîne pe propriile lor destine.

Este convingerea fermă a României socialiste că toate problemele majore care frămîntă în momentul de față omenirea își pot găsi o soluție rezonabilă și eficace, dacă în locul vechilor raporturi întemeiate pe dominație și pe asuprirea unor popoare se vor afirma din ce în ce mai mult raporturi noi, axate pe respectul dreptului lor neîngrădit de participare la viața internațională. Marile principii ale eticii și echității internaționale trebuie să-și găsească, în concepția țării noastre, o realizare prin efortul concertat al tuturor popoarelor, îndreptat spre făurirea unui nou sistem juridic al raporturilor internaționale, fundamentat pe respectul demnității și egalității tuturor națiunilor, pe luarea în considerație a drepturilor și aspirațiilor lor legitime, spre o nouă ordine economică și politică internațională întemeiată nu pe forță, ci pe înalte principii de moralitate și echitate.

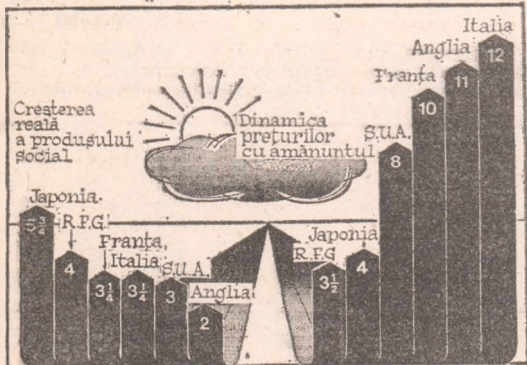
conf. dr. Victor DUCULESCU

TENDINȚE — CONJUNCTUR!

Proгноze sub semnul instabilității

PROGNOZELE elaborate în Occident asupra evoluției economiei principalelor țări capitaliste în 1979 manifestă în general multă prudență în precizarea ritmului creșterii economice, a evoluției șo-

flectată în graficul alăturat, opinează că doar în Japonia și R.F.G. rata inflației nu va depăși anul viitor ritmul de creștere a produsului social (în prețuri constante), în timp ce în S.U.A., Franța, Italia și Anglia dinamica prețurilor cu amănuntul la bunuri de consum și servicii va fi de circa 3—5 ori superioară celei a produsului social.

majului, a situației balanțelor comerciale externe ș.a. Există însă un consens în ceea ce privește menținerea — în majoritatea țărilor respective — a unei rate ridicate a inflației. O asemenea prognoză, re-

ceea ce va determina, fără îndoială, noi tensiuni în cadrul economiei țărilor respective, lăsînd totodată să se vadă noi perturbări ale sistemului valutar internațional și ale comerțului mondial.

teea ei va fi mai sensibilă în Japonia decît în S.U.A., în timp ce în țările Europei occidentale aceasta se va menține la un nivel relativ scăzut.

În ceea ce privește comerțul internațional cu metale feroase, se consideră că anul viitor importul acestora în S.U.A. se va reduce cu peste 20% (de la 20 mil. tone la 15,5 mil. tone). În aceste condiții firmele siderurgice din Japonia și țările Pieței comune vest-europene vor căuta să-și lărgescă exporturile în țările în curs de dezvoltare din Africa, Orientul Apropiat și Mijlociu, America Latină.

Norvegia: extracția de hidrocarburi din Marea Nordului

ÎN PRIMELE ZECE LUNI ale anului în curs, producția norvegiană de hidrocarburi lichide și gazoase din Marea Nordului a atins 24,87 milioane tone de echivalent petrol, adică mai mult decît dublul producției (de 11,35 mil. t) din aceeași perioadă a anului trecut. Principala zonă de extracție este cea cunoscută sub numele de Ekofisk, în care s-au extras anul acesta 14,1 milioane tone. Paralel cu sporirea extracției petrolului și gazelor submarine, Norvegia și-a dezvoltat o puternică industrie producătoare de instalații de foraj, tot mai frecvent prezentă pe piața mondială.

Diferențieri pe piața metalelor feroase

STUDII recente asupra evoluției cererii de metale feroase pe piața mondială capitalistă și a comerțului cu aceste produse (cum sînt cele efectuate de firma engleză „Commodity's Re-

search Unit“, de Asociația japoneză a exporturilor de metale feroase ș.a.) atestă o anumită învioreare, deși previziunile pe anul viitor nu sînt întru totul favorabile. Se apreciază, între altele, că — după ce în ultimele luni s-a produs o expansiune a cererii de laminat feroase în țări ca S.U.A., Japonia, R.F.G. ș.a. — în perioada imediat următoare creș-

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SĂPTĂMÎNA 4—8.XII.1978 atenția operatorilor a fost polarizată de reuniunea comunitară la nivel înalt privind intrarea în vigoare, cu începere de la 1 ianuarie 1979, a sistemului monetar vest-european. Pe acest fond, ținînd seama de dificultățile anticipate ale viitorului sistem, operatorii de dețize au acționat activ pe piața urmărînd evoluția „cross-urilor“ celor șase membre sigure ale acestuia. Au avut loc mișcări de cursuri care s-au repercutat și asupra cursului dolarului care a înregistrat un recul general. După puternicul recul înregistrat la finele intervalului precedent, yenul japonez s-a depreciat cu circa 2,5%, la aproximativ 197,10 yen/1 dolar. Francul elvețian a înregistrat în final o depreciere de peste 2% față de săptămîna anterioară, la un curs de circa 1,7010 franc/1 dolar. Se apreciază că această tendință de depreciere va continua.

Marca vest-germană este apreciată de observatori ca un candidat potențial la revalorizare în viitorul sistem monetar vest-european. Pe piețele de schimb, mulți operatori acționează ținînd seama de posibilitatea unei revalorizări scontate a mărcii. În săptămîna analizată, după o deschiere de circa 1,9260 mărci/1 dolar moneda vest-germană a cotel la închiderea la circa 1,9130 mărci/1 dolar.

Francul francez a înregistrat la mijlocul intervalului un moment de slăbiciune în relația cu marca vest-germană (258,55 franci/100 de mărci), recuperînd în final cînd a atins circa 258,10 franci/100 mărci (respectiv circa 4,9910 franci/

1 dolar). Francul belgian s-a depreciat cu 1%, la circa 30,20 franci/1 dolar, iar lira sterlină a realizat o depreciere de circa 1,60% la finele intervalului, cînd a cotel la aproape 1,9610 dolari/1 liră. În ceea ce privește lira italiană, aceasta — rămînd în urmă față de alte valute europene — s-a depreciat totuși față de dolar terminînd intervalul la circa 847,50 lire pentru un dolar.

Dobinzile la perioadele de 6 luni pe piața eurodepozitelor s-au situat la circa 12% pentru eurodolarul S.U.A., 0,8125% pentru eurofrancii elvețieni și 4,125% pentru euromărcile vest-germane.

Prețul aurului a înregistrat oscilații importante. La ultima licitație organizată de F.M.I. prețului mediu a fost de 196,06 dolari/uncie; ulterior prețul a înregistrat o creștere continuă, atîngînd la ultimul fixing al săptămîinii la Londra 202 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 4 XII — 8 XII, luîndu-se ca bază cursurile din 1 XII 1978

Eroziunea puterii de cumpărare a monedelor țărilor capitaliste — consecință a inflației persistente

ECONOMIA ȚĂRILOR CAPITALISTE a fost confruntată și în anul 1978 cu o inflație persistentă care a pus în fața statelor occidentale probleme economice și sociale grave, complexe. Rata inflației oglindită în creșterea prețurilor bunurilor de consum, care înregistrase o anumită încetinire în ultimele două luni ale anului 1977 și care dădea speranțe de succes în lupta antiinflaționistă, s-a reaccelerat ușor în decursul anului 1978, în ciuda tuturor măsurilor de „punere sub control” luate de statele capitaliste. Se știe că pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate, rata record — de 13,5% — a inflației, fenomen care s-a făcut simțit aproape continuu după cel de-al doilea război mondial, a fost atinsă la sfârșitul anului 1974, în toiul celei mai profunde crize economice din perioada postbelică. În primul semestru al anului 1978, rata inflației se mai situează încă la un nivel de peste două ori mai ridicat decât media anuală înregistrată în țările respective în întreaga perioadă a anilor '60.

Diferențe de nivel și evoluții zonale

ÎN ANUL 1978 gama nivelurilor inflaționiste este mult lărgită față de deceniul trecut și prima jumătate a actualului deceniu. În medie pe perioadele 1961—1970 și 1971—1975 raportul dintre ritmurile maxim și minim de creștere a prețurilor la bunurile de consum în zona O.C.D.E. a fost de 5,6 și respectiv 4,0; în primele luni ale anului 1978 raportul a ajuns la 22,7, dacă se exclude Elveția, iar dacă se include și această țară — la 63,6 (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

CREȘTEREA PREȚURILOR BUNURILOR DE CONSUM
Procente de variație față de perioada precedentă, ritmuri anuale, înainte de eliminarea oscilațiilor sezoniere

	Media 1961— 1970	Media 1971— 1975	1976	1977	12 luni încheiate în aprilie 1978	6 luni încheiate în aprilie 1978
S.U.A.	2,8	6,7	5,8	6,5	6,6	7,6
Japonia	5,8	11,5	9,3	8,1	3,9	2,8
R.F.G.	2,7	6,1	4,5	3,9	2,9	4,4
Franta	4,0	8,8	9,6	9,8	9,0	7,9
Anglia	4,1	13,0	16,5	15,9	7,9	8,9
Canada	2,7	7,3	7,5	8,0	8,4	7,7
Italia	3,9	11,3	16,8	17,0	12,2	11,5
Austria	3,6	7,3	7,3	5,5	3,9	3,8
Belgia	3,0	8,4	9,2	7,1	5,3	4,0
Danemarca	5,9	9,3	9,0	11,1	11,5	5,9
Finlanda	5,0	11,7	14,4	12,6	8,6	5,2
Grecia	2,1	12,3	13,3	12,1	13,5	16,8
Islanda	11,8	24,6	33,0	29,9	37,2	49,3
Irlanda	4,8	13,3	18,0	13,6	8,2	6,5
Luxemburg	2,6	7,2	9,8	6,7	3,1	3,7
Glanda	4,0	8,6	8,8	6,4	3,6	3,6
Norvegia	4,5	8,4	9,1	9,1	8,2	8,7
Portugalia	3,9	15,4	19,3	27,1	17,9	28,2
Spania	6,0	12,1	17,6	24,5	21,8	14,5
Suedia	4,0	8,0	10,3	11,4	12,2	11,2
Elveția	3,3	7,7	1,7	1,3	1,4	1,0
Turcia	5,9	18,6	17,4	26,0	59,0	63,6
Australia	2,5	10,2	13,5	12,3	8,2	7,5
Noua Zeelandă	3,8	10,2	16,9	14,3	14,7	11,8
Total O.C.D.E.	3,4	8,6	8,6	8,9	7,7	7,8
O.C.D.E.-Europa	3,8	9,6	10,8	11,2	9,6	9,3
C.E.E.	3,6	9,1	10,3	9,9	7,0	7,1

Sursa : Perspectives économiques de l'O.C.D.E., nr. 23, iulie 1978, p. 33.

Reaccelerarea inflației, oglindită în creșterea prețurilor la bunurile de consum, se explică într-o mare măsură prin ten-

dințele de creștere a prețurilor la produsele alimentare (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

EVOLUȚIA COMPONENTEI „ALIMENTE” A INDICELUI
PREȚURILOR BUNURILOR DE CONSUM
Procente de variație față de perioada precedentă, ritmuri anuale

	1976	1977	12 luni încheiate în aprilie 1978	6 luni încheiate în aprilie 1978
America de Nord	3,0	6,5	8,3	12,1
Europa	12,3	13,3	9,5	8,4
Japonia	9,0	7,0	3,4	12,1
Ansamblul O.C.D.E.	7,9	9,6	8,3	9,1

Sursa : Perspectives économiques de l'O.C.D.E., nr. 23, iulie 1978, p. 35.

Această tendință se observă, în special, în America de Nord, unde prețurile cu amănuntul la produsele alimentare sînt foarte sensibile la fluctuațiile nu numai de pe piața internă, ci și de pe piața internațională. În această zonă prețurile cu amănuntul la produsele alimentare, care scăzuseră și se stabilizaseră în perioada aprilie-octombrie 1977, au crescut, din noiembrie 1977 și pînă la sfârșitul primului semestru al anului 1978, de două ori mai repede decît cele ale altor categorii de produse.

Alături de prețurile la produsele alimentare cresc și tarifele la servicii. În cea mai mare parte a țărilor capitaliste, creșterea tarifelor la servicii în prima jumătate a anului 1978 a fost superioară mediei din ultimii doi ani. Acest fapt, precum și tendințele care se prevăd în continuare în evoluția lor fac ca sectorul serviciilor să fie considerat o sursă importantă de presiune inflaționistă.

Pe țări ratele inflației și evoluțiile lor sînt, desigur, diferite. Ceea ce stîrnește în prezent îngrijorare în cercurile economice din Occident pare a fi riscul de accentuare a inflației în S.U.A. unde rata ei ar putea să depășească mai mult decît în prezent rata prognozată pentru țări ca R.F. Germania și Japonia. Această situație va constitui, desigur, încă un motiv de divergențe economice între marile state capitaliste și o sursă de alimentare a inflației mondiale. Referindu-se la accentuarea inflației în S.U.A. către sfârșitul primului semestru al acestui an, revista săptămînală americană „U.S. News and World Report” arată că „prețurile urcă tot mai mult, sfidînd eforturile de vindecare a celei mai grave maladii economice a țării. Prețurile pe care consumatorii le plătesc — subliniază publicația — au crescut în iunie într-un ritm anual de 11,4%, deci și mai rapid decît în aprilie, cînd președintele Carter a declarat inflația drept problema internă numărul 1 a țării”. Principala componentă a acestei tendințe inflaționiste este scumpirea produselor alimentare. „Prețurile alimentare — arăta aceeași revistă — au urcat în iunie într-un ritm anual de 16,8%, față de 7,4% la produsele nealimentare și 11,4% pentru servicii”.

Menținerea la cote înalte a creșterii prețurilor lovește puternic înainte de toate în cîștigurile reale ale maselor de salariați și, în general, ale persoanelor cu venituri fixe. Se produce o depreciere în lanț a banilor, exercitînd o presiune permanentă asupra nivelului de trai. Inflația devine un „mod de viață”, iar „societatea de consum” este numită tot mai frecvent „societatea inflației”. Iată de ce, în Occident, oficialități, oameni de afaceri, economiști, experți și specialiști din domeniul finanțelor și pînă la omul de pe stradă, sînt toți preocupați de

inflație, care — alături de șomaj — a devenit „obsesia cotidiană”, „răul secolului”. Până în prezent, însă, toate încercările din țările capitaliste dezvoltate de a combate acest fenomen cu consecințe nefaste în viața economică și socială s-au dovedit ineficiente, iar după prognozele multor specialiști și organizații economice maladia recidivează cu virulență crescândă. Alertate de amplificarea continuă a acestui proces, ce tinde în unele țări, potrivit opiniei unor economiști, să ia proporții catastrofale, guvernele țărilor occidentale au înscris măsurile de jugulare a inflației pe agenda preocupărilor prioritare. Rezultatele, oglindite în comportamentul prețurilor la bunurile de consum, întârzie însă, iar previziunile O.C.D.E. pentru a doua jumătate a anului 1978 și, în unele cazuri, și pentru anul 1979 indică noi creșteri de prețuri, îndeosebi la produsele alimentare.

În ceea ce privește prețurile bunurilor de consum în țările în curs de dezvoltare, statisticile F.M.I. reliefează că rata inflației, cu unele excepții, a crescut rapid în ultimii ani (vezi tabelul nr. 3). Datele sînt grăitoare, scoțînd în evidență povara su-

Tabelul nr. 3

CREȘTEREA PREȚURILOR LA BUNURILE DE CONSUM ÎN ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

	Creșteri în raport cu anul precedent					
	Media anuală 1967—1972	1973	1974	1975	1976	1977
Principalele țări exportatoare de petrol	8,0	11,3	17,0	19,0	16,2	15,0
Țări neproducătoare de petrol	10,1	22,1	33,0	32,9	32,3	31,5
— Africa	4,8	9,3	18,6	16,4	18,8	25,0
— Asia	5,4	14,9	27,8	11,5	1,5	8,8
— America Latină și regiunea Caraibilor	15,9	30,8	40,9	54,6	62,7	51,6
— Orientul Mijlociu	4,3	12,7	21,8	20,3	17,4	24,2

Sursa : International Monetary Fund, Annual Report, 1978, p. 11.

plimentară pe care o suportă economia acestor țări, îndeosebi a celor neproducătoare de petrol, sub forma presiunilor inflaționiste, în bună măsură „importate” din țările capitaliste dezvoltate.

Deprecierea banilor : dimensiuni și continuitate

O CONSECINȚĂ ELOCVENTĂ a intensificării fenomenelor inflaționiste în țările capitaliste o constituie accelerarea ritmului de depreciere a banilor. Pe baza datelor oficiale referitoare la scumpirea costului vieții sau a indicilor prețurilor cu amănuntul la bunurile de consum publicate de statele capitaliste, Citibank din New York a calculat, în buletinul său economic pe luna octombrie 1978, gradul de depreciere a banilor în perioada 1967—1978 pentru aproximativ 50 de țări din lumea capitalistă situate în toate zonele geografice ale globului. A fost folosită o metodologie care poate fi ilustrată prin următorul exemplu concret de calcul : Dacă rata anuală a creșterii prețurilor este de 12 la sută, atunci indicele general al prețurilor se situează la nivelul de 112 la sută față de anul precedent socotit egal cu 100. Prin împărțirea bazei de 100 la 112 se obține indicele ce reprezintă puterea de cumpărare a monedei, care în cazul de față este egală cu 89,3 la sută. Pierderea puterii de cumpărare sau deprecierea monedei în anul respectiv este deci, în acest caz, de 10,7 la sută (100 minus 89,3). Datele din tabelul nr. 4 redau situația deprecierei banilor în țările capitaliste membre ale O.C.D.E. (fără Islanda) pe o perioadă de 11 ani.

Datele din tabel pun în evidență că cotele inflației și cele corespunzătoare ale reducerii puterii de cumpărare a banilor diferă mult de la o țară la alta. În cei cinci ani (1972—1977), care cuprind și cea mai puternică criză din perioada postbelică, față de cei 5 ani precedenți, țările O.C.D.E. au trecut printr-o inflație accentuată. Rata mediană de depreciere a banilor de 11,5% în perioada 1972—1977 a depășit de peste două ori pe cea de 5,2 la sută înregistrată în cei 5 ani precedenți. În 11 din țările cuprinse în tabel, ritmul deprecierei banilor în perioada 1972—1977 a depășit chiar pragul de 10 la sută. În anul 1978, în ciuda faptului că ultimele luni ale lui, caracterizate printr-o reaccelerare a creșterii prețurilor, nu sînt incluse în calcul, rata mediană de depreciere a banilor se situează la un nivel o dată și jumătate mai ridicat decît în perioada 1967—1972.

La asemenea ritmuri de depreciere a banilor puterea de cumpărare a unor monede ale țărilor capitaliste membre ale

Tabelul nr. 4

EROZIUNEA PUTERII DE CUMPĂRARE A MONEDELOR ȚĂRILOR CAPITALISTE MEMBRE ALE O.C.D.E. ÎN PERIOADA 1967—1978

Moneda	Indicele puterii de cumpărare a banilor, 1967=100		Ritmul anual de depreciere, în procente		
	1972	1977	Media 1967—1972	Media 1972—1977	1978a)
Francul elvețian	81	62	4,2	5,3	1,3
Marca vest-germană	84	64	3,4	5,4	2,7
Francul luxemburghez	83	55	3,7	7,9	3,0
Schillingul austriac	81	56	4,1	7,1	3,5
Florinul olandez	75	49	5,7	7,9	3,7
Yenul japonez	76	41	5,4	11,5	3,9
Francul belgian	82	52	3,9	8,8	4,6
Dolarul american	79	55	4,4	7,1	6,5
Lira irlandeză	69	33	7,0	13,9	6,7
Escudoul portughez	67	27	8,0	16,4	7,5
Dolarul australian	81	44	4,1	11,6	7,6
Coroana norvegiană	74	48	5,7	8,5	7,6
Lira sterlină	73	34	6,2	14,0	7,9
Dolarul canadian	83	54	3,8	8,2	8,2
Francul francez	76	47	5,3	9,3	8,3
Marca finlandeză	77	39	5,2	12,6	8,5
Coroana daneză	74	45	5,7	9,8	10,5
Coroana suedeză	78	50	4,8	8,8	10,6
Lira italiană	83	39	3,8	13,9	11,1
Drahma greacă	88	42	2,5	13,9	11,7
Dolarul neo-zeelandez	73	39	6,2	11,5	11,8
Peseta spaniolă	75	35	5,5	14,3	16,2
Lira turcă	61	21	9,5	17,0	37,5
Rata mediană			5,2	11,5	7,9

a) Ritm calculat prin compararea mediei cifrelor lunare disponibile pentru anul 1978 cu cea pe perioada corespunzătoare a anului 1977.
Sursa : Citibank, Monthly Economic Letter, octombrie 1978, p. 7.

O.C.D.E. scade în zece ani la jumătate, la o treime sau chiar la o pătrime din cea inițială. Într-o perioadă scurtă, monede capitaliste considerate într-un trecut apropiat drept cele mai solide, sînt afectate serios de inflație. Dolarul S.U.A. posedă astăzi mai puțin de 30 la sută din puterea de cumpărare de dinaintea celui de-al doilea război mondial. Marca vest-germană și yenul japonez au pierdut în 1977, față de anul 1967, 35 la sută și respectiv 59 la sută din puterea lor de cumpărare. În ceea ce privește alte două monede — lira sterlină și francul elvețian — ele au pierdut în perioada amintită 66 la sută și respectiv 38 la sută din valoarea lor. Se înțelege că pentru toate monedele pierderile de valoare înregistrate în ultimii zece ani sînt amplificate de ritmurile scăderii puterii de cumpărare înregistrate în anul 1978.

Disparitatea evidentă în ratele de creștere a prețurilor și în ritmurile inflației în țările capitaliste, observată în ultimii 11 ani, și-a pus amprenta pe evoluția și politicile în domeniul taxei de scont, al cursurilor de schimb, al rezervelor valutare și al mișcărilor de capitaluri. Ea a avut, de asemenea, tendința de a face mai dificilă gestiunea pozițiilor balanțelor de plăți, precum și politica economică în ansamblu.

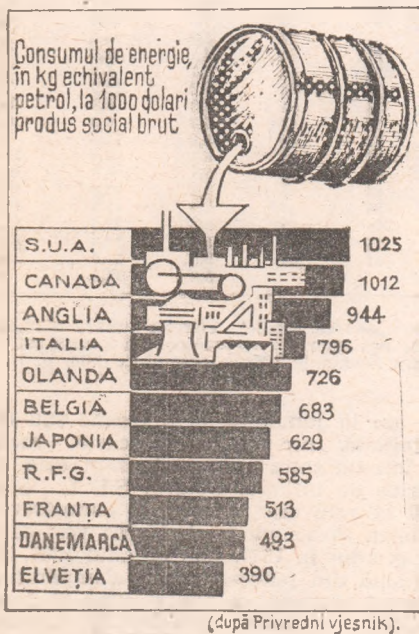
Atenuarea eroziunii în continuare a puterii de cumpărare a banilor, reducerea ratelor inflației la anumite limite socotite „tolerabile” și apărarea economiei țărilor capitaliste de efectele nocive pe care se consideră că riscă să le aibă în acest domeniu politicile monetare și bugetare expansioniste constituie o preocupare de prim plan a responsabililor politicii economice a țărilor din lumea nesocialistă. Problema inflației suscită, pe lângă controverse iscate între economiști, o serioasă preocupare și frământare în rîndurile maselor, iar autoritățile se tem că adoptarea unor măsuri stimulatorii excesive riscă să antreneze o nouă recrudescență a psihozei inflaționiste. Pentru acest considerent majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate recurg în prezent la politici financiare și monetare restrictive sau cel puțin moderatoare, cu toate că redresarea economică, și așa destul de precară, în urma recesiunii a fost însoțită nu numai de rate înalte ale inflației, ci și de cel mai pronunțat șomaj pe care țările capitaliste dezvoltate l-au cunoscut în întreaga perioadă postbelică. Majoritatea economiștilor occidentali, ca și experții Fondului Monetar Internațional sînt de părere că dacă autoritățile naționale vor urma în acțiunea lor asupra conjuncturii aceleași politici ca cele duse în trecut, ele riscă să provoace o accelerare a creșterii prețurilor și o nouă stimulare a tendințelor inflaționiste.

Or, perspectiva unei inflații din nou accelerate, concomitent cu persistența nivelurilor ridicate ale șomajului și cu încetinirea ritmului producției, readuce în prim plan spectrul stagflației în țările capitaliste dezvoltate.

prof. dr. C. BICHI

Discrepanțe în consumul de energie

SCUMPIREA surselor de energie a menținut în actualitate, cu deosebire în ultima vreme, indicatorul consumului de energie raportat la unitatea de produs social, în scopul diminuării acestui consum și al creșterii eficienței în utilizarea purtătorilor de energie. O analiză comparativă a consumului de

energie pe unitatea de produs social, ca cea oglindită în grafic, scoate în evidență existența unor diferențe considerabile între țările capitaliste dezvoltate. Explicația acestor diferențe este mai complexă, ea trebuind totuși căutată în mare parte în structura consumului de energie pe domenii de utilizare, respectiv în măsura în care consumul contribuie sau nu la crearea produsului social. O asemenea analiză va scoate în evidență ponderea mare pe care o dețin în consumul total de energie în S.U.A. și Canada transporturile auto și cea relativ mai ridicată a sectorului industrial în țările vest-europene.

Expansiunea investițiilor americane

INVESTIȚIILE filialelor din străinătate ale companiilor din S.U.A. vor înregistra în cursul anului viitor un spor de 16% față de 1978, ridicându-se la 37 miliarde dolari, relevă un studiu efectuat de Departamentul Comerțului din această țară. Tendința ascendentă a previziunilor, comparativ cu sfârșitul anului trecut sau cu începutul acestui an, se explică în parte prin scăderea cursului dolarului pe piețele valutare internaționale, reinvestirea profiturilor obținute în moneda națională a altor țări devenind mult mai avantajoasă decât repatrierea lor în dolari,

În ceea ce privește repartiția geografică a ansamblului investițiilor de capital privat american, se prevede că — dintre țările capitaliste dezvoltate — ele se vor amplasa cu prioritate în Anglia (7,1 miliarde dolari în 1979), Canada (6,5 mlrd.) și R.F. Germania (2,9 mlrd.), iar dintre țările în curs de dezvoltare — îndeosebi în America Latină.

Învățămîntul — imbinarea teoriei cu practica

CARE ESTE sistemul ideal de formare profesională a tinerelor cadre într-o societate în plin proces de mutații tehnologice? Participanții din diferite țări europene la o dezbateră desfășurată recent pe această temă la Strasbourg (Franța) au ajuns la consensul că este necesar un sistem alternativ de învățămînt, care să imbine în mod armonios predarea teoriei în școală cu însușirea practicii în întreprindere.

Sprejind punctul de vedere menționat, revista *L'Usine Nouvelle* semnalează o evoluție sensibilă intervenită în această privință în mentalitatea tinerilor francezi. O anchetă realizată nu demult de Ministerul Muncii din Franța a relevat că 81% din tinerii de peste 18 ani consideră favorabile perspectivele pe care le deschide pentru ei formarea profesională în cadrul întreprinderilor. Aceasta, și din cauză că tinerii care-și însușesc o profesiune la locul de muncă sint de multe ori angajați chiar de întreprinderea respectivă, fapt deloc neglijabil în condițiile unei rate ridicate a șomajului în rândurile tineretului. Se apreciază că, dintre țările vest-europene, R.F.G. a realizat cea mai amplă extindere a acestei forme de învățămînt, nouă zecimi din tinerii care capătă o calificare tehnică fiind pregătiți în cadrul industriei.

Alcoolul metilic — carburantul viitorului?

ÎN CĂUTAREA unor noi surse de energie, și în special de înlocuitori pentru petrol, atenția specialiștilor se îndreaptă, între altele, către posibilitățile de extindere atât a producției de alcool metilic (metanol) cât și a utilizărilor sale. Produs important al chimiei organice, alcoolul metilic este folosit în prezent îndeosebi în industria chimică, dar poate fi utilizat și pentru fabricarea proteinelor, pentru reducerea directă a minereului de fier, producția de energie, precum și drept carburant (deocamdată în amestec cu benzină) pentru motoare auto.

În această ultimă ipostază, avîndu-se în vedere parametrii superiori ai utilizării sale comparativ cu produsele petroliere, alcoolul metilic face obiectul unor prognoze optimiste privind amploarea întreprinderii sale în deceniile următoare. Întrucît alcoolul metilic se poate obține prin distilarea lemnului, din gaz natural etc., producția sa se poate dezvolta în numeroase țări care dispun de asemenea materii prime, primele fabrici de alcool metilic pe bază de gaz natural existînd deja în Anglia, Libia și U.R.S.S.

R.P.D. Coreeana: progresul industriei chimice

ACTUALUL plan septenal (1978—1984) de dezvoltare a economiei naționale a R.P.D. Coreene constituie, între altele, o etapă importantă în dezvoltarea industriei chimice, ținîndu-se seama de necesitatea extinderii bazei de materii prime a întregii industrii, de reducerea dependenței economiei naționale de import. Astfel, în perioada septenalului, pe baza extinderii capacităților și modernizării întreprinderilor existente, a construirii și punerii în funcțiune de noi întreprinderi, producția de îngrășăminte chimice urmează să crească de la 3 la 5 milioane de tone pe an, producția de ierbicide va spori de nouă ori, cea de fibre chimice — de 1,8 ori și de rășini sintetice — de 2 ori. În chimia de bază se prevede extinderea de 1,9 ori a producției de acid sulfuric, de 1,8 ori a celei de sodă caustică, de 1,6 ori a celei de carbură de calciu ș.a.m.d.; în ceea ce privește producția de medicamente, aceasta se va mări de 2,1 ori.

O dinamică vie și o puternică diversificare cunoaște în cursul septenalului și exportul de produse chimice (o creștere valorică de aproape cinci ori), în cadrul acestuia figurînd îngrășămintele, produsele chimice de bază, medicamentele, parfumurile etc.

Petrolul: producția și resursele scontate

CONFORM unor aprecieri făcute la conferința internațională pe probleme energetice de la Georgetown (mai a.c.), producția de petrol brut a țărilor ne-socialiste va crește pînă la sfîrșitul deceniului următor sau începutul ultimului deceniu al secolului, respectiv, pînă la nivelul de 2,8 mlrd. tone pe an, după care — ținîndu-se seama de volumul zăcămintelor cunoscute și al celor care ar putea fi descoperite, precum și de măsurile de preservare a resurselor lor de petrol, adoptate de unele țări producătoare — ar urma o scădere a extracției.

Se apreciază că există mari șanse ca resursele cunoscute și exploatabile de petrol să crească îndeosebi în Mexic, în zona platoului continental din Marea Nordului, în țările Golfului și în regiunea arctică a continentului nord-american. Se presupune, de asemenea, că există perspective de descoperire a unor bogate zăcămintele de petrol în regiunea Antarcticii și în zone ale platoului continental, situate la adîncimi mai mari decît cele exploatare pînă în prezent.

Dosarul S.U.A. [II]

ÎN CURSUL secolului al XX-lea, rolul dolarului ca monedă națională cu funcții internaționale s-a cristalizat și dezvoltat. Devenind mijlocul de rezervă și de plată cel mai răspândit în lume, dolarul a întrecut și înlocuit lira sterlină care, timp de două secole, funcționase de fapt ca monedă internațională, pe picior de egalitate cu aurul. Înlocuirea treptată a lirei sterline cu dolarul a început în jurul anului 1940.

Forța crescândă a dolarului s-a bazat pe stabilitatea lui față de aur și celelalte monede, sprijinită pe forța economică, financiară și militară a S.U.A. În 1944, profitând de această forță, ca și de inexistența altor mijloace de plată comparabile cu caracter internațional, S.U.A. au reușit să impună dolarul ca pivot al sistemului monetar internațional creat la Bretton Woods, singura monedă națională care, potrivit acestui sistem, era convertibilă în aur. Prin aceasta, dolarul a devenit și pe plan legal moneda dominantă în raport cu celelalte monede ale țărilor aderente la sistem. Apogeul poziției dolarului în lume s-a situat între anii 1945 și 1969.

Deceniul '60 a constituit însă o cotitură în situația internațională a dolarului. Ca urmare a deteriorării balanței de plăți a S.U.A., provocată de faptul că americanii cumpărau mai mult din străinătate — bineînțeles cu propria lor monedă — decît vindeau, în țările partenere ale S.U.A. și îndeosebi în Europa occidentală s-au acumulat dolari în mari cantități — de ordinul sutelor de miliarde — mai ales în rezervele valutare oficiale, dar și în conturile multor bănci din afara S.U.A. Acest proces care a constituit una din expresiile schimbării raporturilor de forțe din lumea capitalistă, ale scăderii puterii competitive a economiei S.U.A. a dat naștere eurodolarilor și totodată a slăbit încrederea în perspectivele de stabilitate ale dolarului. Vinzările de dolari ale celor care voiau să se pună la adăpost de pierderi au făcut ca pe piețele internaționale cursul dolarului să scadă amenințător.

La 15 august 1971, recunoscînd oficial grava criză a monedei naționale, S.U.A. au decis lichidarea legăturii dolarului cu aurul, suprimarea convertibilității dolarului în aur și în alte monede, trecerea la flotare, măsuri care echivalau cu lichidarea de fapt a sistemului monetar internațional bazat pe dolar, după o funcționare de 27 de ani. Este o dată crucială pentru istoria monetară contemporană.

La 18 decembrie 1971, dolarul a fost devalorizat cu 7,80%, conținutul teoretic de aur al unității monetare a S.U.A. fiind redus de la 0,888 617 g la 0,818 513 g aur fin, iar prețul oficial al aurului fiind majorat de la 35 la 38 dolari uncia. După devalorizare a fost restabilită convertibilitatea dolarului în alte monede, dar nu și în aur. La 12 februarie 1973, dolarul a suferit o nouă devalorizare, de această dată de 10%, conținutul de aur devenind 0,736 662 g, iar prețul unei uncii de aur 42,222 dolari.

Anii următori s-au caracterizat prin scăderea în continuare a cursului dolarului și printr-o mare dezordine pe piețele valutare internaționale, cauză și reflex — între altele — al crizei economice din 1974-1975. În 1976, dolarul s-a redresat simțitor, pentru a înregistra în curînd un nou declin. La 31 octombrie 1978, moneda S.U.A. ajungea la nivelul cel mai coborît din toate timpurile, înregistrat la bursele din Frankfurt, Zürich și Tokio, iar prețul în dolari al aurului la nivelul cel mai ridicat. La 1 noiembrie 1978 a început acțiunea de „salvare” a dolarului prin programul complex de măsuri anunțat de președintele Jimmy Carter.

C. K.

Dobîndă preferențială

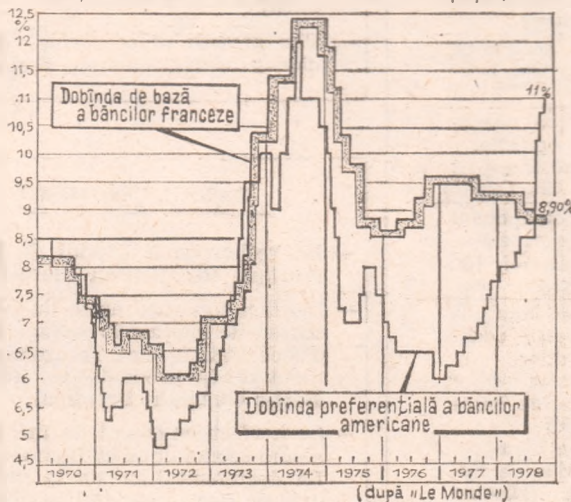
Felicia Marian, București — Dobînda preferențială, cunoscută și sub denumirea engleză de „prime rate”, este în S.U.A. dobînda percepută de băncile comerciale pentru creditele pe ter-

men scurt acordate celor mai buni clienți ai lor, dintre firmele care pe baza situației lor financiare se bucură de cea mai mare încredere. Din această cauză, dobînda preferențială este mai scăzută în raport cu dobînzile percepute de la celelalte firme, a căror mărime se poate spune că o determină. Dobînda preferențială este considerată ca cea mai expresivă

pentru caracterizarea situației de pe piața creditului. Graficul de mai jos, prezentînd evoluția dobînzii preferențiale în deceniul nostru, scoate în evidență reducerea nivelului acesteia la 6% în 1976, cînd autoritățile americane au dus o politică de stimulare a economiei, după ce în vara anului 1974 — caracterizată printr-o rată foarte înaltă

a inflației — dobînda atinsese 12%. De la începutul anului 1977, dobînda preferențială a reînceput să crească, în ultima perioadă în cadrul planului Administrației de susținere mai fermă a dolarului. Graficul prezintă, de asemenea, evoluția dobînzii de bază în Franța, mult deosebită de cea a dobînzii preferențiale în S.U.A.

EVOLUȚIA COSTULUI CREDITULUI BANCAR ÎN FRANȚA ȘI ÎN S.U.A.

Urbanizare

Ioan Alexandru, Ploiești — Județele cele mai puțin urbanizate ale țării noastre sînt în prezent în ordine Ilfovul (15,3 la sută populație urbană din totalul populației județului), Sălajul (24,7 la sută) și Buzăul (25,2 la sută), iar cele mai urbanizate sînt Hunedoara (72,1 la sută), Brașovul (70,3 la sută) și Constanța (67,3 la sută). Pe ansamblul țării locuitorii din mediul urban în totalul populației au ajuns la jumătatea anului trecut la 47,8 la sută. În ultimele cinci decenii, potrivit recensămintelor, ponderea respectivă a evoluat astfel: 21,4 la sută în 1930, 23,4 la sută în 1948, 31,3 la sută în 1956, 38,2 la sută în 1966, 47,5 la sută în 1977 (la 5 ianuarie). creșterea gradului de urbanizare fiind o consecință directă a dezvoltării economico-sociale a țării în anii socialismului.

Telefonie

Aurel Sădeanu, București — 1) Deși a trecut peste un secol de la inventarea lui, telefonul — devenit între timp un instrument de comunicare rapidă fără de care viața modernă ar părea de neconceput — continuă încă să reprezinte o raritate pe unele meridiane ale globului. Nu întîmplător cea mai redusă înzestrare cu telefoane se înregistrează, potrivit statisticilor O.N.U.,

în țări slab dezvoltate ca Bangladesh (0,1 aparate la 100 locuitori în 1975), Birmania (0,1), Madagascar (0,4), Maroc (1) și altele, în vreme ce în S.U.A. existau în același an 69,5 aparate la 100 locuitori, în Suedia 66,1, în Elveția 61,1, în Noua Zeelandă 50,2, în Danemarca 45,5 etc. Media mondială a înzestrării este estimată la 9,6 aparate telefonice la 100 locuitori.

2) Consumul net de energie pe mia de dolari produs național brut a evoluat în S.U.A. în perioada postbelică după cum urmează (cifrele sînt exprimate în unități convenționale britanice — B.t.u.): de la 62,4 în 1974 la 48,5 în 1966, 52 în 1970 și 47,1 în 1976. O tendință similară de reducere, este drept tot neliniară, se întîlnește și în cazul altor țări dezvoltate.

Mediu înconjurător

Vlad Orlea, Deva — Subțierea stratului protector de ozon care există în stratosferă la o înălțime de la 10 la 45 km în jurul Pământului este una din formele cele mai periculoase ale degradării de către om a mediului înconjurător. Așa cum a relevat recent la Geneva un grup de experți ai Organizației Meteorologice Mondiale provenind din Canada, U.R.S.S., S.U.A., Elveția și Belgia, dacă acest strat de ozon, care protejează suprafața pământului de un aflux excesiv de raze ultraviolete, va continua să se reducă

în ritmul din ultimii ani, în decurs de un secol el s-ar putea subția cu 15%. Aceasta ar avea ca efect o creștere de temperatură și tulburări climatice, așa numitul „efect de seră”, ca și o creștere a frecvenței cazurilor de îmbolnăvire de cancer al pielii. Experții citați apreciază că reducerea stratului de ozon este cauzată actualmente în proporție de jumătate de ridicarea în stratosferă a compușilor pe bază de fluor utilizați ca propulsor în spray-uri. Alte cauze importante sînt considerate gazele inerte folosite la frigider și congelatoare și cele utilizate la producerea cauciucului. În schimb, avioanele supersonice au o contribuție mai redusă decît se considera în trecut la reducerea stratului respectiv.

Produse textile

Gheorghe Geambașu, Tecuci — Produsele textile reprezintă unele din principalele articole ale industriei prelucrătoare exportate de țările în curs de dezvoltare. Pînă nu de mult, sursa principală de proveniență a acestor produse o reprezentau cîteva țări și teritorii din Asia de Sud-Est (India, Pakistan, Coreea de Sud, Hong Kong etc.) și din America Latină (Brazilia și Mexic). Ele au importat în acest scop însemnate cantități de mașini textile, înainte de a începe ele însele să producă asemenea mașini, ceea ce avea să determine o reducere a importului. De cîteva ani, numărul țărilor în curs de dezvoltare care urmăresc să-și intensifice producția și exportul de textile s-a lărgit considerabil, o consecință fiind creșterea substanțială a importului lor de mașini textile. Este vorba, în America Latină, de țări cum sînt Columbia, Guatemala, Salvador ș.a., în Asia de Thailanda și Indonezia, iar în Africa de Egipt, Maroc, Tunisia, Coasta de Fildeș și altele. Pînă acum, principalii beneficiari ai acestei cereri sporite de mașini textile pe piața mondială au fost R. F. Germania, Japonia și Elveția, care realizează împreună peste 60% din exportul de mașini textile ale țărilor membre ale O.C.D.E.

Simion Groșan, Săveni — 1) Așa cum am mai scris chiar la această rubrică, pentru a vă abona ca persoană fizică la revista noastră la prețul de 130 lei pe an (în loc de 260 lei cît costă abonamentul anual realizat de întreprinderi și instituții) nu este nevoie să prezentați la poșta nici o dovadă scrisă. 2) Vom avea în vedere propunerea dv.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Consecvență și dinamism în reducerea consumurilor materiale (A. Codru, A. Dodu)	1
- Cercetarea în sprijinul practicii sociale (Ion Iliescu)	3
- Controlul de calitate și calitatea produselor (Bogdan Pădure)	5
- Valorificarea resurselor energetice secundare (V. Boescu, Gh. Drăghici)	7
- Pentru sporirea eficienței economice în cooperativele agricole. Reducerea cheltuielilor de transport (dr. D. Tudorache, dr. Gh. Frățilă)	9
- Utilizarea superioară a potențialului din industrie - factor de accelerare a creșterii productivității (dr. Barbu Gheorghe Petrescu)	10
- În dezbatere: proiectul de lege privind formarea, planificarea, destinația și vârsarea beneficiilor ● Efectuarea vârsămintelor către buget direct de către fiecare întreprindere (Iancu T. Marin) ● Cote diferențiate din beneficii, în funcție de aportul adus de fiecare colectiv de muncă (Nicolae Serghie)	12
- Perfecționarea mecanismului economico-financiar. Fundamentarea producției nete în construcții-montaj (dr. Lazăr Cistelean, Nicolae Dumitru, Tarcisius Poenaru)	13
- Citorii au cuvântul	15

CONȚINUT - ORGANIZARE

- Raționalizarea consumurilor energetice trebuie să devină tot mai mult și o problemă de concepție și organizare (Adrian Rusu)	16
--	----

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție (lector univ. dr. Maria Curteanu)	18
---	----

TEORII - IDEI

- Creșterea eficienței economiei reflectată în modificarea necesarului de fonduri fixe (prof. dr. I. Căpanu, lector univ. dr. P. Wagner, lector univ. dr. T. Porojan)	20
- Școli ● curente ● economiști. Opțiuni pentru planificare economico-socială în țările africane (I) (dr. Sorica Sava)	22
- Calificarea și mobilitatea forței de muncă (Ion Blaga)	24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Eliminarea forței din viața internațională - punct de plecare pentru abordarea constructivă, realistă a problemelor lumii contemporane (conf. dr. Victor Duculescu)	25
- Tendințe - conjuncturi	27
- Eroziunea puterii de cumpărare a monedelor țărilor capitaliste - consecință a inflației persistente (prof. dr. C. Bichi)	28
- Mondorama	30
- Curier	31

ÎN SUPLIMENTUL NUMARULUI:

Contribuții la elaborarea „Modelului optim de dezvoltare economico-socială a județului Iași”

IN THIS ISSUE

- Research activity in support of social practice (Ion Iliescu)	3	dification of required fixed funds (Prof. Dr. I. Căpanu, Lecturer Dr. P. Wagner, Lecturer Dr. D. Porojan)	20
- The higher utilization of the industry potential - a factor of accelerating the raising of productivity (Dr. Barbu Gheorghe Petrescu)	10	- Schools - currents - economists. Options for economic and social planning in African countries (I) (Dr. Sorica Sava)	22
- The improvement of the economic and financial mechanism. The substantiation of net production in building and mounting (Dr. Lazăr Cistelean, Nicolae Dumitru, Tarcisius Poenaru)	13	- Eliminating force from international life, starting point for a constructive, realistic approach to the problems of contemporary world development (Reader Dr. Victor Duculescu)	25
- The growth of economic efficiency as reflected in the mo-		- The erosion of the purchasing power of the currencies of capitalist countries - consequence of persisting inflation (Prof. Dr. C. Bichi)	28

DANS LE NUMERO

- La recherche à l'appui de la pratique sociale (Ion Iliescu)	3	dr. I. Căpanu, chargé de cours dr. P. Wagner, chargé de cours dr. D. Porojan)	20
- L'utilisation supérieure du potentiel de l'industrie - facteur d'accélération de l'accroissement de la productivité (dr. Barbu Gheorghe Petrescu)	10	- Ecoles - courants - économistes. Options pour la planification économique et sociale dans les pays africains (I) (dr. Sorica Sava)	22
- Le perfectionnement du mécanisme économique et financier. La documentation de la production nette dans le bâtiment et le montage (dr. Lazăr Cistelean, Nicolae Dumitru, Tarcisius Poenaru)	13	- Eliminer la force de la vie internationale - point de départ pour une approche constructive et réaliste des problèmes du développement mondial, contemporain (maître de conférences dr. Victor Duculescu)	25
- La croissance de l'efficacité reflétée dans la modification du nécessaire de fonds fixes (prof.		- L'érosion du pouvoir d'achat des monnaies des pays capitalistes - conséquence de l'inflation persistante (prof. dr. C. Bichi)	28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Исследовательская работа служит социальной практике (Ион Илиеску)	3	ности в основных промышленных фондах (проф. др. И. Капану, доктор высшей школы др. П. Вагнер, доктор высшей школы др. Д. Порожан)	20
- Наилучшее использование промышленного потенциала - фактор ускорения роста производительности (др. Барбу Георге Петреску)	10	- Оптация на экономическо-социальное планирование в африканских странах (I) (др. Сорика Савва)	22
- Совершенствование экономико-финансового механизма. Обоснование чистой продукции в строительномонтажной деятельности (др. Лазар Чистелекан, Николае Думитру, Тарциусе Поенару)	13	- Исключение употребления силы в международной жизни - исходный пункт для конструктивного, реалистического подхода к вопросам современного мира (старший преподаватель др. В. Дукулеску)	25
- Рост эффективности экономики, отраженный в изменении потреб-		- Эрозия покупательной силы монет капиталистических стран - последствие длительной инфляции (проф. др. К. Бичи)	28

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal): pentru întreprinderi și instituții - 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți - 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, 71131 București, telefon 12 19 69. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. - Filiala sect. 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scintilei”.

**CONSUM REDUS
DE ENERGIE
ELECTRICA**

TELEVIZOARE CU CIRCUITE INTEGRATE

O nouă generație de televizoare ieșită pe poarta uzinei „Electronica” București : televizoarele cu circuite integrate, realizate în baza celor mai noi scheme tehnice utilizate pe plan mondial, având o fiabilitate mărită și consum de energie electrică redus cu 33 la sută. Stabilizatorul inclus în construcția televizorului asigură calitatea deosebită a imaginii și a sunetului chiar la variații mari de tensiune, utilizându-se la construcția lor module funcționale, operațiile de depanare fiind simplificate. Mai mult, termenul de garanție pentru buna lor funcționare s-a majorat la 12 luni.

Următoarele tipuri de televizoare pot fi cumpărate și cu plata în 24 de rate lunare, acontul fiind

de numai 15 la sută din prețul de vânzare :

Denumirea televizorului	Diagonala ecranului (cm)	Prețul	Acont 15% (lei)	Rate lunare 24 (lei)
OLT	44	2 920	438	103
SNAGOV	47	2 920	438	103
SIRIUS	50	3 050	457	108
SIRIUS	50	3 100	465	110
DIAMANT	61	3 600	540	128
LUX	65	4 000	600	142

RECOM

UMEZEALA VA POATE FI INDIFERENTA, DACA PURTAȚI CIZME DIN CAUCIUC !

Cizmele din cauciuc sînt impermeabile, comode, flexibile, practice. Fabricile din Drăgășani, Jilava și Uzinele chimice Române au realizat modele noi de cizme din cauciuc de diferite culori și modele, pentru femei și copii.

Pentru acest sezon, cumpărați cizme din cauciuc din magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat.

ȘOȘONII DIN CAUCIUC, colorați în nuanțe diferite, cu diverse garnituri și ornamente **SÎNT INCĂLȚĂMINTEA IDEALĂ PENTRU ANOTIMPUL UMED**, și totodată, se pot asorta vestimentației de sezon.

Nu absorb umezeala, protejează împotriva frigului și se întretin foarte ușor.

Magazinele și raioanele de încălțăminte ale comerțului de stat vă oferă un sortiment complet de mărimi și modele de șoșoni de cauciuc.

